

Kouluterveyskyselyn tuloksia, lukio

Opetushallitus: Lukiokoulutuksen webinaari 2.2.2022.

Kehittämispäällikkö Jenni Helenius

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kouluterveyskysely tiiviisti:

- Tuottaa joka toinen vuosi monipuolista seurantatietoa 10–20 -vuotiaiden terveydestä ja hyvinvoinnista, alkaen 1996
- Toteutetaan kokonaistutkimuksena
- Opettajan ohjaama luokkakysely, oppilaat / opiskelijat vastaavat nimettömästi
- Lomake suomi, ruotsi, englanti, venäjä, pohjois-saame, selkokieli

- Vahvistaa terveyden edistämisen suunnittelua ja arviointia oppilaitos-, kunta- ja hyvinvointialueiden, maakuntien ja avi-alueiden tasolla
- Tuottaa tietoa kansallisella tasolla politiikkaohjelmien ja lakien toimeenpanon seurannan ja arvioinnin tueksi
- [Tulospalvelu ja ydintietosisältö](#)

Vastaajat 2021

Vastaajaryhmä	Koko maa
Perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaat	104 082 (83 %)
Perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaat	91 560 (75 %)
Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat	47 383 (71 %)
Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat*	21 853 (32 %)

* Ammatillisissa oppilaitoksissa kyselyyn osallistuvat ammatillista perustutkintoa opiskelevat alle 21-vuotiaat. Vuonna 2021 kysely on suunnattu opinnot vuosina 2019–2021 aloittaneille opiskelijoille.

Kouluterveyskyselyn tulospalvelu

AJANKOHTAISTA ▾

AIHEET ▾

PALVELUT JA ASIOINTI ▾

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN ▾

TILASTOT JA DATA ▾

JULKAISUT ▾

THL ▾

Tulospalvelu:
thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset

Tulospalvelun eri näkymät
löytää sinisten linkkien takaa.

Lisätietoa -kohdasta pääsee
tulossivuille, joissa on avattu
sanallisesti tuloksia.

Kannattaa tutustua aineistosta tehtyihin
Tilastoraportteihin, Tutkimuksesta tiivisti
-julkaisuihin ja tieteellisiin artikkeleihin.

Opinnäytetyökäyttöön
Kouluterveyskyselyn aineistoa saa
kätevimmin Yhteiskuntatieteellisestä
Tietoarkistosta (vuoden 2019 aineisto)

THL:FI » Tutkimus ja kehittäminen » Tutkimukset ja hankkeet » Kouluterveyskysely » Kouluterveyskyselyn tulokset

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN

Tutkimukset ja hankkeet

Kouluterveyskysely

Kouluterveyskyselyn toteuttaminen

Vastaajamäärät

Kouluterveyskyselyn tulokset

Vinkkejä tilastokuution käyttöön

Tulosten hyödyntäminen

Julkaisut

Tutkijoille

Yhteystiedot

Kouluterveyskyselyn tulokset

Kouluterveyskyselyn tuloksia voi tarkastella THL:n tietokannoissa.

- Kouluterveyskyselyn tulokset alueittain 2021
- Oppilaitosten tulokset 2021
- Opiskeluhuollon indikaattorit 2017
- Tulokset taustatekijöiden mukaan 2017
- Huoltajien tulokset 2017

Suorakulmion muotoinen le...

Kouluterveyskyselyn tulokset alueittain 2021

Voit tarkastella tuloksia alueen mukaan:

- Alue 1: koko maa, hyvinvointialue, kunta
- Alue 2: koko maa, aluehallintoviraston (avi) alue, maakunta ja kunta

Tietosuojan takia tuloksia ei julkaista, jos vastaajamäärä on alle 30. Tuloksia ei myöskään julkaista, kun tapauksia on alle 5 ja vastaajamäärä on alle 60. Jos alle 30 poikaa tai tyttöä on vastannut, kummankaan ryhmän tuloksia ei julkaista.

Selkokielisillä lomakkeilla vastanneet eivät ole mukana tuloksissa.

Tiivistenäkömät

Tiivistenäköymässä on graafinen esitys indikaattoreista sekä vastauksien jakaumat ja vastaajamäärät vuosilta 2019 ja 2021. HUOM! Ahvenanmaan tulokset näkyvät vain aluevertailu 2:ssa.

Perusopetuksen 4. ja 5. luokan tulokset

Aikasarja (hyvinvointialue): Perusopetus 4. ja 5. luokka, **2017-2021**

Aikasarja (maakunta): Perusopetus 4. ja 5. luokka, **2017-2021**

Vertailu edelliseen vuoteen: Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Aluevertailu 1 (hyvinvointialue) perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Aluevertailu 2 (maakunta) perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

LISÄTIETOA

Kouluterveyskyselyn tuloksia voi tarkastella aiheittain Lapset, nuoret ja perheet -aihesivustolla. Tutkimustuloksia

Kouluterveyskyselyn indikaattoreita on kuntakohtaisesti myös Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetissä. Sotkanet

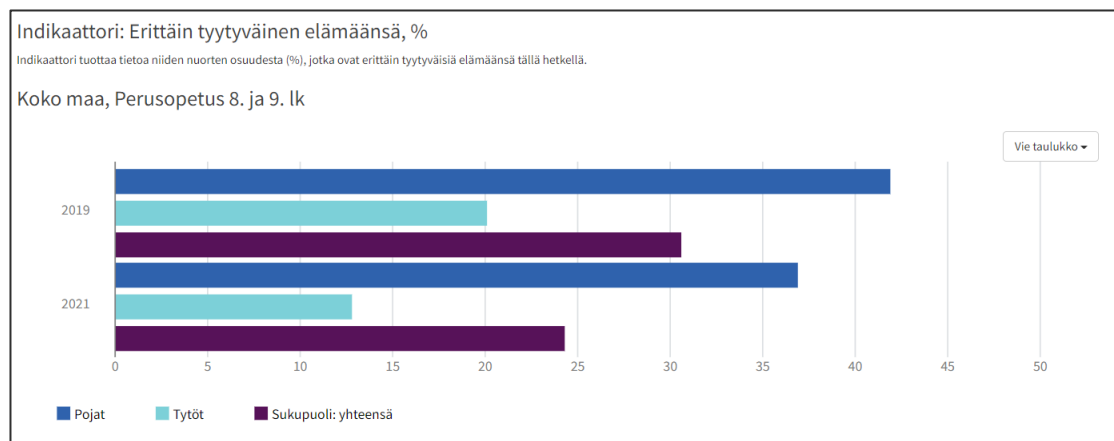
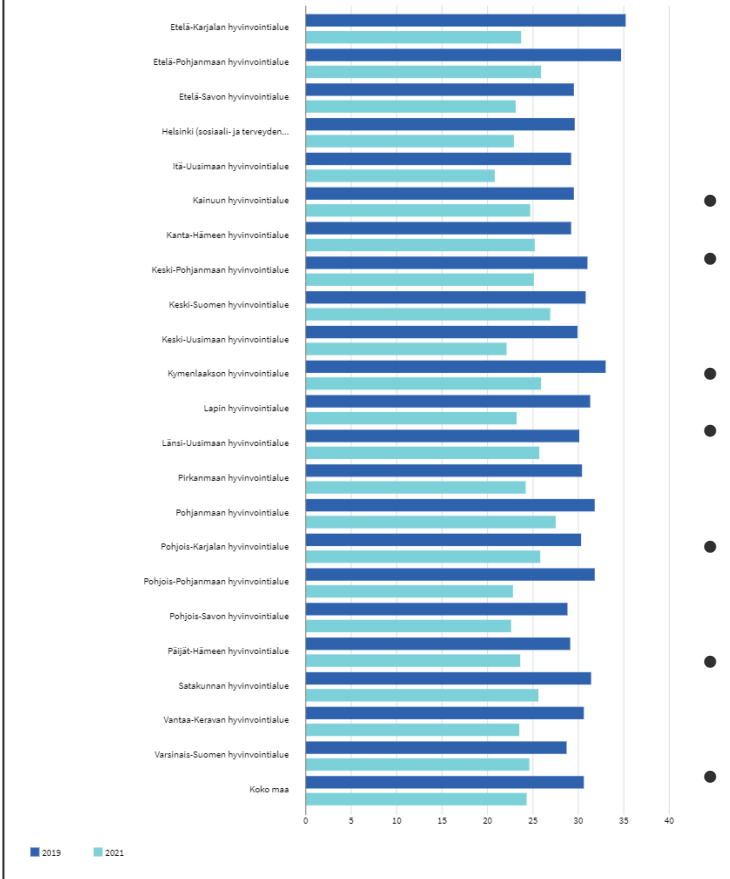
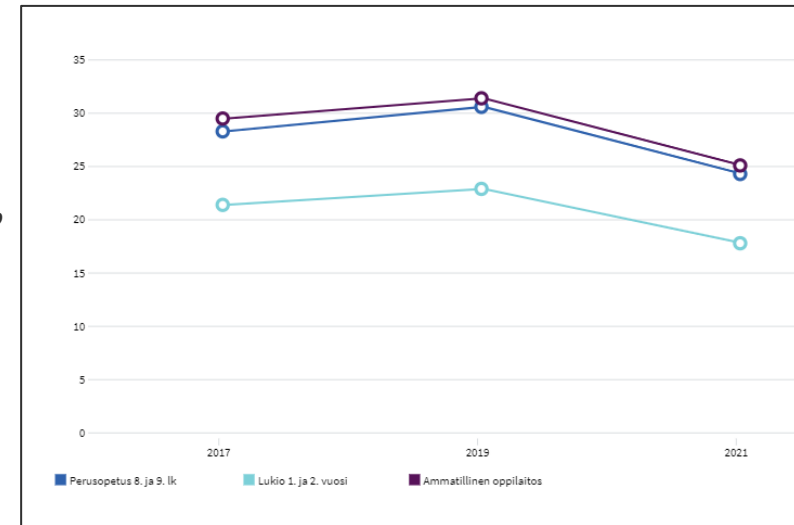
Kouluterveyskyselyn aineistoista tehdyt tutkimukset

KOOSTE TULOKSISTA

Kooste tuloksista:
Tilastoraportti Lasten ja nuorten hyvinvointi - Kouluterveyskysely.

thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset

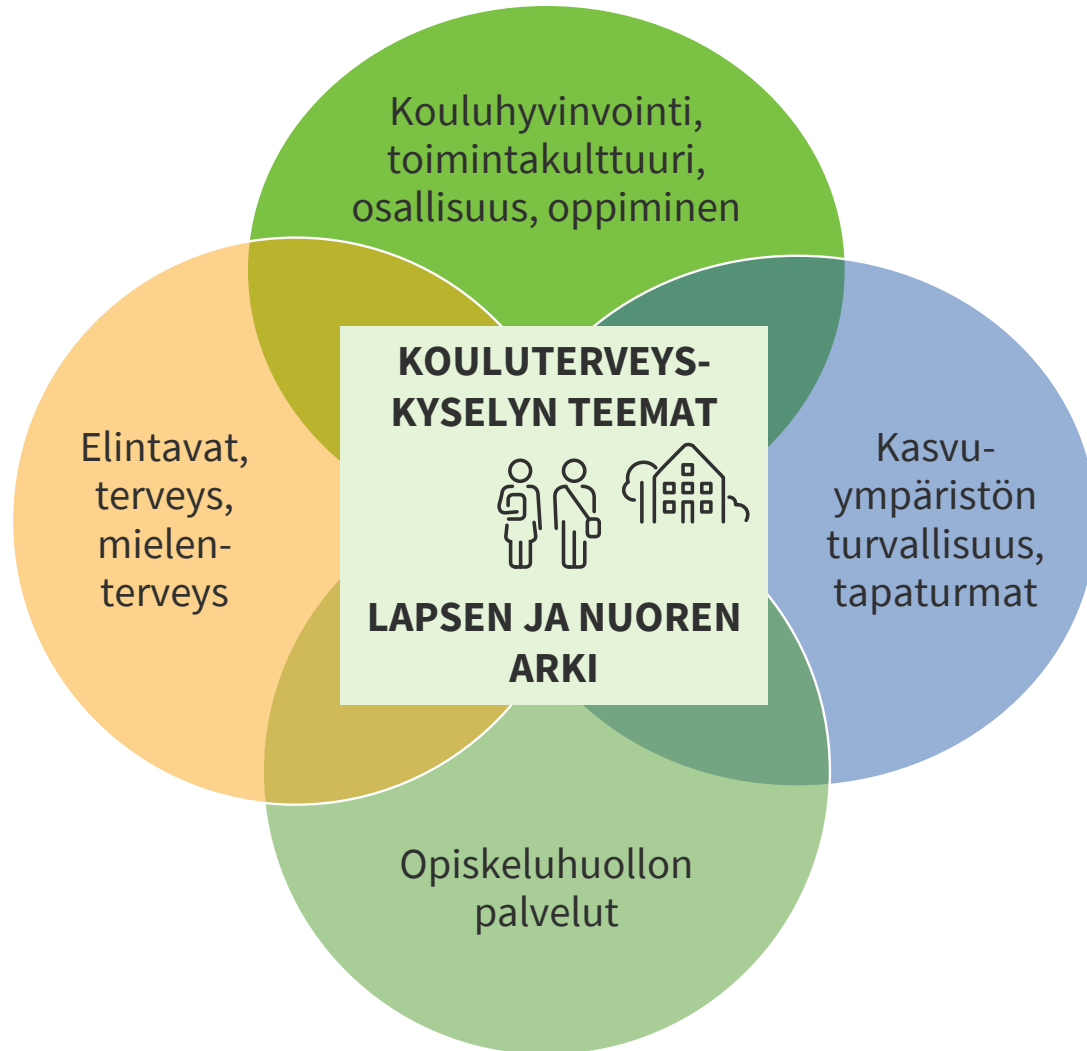
- Trenditietoa kohderyhmittäin ja alueittain
- Vertailuja (esim. kunnat, maakunnat, avi-alueet, hyvinvointialueet, koko Suomi)
- Oppilaitoskohtaiset tiedot salasanan takana
- Vertailuja esim. kahden kyselyajankohdan välillä, tytöt / pojat, kouluasteittain
- Loppukevällä 2022 valmistuvat tulokset mm. syntyperän mukaan.
- Raportointia kehitetään vuosina 2022–2023.
- Julkaisuja: tilastoraportit, Tutkimuksesta tiiviisti-julkaisut, erillisraportit, artikkelit eri tutkijaryhmiltä.

		2021	2021	2021
		Perusopetus 8. ja 9. lk	Lukio 1. ja 2. vuosi	Ammatillinen oppilaitos
Elämään tyytyväisyys	Erittäin tyytyväinen elämäänsä, %	24,3	17,8	25,1
	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %	68,2	68,4	70,8
Osallisuus	Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä, %	54,7	52,4	62,3
	Kokee olevansa tärkeä osa koulu yhteisöä, %	40,6	44,8	49,3
	Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, %	12,6	12,8	7,8
	Kokee päivittäiset tekemiset merkitykselliseksi, %	59,8	60,6	63,3
	Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistä, %	67,5	67,7	69,3
	Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön, %	68,4	73,9	68,7
	Kokee olevansa tarpeellinen muille ihmisille, %	63,1	66,6	67,6
	Kokee pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun, %	77,1	81,7	79,7
	Kokee, että elämällä on tarkoitus, %	64,3	65,2	68,0

Kouluterveyskyselyn sisällöt ja tulosten hyödyntäminen oppilaitoksessa

Kouluterveyskyselyn teemat

1. Kouluhyvinvointia tukeva toimintakulttuuri, osallisuus, oppiminen, oppimisen haasteet.
2. Kasvu-ympäristön turvallisuus (mm. kiusaaminen, väkivalta, häirintä, tapaturmat).
3. Elintavat, terveys ja mielenterveys
4. Opiskeluhuollon palvelut

Kouluterveyskysely tuottaa sisältöjä moneen tarkoitukseen. Fokus tulosten käsittelyssä, esim.

- **Oppilaitoskohtaisesti tarkasteltavia aiheita:**
  - Koulun toimintakulttuuri, opettajilta saatu välittävä kohtelu, oppimiseen ja hyvinvointiin saatu tuki, välituntikokemukset jne.
  - Mielialakysymykset, koulu-uupumus, kiusaaminen ja yksinäisyys.
  - Kouluruokailuun osallistuminen, liikuntatottumukset, nukkuminen, mediankäyttötottumukset.
  - Ruokailutottumukset, syömishäiriön riski, liikuntatottumukset, nukkuminen, mielialakysymykset,
  - Opiskeluhoitopalveluista saatu apu ja tuki.
- **Rehtorikokous / opetustoimi/ sivistystoimi ym. alueellinen yhteistyö**
  - Em. oppilaitoskohtaiset aiheet, vertailua oppilaitoksittain, alueittain tms.
- **Vanhemmille tiedotettavia aiheita**
  - Kyselyn tiedonkeruun käynnistyminen, keskeiset tulokset omassa oppilaitoksessa.
- **Ehkäisevään päihdetyöhön aiheita**
  - Alkoholiin, tupakkaan, nuuskaan, kannabikseen ja muihin huumausaineisiin sekä niiden saatavuuteen liittyvät kysymykset, riippuvuuskyymykset (ml. rahapelaaminen ja nettiriippuvuus).
- **Vapaa-aikaan, harrastustoimintaan ja nuorisotyöhön aiheita**
  - Alueella kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa, harrastuksiin osallistumisen määrä / mitä harrastaa.

Tulosten käsittely oppilaitoksessa, esim.

- Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä
- Koko henkilöstön kanssa (esim. Veso-päivät)
- Opiskelijoiden kanssa (esim. koonnit ilmoitustaululla tai koulun sähköisen viestinnän kanavilla, työpajat, keskustelutilaisuudet, tulosten esittelyt oppituntien yhteydessä, teemapäivät, tietovisat, aamunavaukset jne.)
- Fasilitaattorin ohjaama keskustelu, jossa mukana henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia.
- Huoltajat (tiedote tuloksista, vanhempainilta)
- Yhteistyökumppanit (esim. ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyö, hankkeet)

Tulosten seuraaminen

- Oppilaitos voi valita indikaattorit, joita erityisesti seuraa.
- Kannattaa valita 10–20 erityisesti seurattavaa asiaa, joista keskustellaan koko kouluyhteisön kanssa.
- Valitaan seurattaviksi sellaisia indikaattoreita, jotka koskettavat koko yhteisöä tai suurinta osaa oppilaista.
- Seurattavat asiat nivotaan oppilaitoksen toimintasuunnitteluun: vuosisuunnitelmaan, opiskeluhuollon suunnitelmaan ym.

Mihin oppilaitoksen tuloksia voi verrata?

Esimerkiksi:

- **Oppilaitoksen omiin tuloksiin** edellisessä kyselyssä.
  - Mikä asia on parantunut tai kehittynyt?
  - Onko jotakin, mikä huolestuttaa?
  - Mitä eroja esim. tyttöjen ja poikien vastauksissa?
  - Tuottiko kysely uutta tietoa (esimerkiksi uudet teemakysymykset)?
- **Kuntakohtaisiin tuloksiin.**
- **Hyvinvointialueen / maakunnan / AVI:n alueen tuloksiin.**
- **Valtakunnallisiin tuloksiin.**

Kouluterveyskyselyssä käsitellään myös aiheita, joihin koulu ei välttämättä voi vaikuttaa, mutta jotka ovat tärkeää taustatietoa esim. opiskeluhuollolle, nuorisotyölle, ehkäisevälle päihdetyölle, lastensuojelulle ym.

Oppilaitoksen kannattaa keskittyä tarkastelemaan koulun toimintakulttuuriin liittyviä tuloksia ja sellaisia aihepiirejä, joita kehittämällä koulu voi tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja koulussa viihtymistä. Sen sijaan esimerkiksi elintapoihin, terveystottumuksiin ja perheväkivaltaan liittyviä tuloksia tarkastellaan kunnan tai hyvinvointialueen työryhmissä.

Esimerkki oppilaitoksessa seurattavista asioista

Oma koulunkäynti:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koulunkäynnistä pitäminen 2. Koulu-uupumus 3. Vaikeuksia oppimistaidoissa 4. Kokee kouluinnostusta
Kokemukset kouluyhteisöstä:	<ol style="list-style-type: none"> 5. Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha 6. Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu 7. Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa 8. Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana 9. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa
Koulunkäyntiin vaikuttavia arkitottumuksia.	<ol style="list-style-type: none"> 10. Ei syö aamupalaa joka arkipäivä 11. Ei syö koululounasta päivittäin 12. Nukkuu arkisin alle 8 tuntia 13. Liikkuu vähintään tunnin päivässä 14. Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä 15. Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia
Oppilaan ulkopuolisuuden kokemukset.	<ol style="list-style-type: none"> 16. Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä 17. Ei yhtään läheistä ystävää 18. Tuntee itsensä yksinäiseksi
Kokemukset opiskeluhoitojen palveluista.	<ol style="list-style-type: none"> 19. Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista 20. Saanut tukea ja apua hyvinvointiin kouluterveydenhoitajalta lukuvuoden aikana 21. Saanut tukea ja apua hyvinvointiin koululääkäriltä lukuvuoden aikana 22. Saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta lukuvuoden aikana 22. Saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulupsykologilta lukuvuoden aikana
Muita oppilaan hyvinvointiin liittyviä asioita.	<ol style="list-style-type: none"> 23. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 24. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 25. Sosiaalinen ahdistuneisuus 26. Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana 27. Kokenut häiritsevää seksuaalista ahdistelua tai ehdottelua 28. Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana 29. Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 30. Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 31. Harrastaa jotakin vähintään kuukausittain

**Tutustukaa
oppilaitoksenne
kyselytuloksiin**

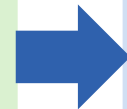
**yhteisöllisessä
opiskeluhoolto-
ryhmässä.**

1) Listatkaa myönteiset tulokset.

Mitkä tulokset ovat parempia kuin edellisessä kyselyssä tai Suomessa yleensä? Mitä on tehty hyvin, että tulokseen on päästy?

2) Valitkaa 5-10 kehittämiskohdetta

joihin oppilaitosyhteisön on mahdollista vaikuttaa. Esim. ruokailutilanteen viihtyisyys, kiusaamiseen puuttuminen, työrauha, välituntiviihtyvyys, opiskeluhoillon saavutettavuus jne.

Työpaja oppilaille (edustuksellisenä tai esim. joka luokassa)

1. Tulosten esittely (yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä valitut aiheet).
2. Oppilaiden pienryhmätehtävä (max. 5 ryhmää / työpaja):
Jaa oppilaille tiedostona/paperilla luettelo OHRY:n valitsemista kehittämiskohteista. Pyydä ryhmiä numeroimaan kehittämiskohteet tärkeysjärjestykseen niin, että 1. on tärkein. Pyydä ryhmiä kirjoittamaan ehdotuksia, mitä kolmelle heidän tärkeimpänä pitämälleen asialle voisi tehdä. Mitä toivotaan opettajilta ja muilta koulun ammattilaisilta? Mitä oppilaat voisivat tehdä?
3. Purkukeskustelu: pyydä ryhmiä kertomaan, mitkä asiat olivat 1-3 tärkeimmän joukossa. Käsitelkää muutama aihe, joita useammat ryhmät pitivät tärkeinä. Kirjatkaa oppilaiden ehdotukset.

Työpaja henkilöstölle

1. Tulosten esittely (yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä valitut aiheet).
2. Oppilaiden työpajan tuotokset. Esitellään oppilaiden tärkeimpinä pitämät 3-5 kehittämisaihetta ja oppilaiden kehittämisideat.
3. Keskustelu (pienryhmissä tms.) Jaa oppilaiden ehdotukset pienryhmille. Pyydä ryhmiä keskustelemaan oppilaiden ehdotuksista ja kirjaamaan muistiin 1) mitkä niistä voisivat olla toteutettavissa ja miten. 2) Onko muita ratkaisuja, joista voisi olla enemmän hyötyä toimintakulttuurin tai käytäntöjen kehittämisessä.
4. Purku: pyydä ryhmiä kommentoimaan oppilaiden ehdotuksia ja kertomaan omat ehdotuksensa.

Vanhempainilta

1. Tulosten esittely (yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä valitut aiheet).
2. Oppilaiden työpajan tuotokset. Esitellään oppilaiden tärkeimpinä pitämät 3-5 aihetta ja oppilaiden kehittämisideat, sekä opettajien kommentit ja ehdotukset.
3. Keskustelu (pienryhmissä, pariporinana tms.) Pyydä vanhempia keskustelemaan siitä, miltä ehdotukset kuulostavat heidän näkökulmastaan? Miten kodin ja koulun yhteistyöllä voitaisiin kehittää niitä asioita, joita oppilaat pitivät tärkeinä?
4. Purkukeskustelu: pyydä ryhmiä kertomaan kommenttinsa ja ratkaisuehdotuksensa.

Työpajojen jälkeen: tehkää yhteenveto ja kehittämissuunnitelma

yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä / täydentäkää olemassa olevia suunnitelmia tulosten perusteella.

Esimerkki Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelystä oppilaiden, henkilöstön ja huoltajien kanssa

Opiskelu ja oppilaitoksen ilmapiiri

Kokee kouluinnostusta, %

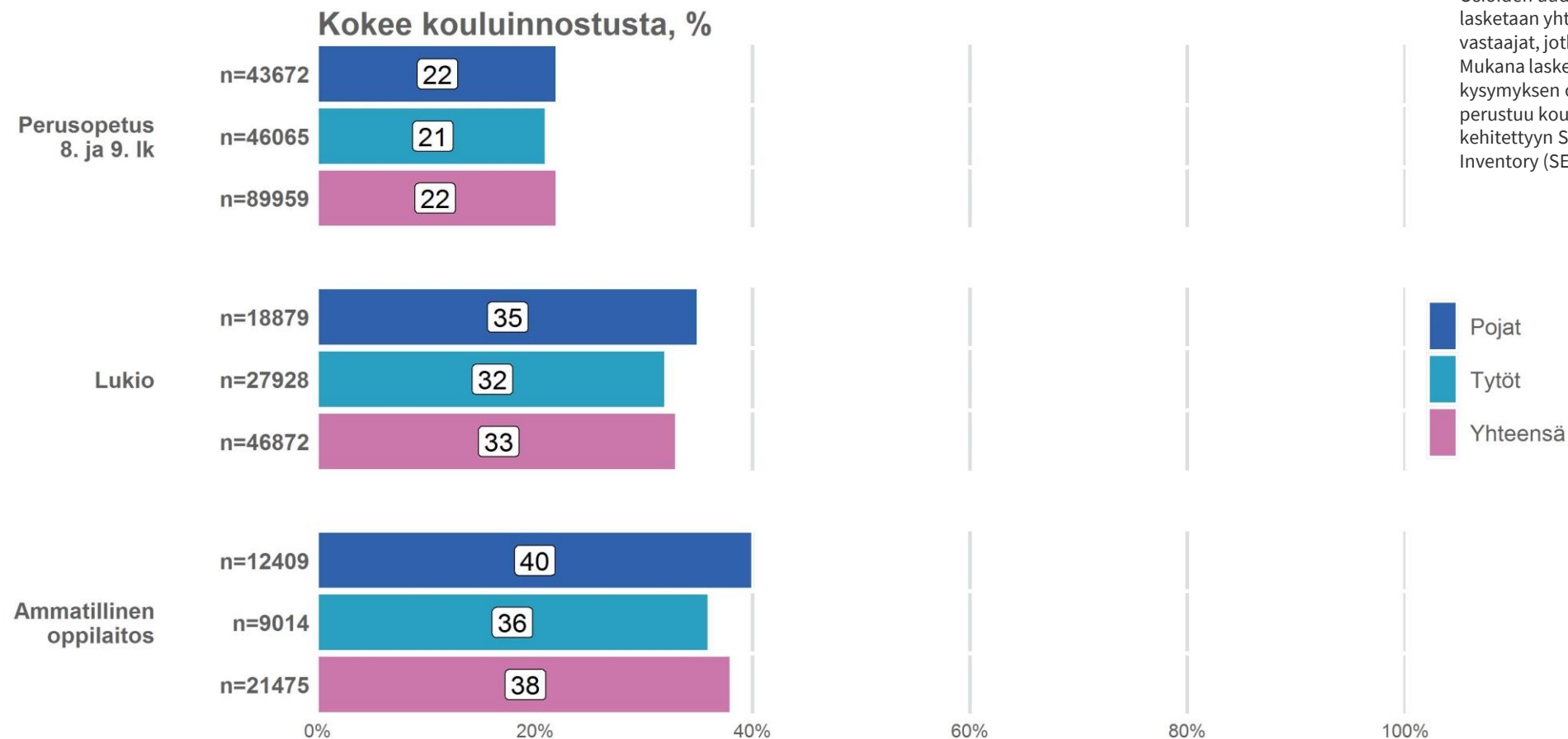
Indikaattori perustuu kysymykseen:

"Entä kuinka usein olet kokenut seuraavia koulutyöhösi/opiskeluusi liittyviä tunteita?"

Summaindikaattori muodostuu kolmesta kysymyksen osiosta: 1) Kun herään aamulla, minusta tuntuu hyvältä aloittaa koulutyö/opiskelu, 2) Olen innostunut koulutyöstä/opiskelusta, 3) Kun teen koulutehtäviä/opiskeluun liittyviä tehtäviä, unohdan kaiken ympäriltäni. Vastausvaihtoehdot: 1) en juuri koskaan, 2) muutaman kerran kuukaudessa, 3) muutamana päivänä viikossa, 4) lähes päivittäin.

Vastausvaihtoehdot luokitellaan uudelleen seuraavasti: 1=0, 2=0, 3=1, 4=2.

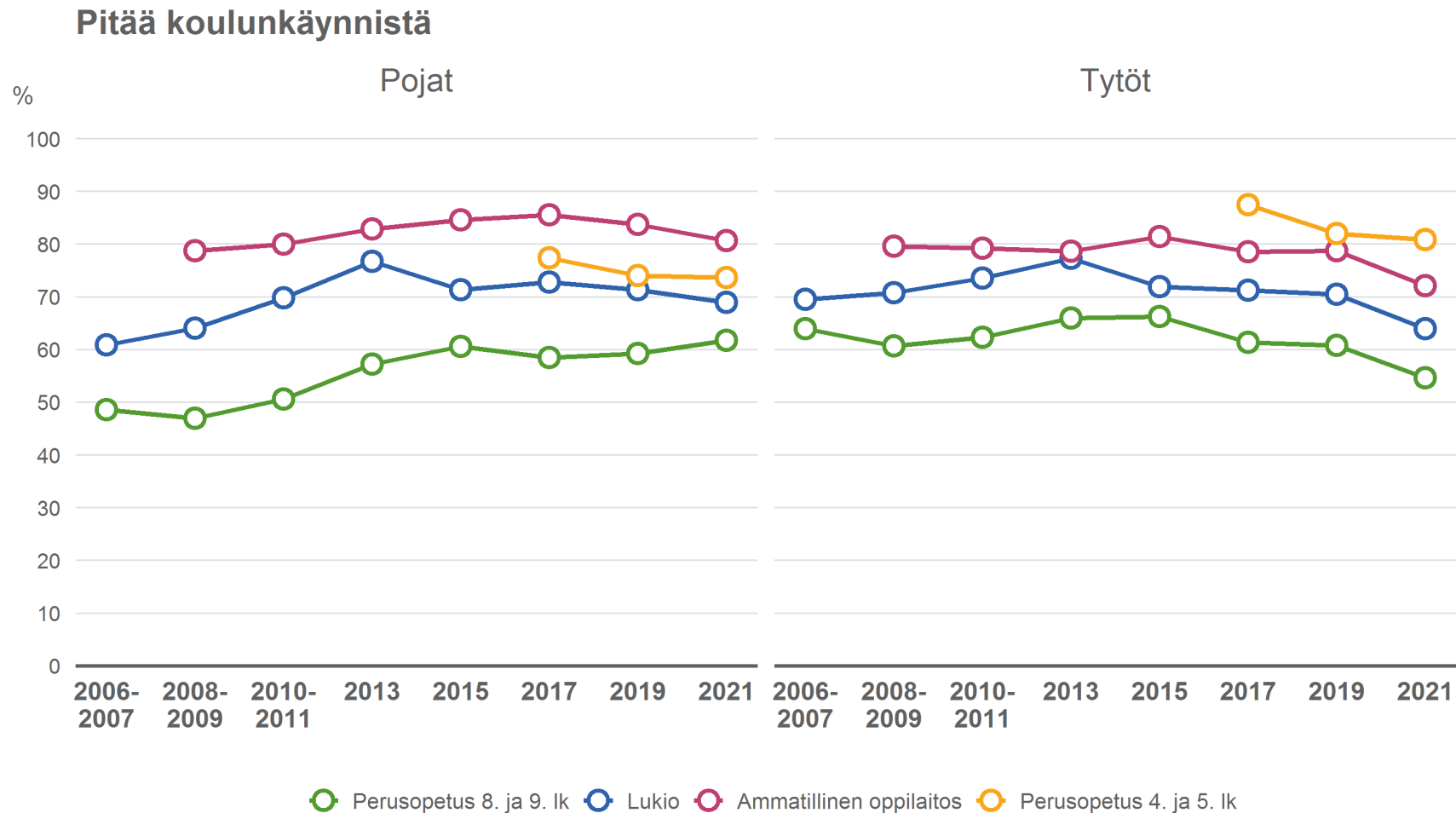
Osioiden uudelleen luokitellut pistemäärät lasketaan yhteen. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet 3–6 pistettä. Mukana laskennassa ovat vain kaikkiin kysymyksen osioihin vastanneet. Indikaattori perustuu kouluinnon mittaamiseen kehitettyyn Schoolwork Engagement Inventory (SEI) -kyselylomakkeeseen.

THL Kouluterveyskysely 2021

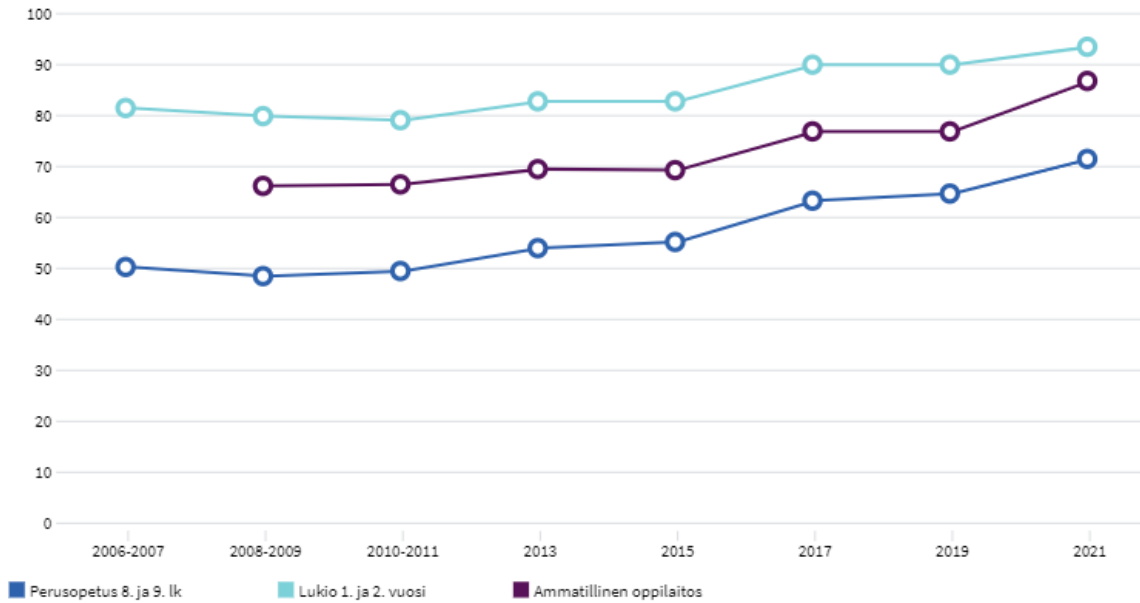

Pitää koulunkäynnistä (%)

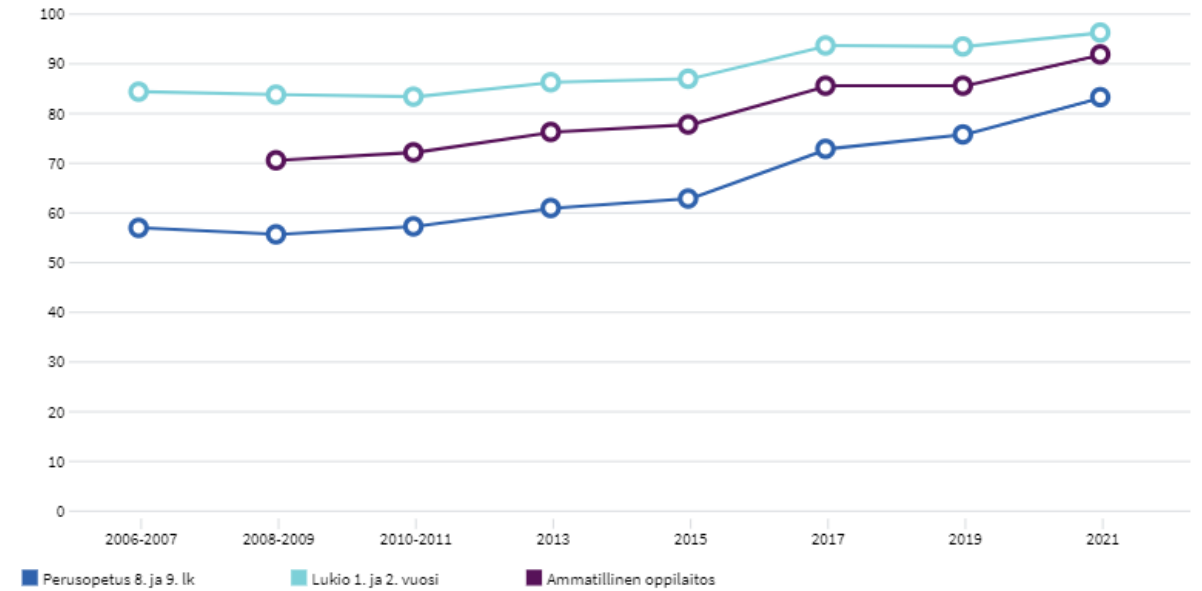

Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha (%)

Tytöt

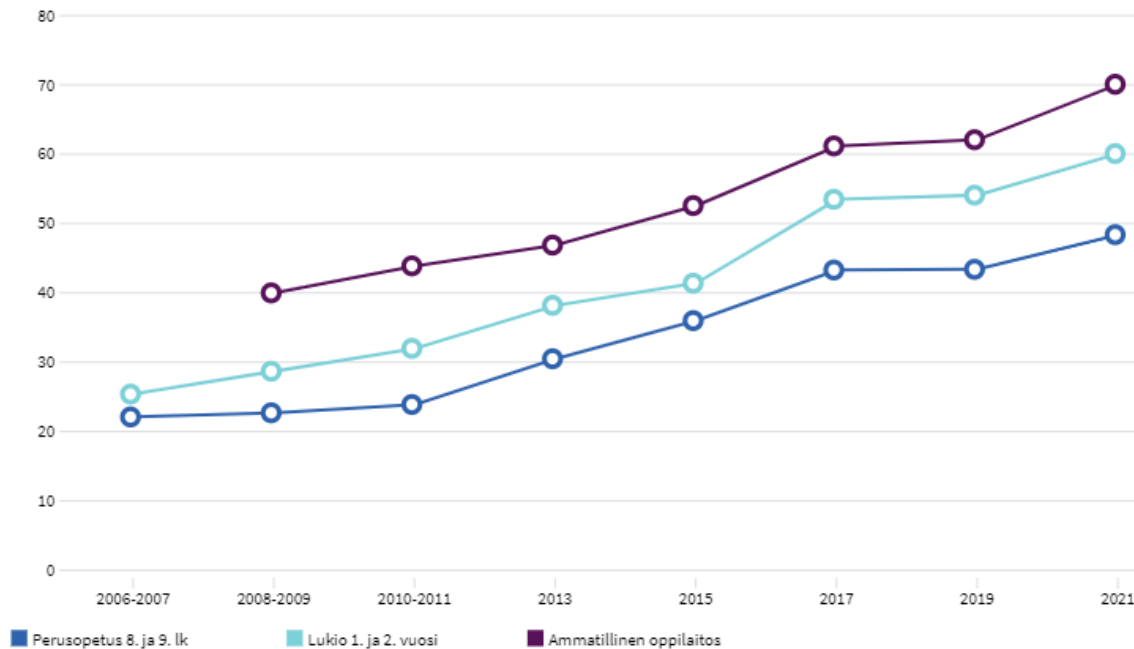

Pojat

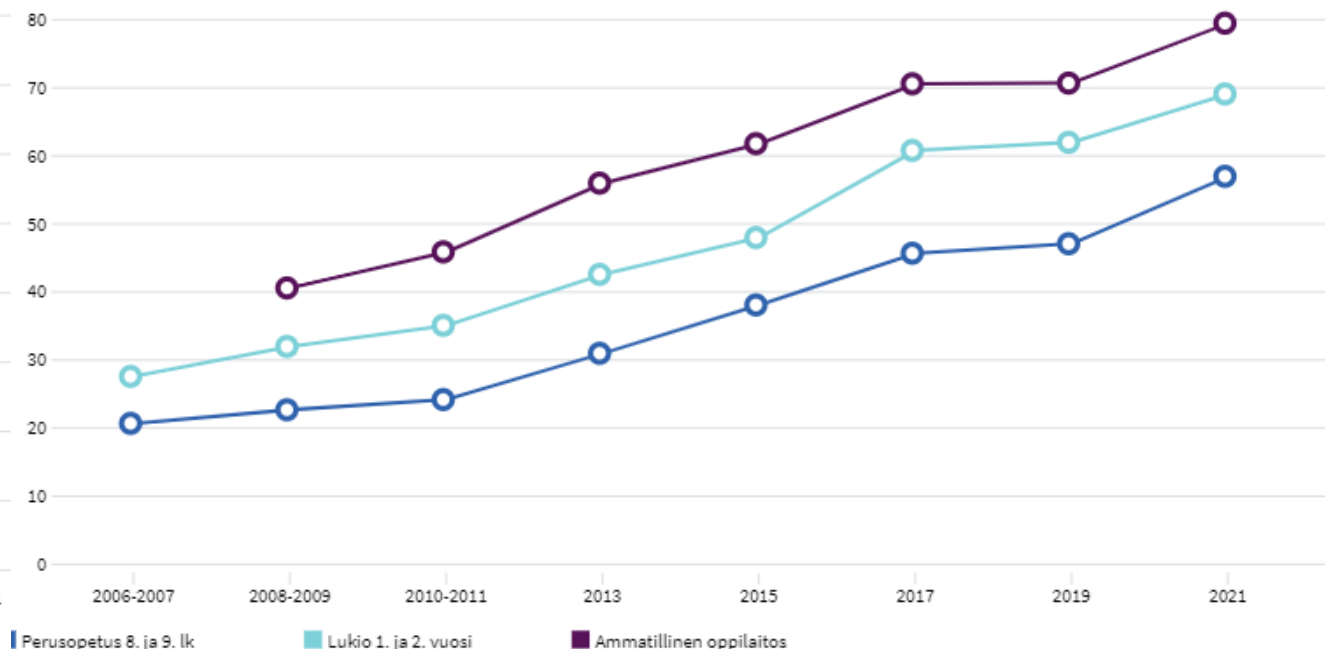

Opettajilta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu (%)

Tytöt

Pojat

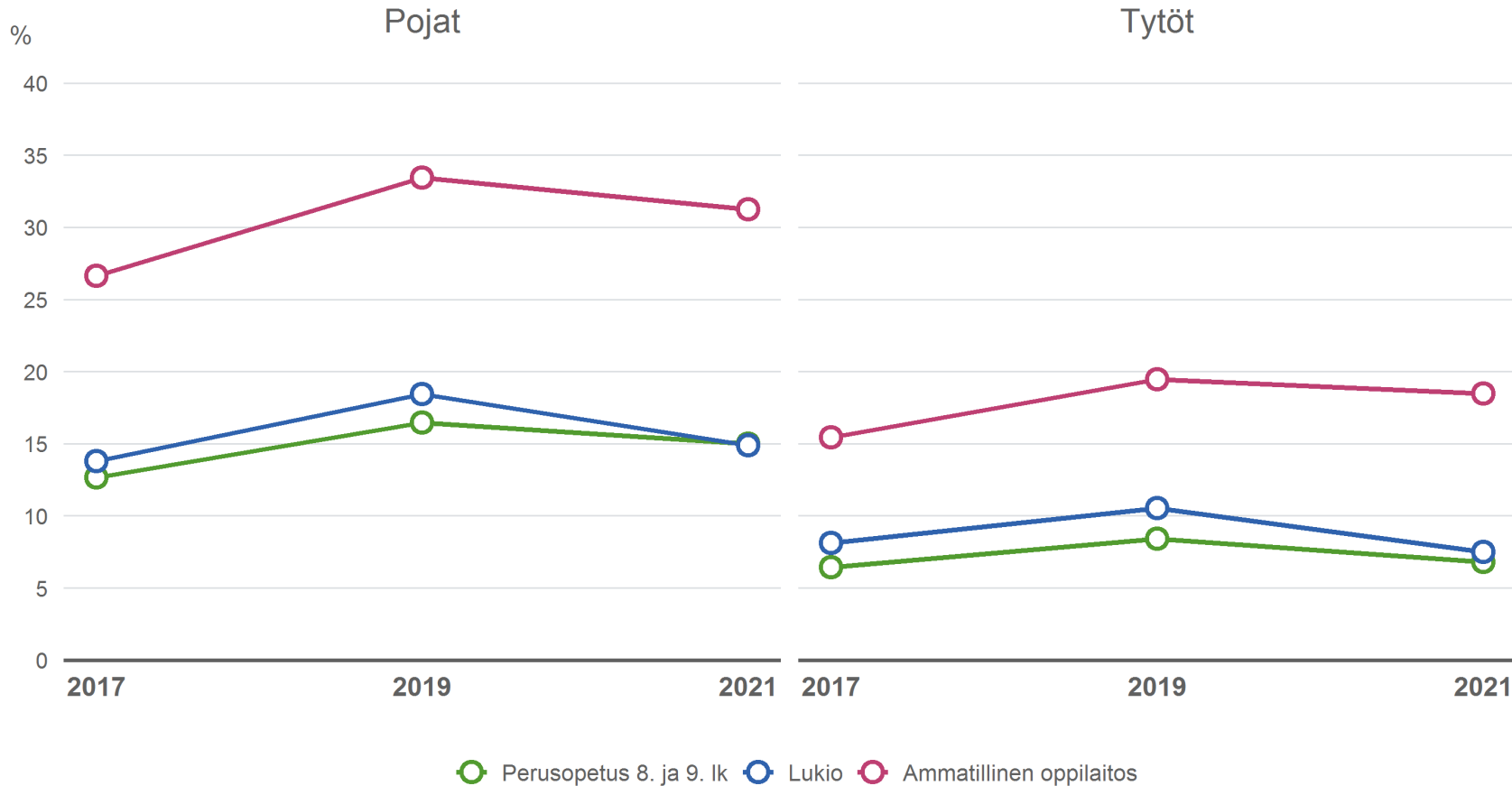
Indikaattori perustuu kysymykseen: ”Mitä mieltä olet opettajistasi?”. Summaindikaattori muodostuu kolmesta kysymyksen osiosta:

- 1) opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla,
- 2) opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu,
- 3) opettajat kohtelevat meitä oppilaita tai opiskelijoita oikeudenmukaisesti.

Vastausvaihtoehdot: 1) täysin samaa mieltä, 2) samaa mieltä, 3) eri mieltä, 4) täysin eri mieltä. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet kaikissa osioissa vaihtoehdon 1 tai 2.

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, %

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa

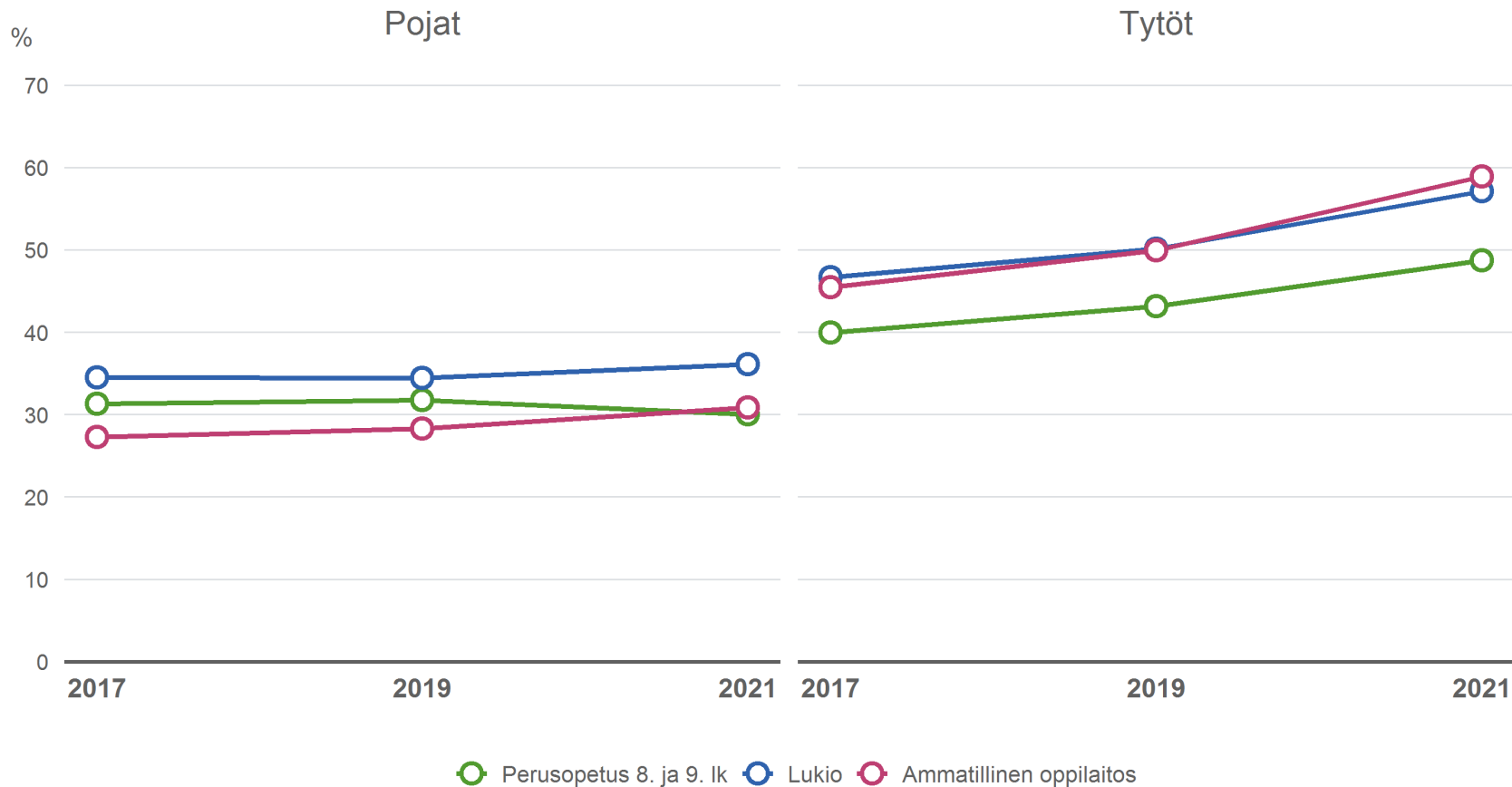
Indikaattori perustuu kysymykseen: "Millainen mahdollisuus sinulla on ollut vaikuttaa seuraaviin asioihin koulussasi tai oppilaitoksessasi tämän lukuvuoden aikana?". Summaindikaattori muodostuu seitsemästä kysymyksen osiosta:

1) oppituntien järjestelyt (esim. työskentelytavat), 2) koulutyön tai opiskelun suunnittelu (mm. oppituntien sijoittelu, koulupäivän/opiskelupäivän alkamisajankohta, koejärjestelyt), 3) välituntien tai taukojen suunnittelu tai toteutus, 4) koulun tai oppilaitoksen yhteisten sääntöjen laatiminen, 5) koulutilojen tai oppilaitoksen tilojen suunnittelu tai siistiminen, 6) kouluruokailu (mm. ruokalistat, tilojen viihtyvyys), 7) koulun tai oppilaitoksen teemapäivien, juhlien, retkien ja leirikoulun järjestäminen.

Vastausvaihtoehdot: 1) erittäin hyvä, 2) melko hyvä, 3) ei hyvä eikä huono, 4) melko huono, 5) erittäin huono. Vastausvaihtoehdot uudelleen luokitellaan seuraavasti: 1=3, 2=2, 3=1, 4=0, 5=0. Osioiden uudelleen luokitellut pistemäärät lasketaan yhteen. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet vähintään 14 pistettä.

Vaikeuksia oppimistaidoissa, %

Vaikeuksia oppimistaidoissa

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa koulunkäyntiin tai opiskeluun liittyvissä asioissa?".

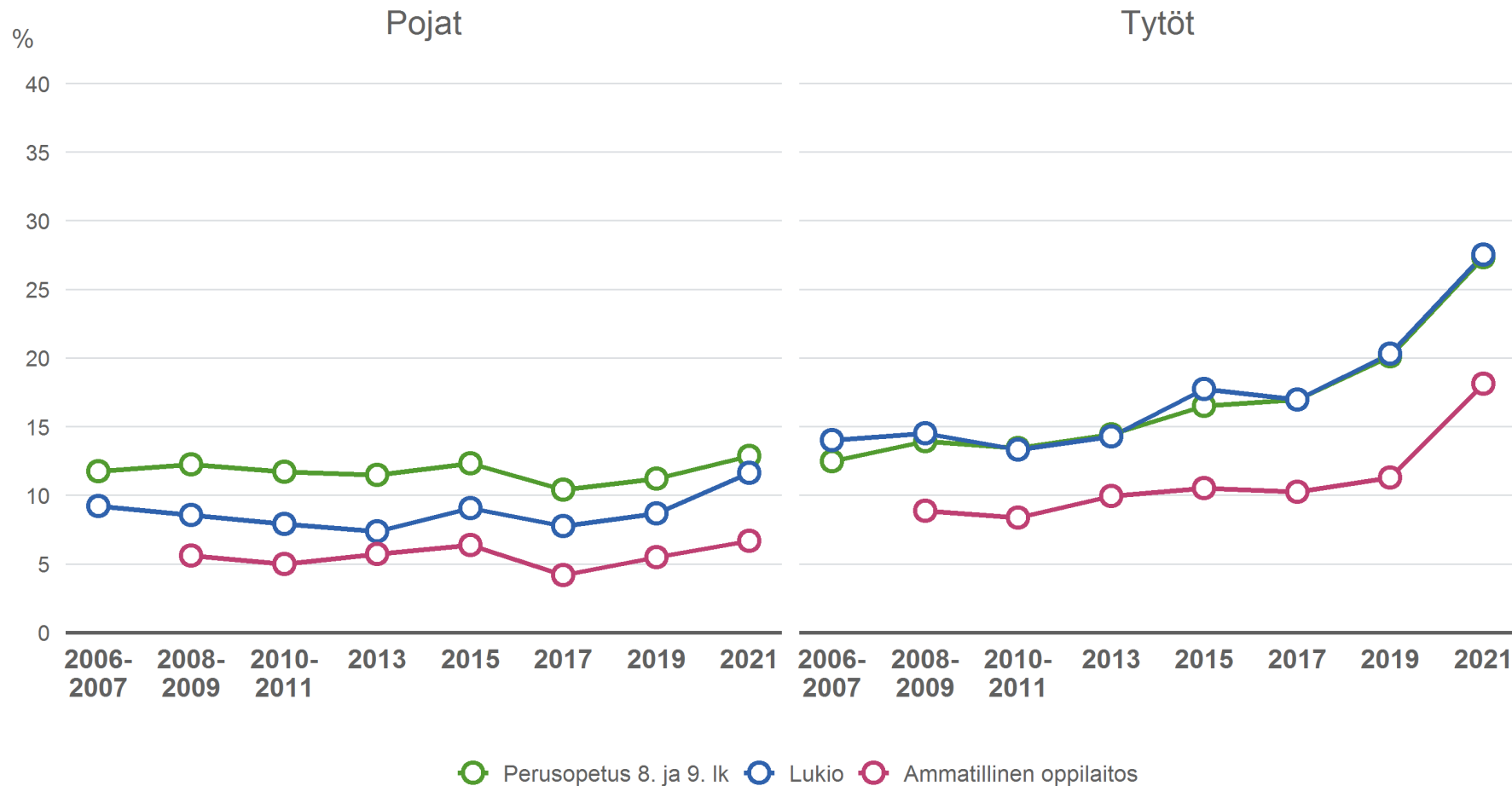
Summaindikaattori muodostuu yhdeksästä kysymyksen osiosta:

- 1) opetuksen seuraaminen oppitunneilla,
- 2) läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen,
- 3) kokeisiin valmistautuminen,
- 4) kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen,
- 5) lukemista vaativien tehtävien tekeminen,
- 6) laskemista vaativien tehtävien tekeminen,
- 7) suullinen esiintyminen,
- 8) vastaaminen tunnilla,
- 9) opiskelussa käytettävien laitteiden (digitaalisen tekniikan tai ohjelmistojen) käyttö.

Vastausvaihtoehdot: 1) ei lainkaan, 2) melko vähän, 3) melko paljon ja 4) erittäin paljon. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vähintään yhdessä osiossa vaihtoehdon 4 tai vähintään kolmessa osiossa vaihtoehdon 3.

Koulu-uupumus, %

Koulu-uupumus

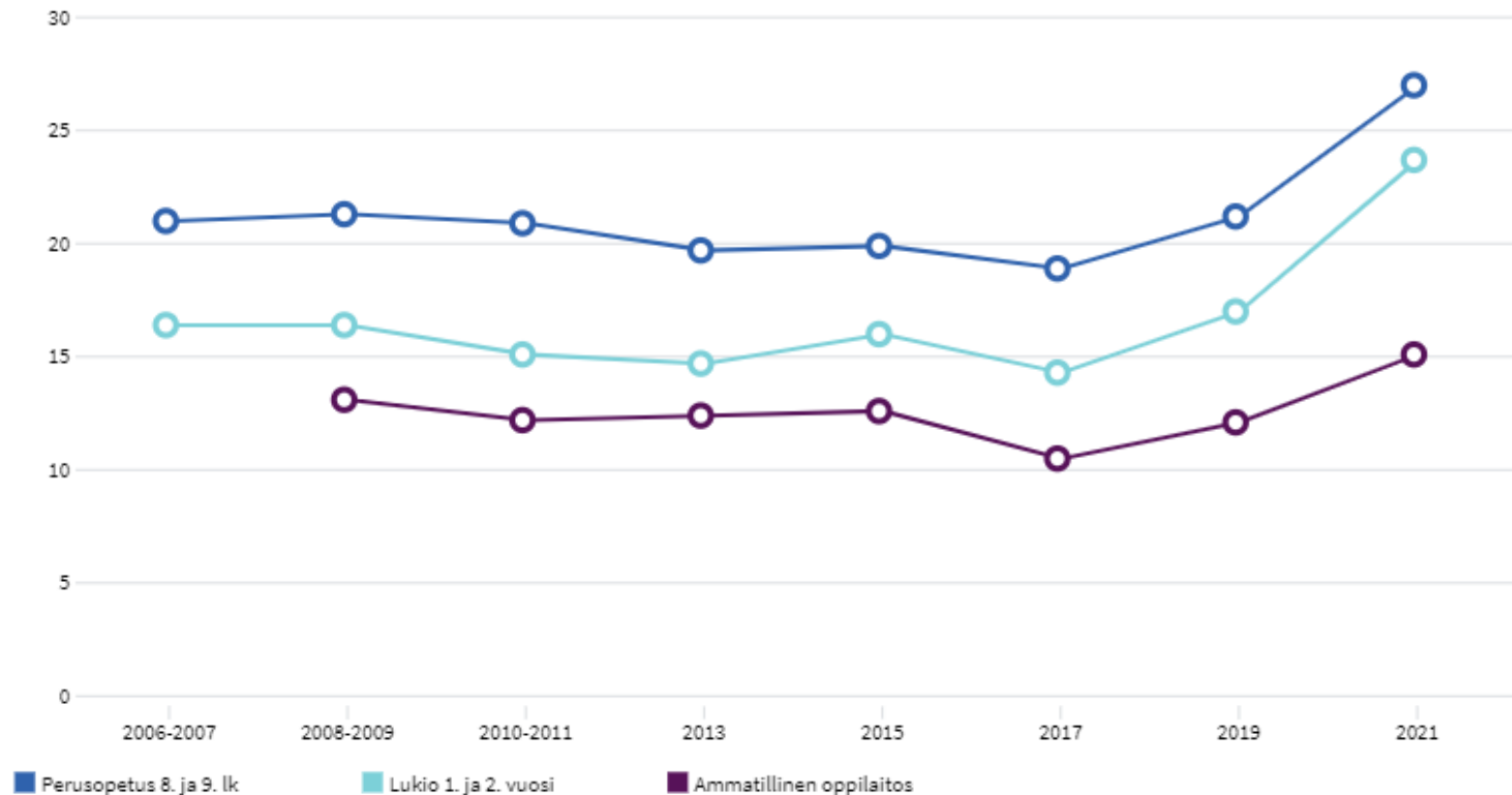
Indikaattori perustuu kysymykseen: ” Oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi tai opiskeluusi liittyen?”.

Summaindikaattori muodostuu kolmesta osiosta: 1) tunnen hukkuvani koulutyöhön, 2) tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä, 3) minulla on riittämättömyyden tunteita opinnoissani.

Vastausvaihtoehdot: 1) en juuri koskaan, 2) muutaman kerran kuukaudessa, 3) muutamana päivänä viikossa, 4) lähes päivittäin.

Vastausvaihtoehdot uudelleen luokitellaan seuraavasti: 1=0, 2=0, 3=1, 4=2. Osioiden uudelleen luokitellut pistemäärät lasketaan yhteen. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet 3 - 6 pistettä. Laskennassa ovat mukana vain kaikkiin kolmeen kysymyksen osioon vastanneet. Indikaattori perustuu koulu-uupumuksen mittaamiseen kehitettyyn School Burnout Inventory (SBI-10) -kyselylomakkeeseen

”Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä”, %

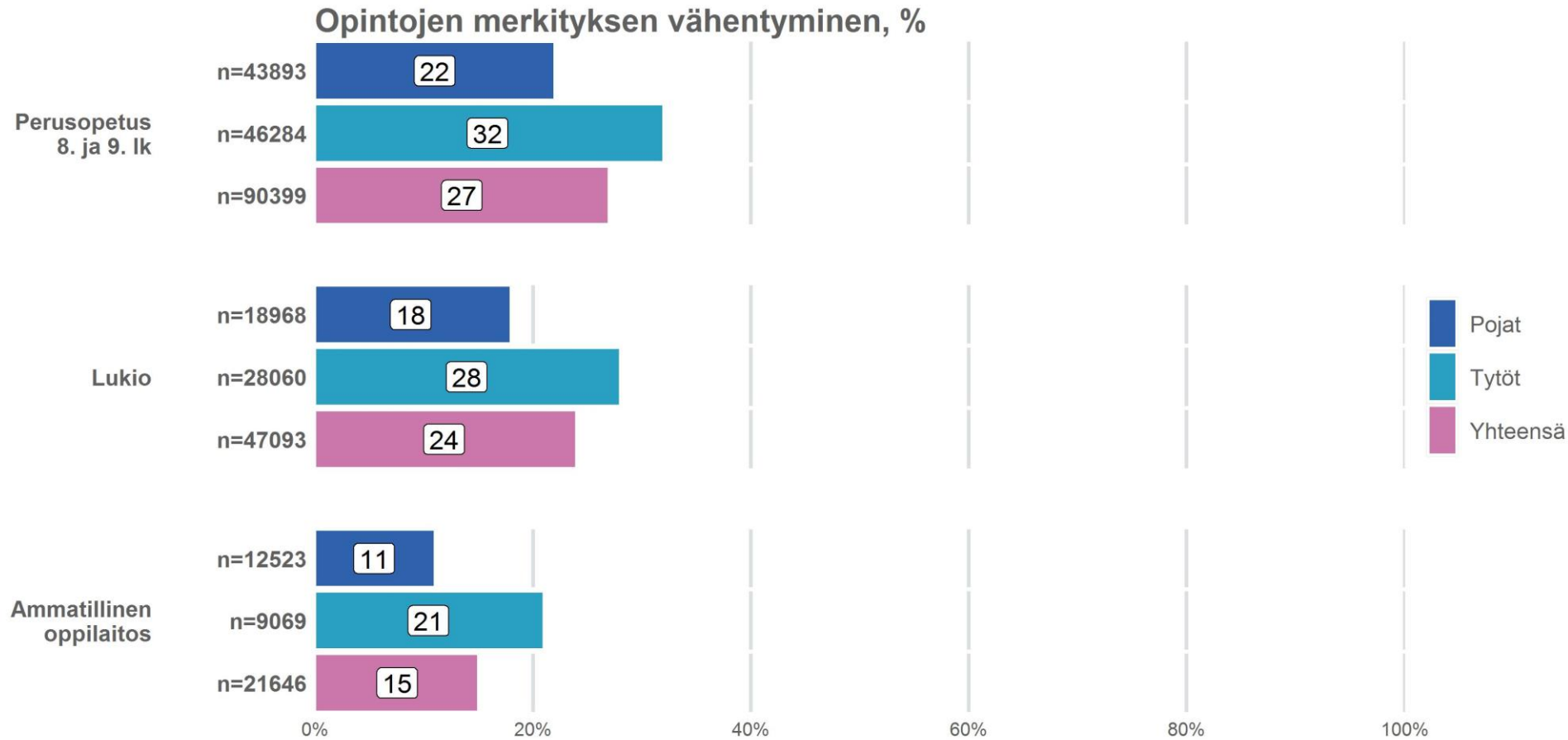
Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi tai opiskeluusi liittyen?"

Vastausvaihtoehdot: 1) en juuri koskaan, 2) muutaman kerran kuukaudessa, 3) muutamana päivänä viikossa, 4) lähes päivittäin.

Kysymyksen osio 2) tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä.

Tarkastelussa ovat ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 3 tai 4. Indikaattori perustuu koulu-uupumuksen mittaamiseen kehitettyyn School Burnout Inventory (SBI-10) -kyselylomakkeeseen.

”Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä”, %

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi tai opiskeluusi liittyen?"

Vastausvaihtoehdot: 1) en juuri koskaan, 2) muutaman kerran kuukaudessa, 3) muutamana päivänä viikossa, 4) lähes päivittäin.

Kysymyksen osio 2) tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä.

Tarkastelussa ovat ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 3 tai 4. Indikaattori perustuu koulu-uupumuksen mittaamiseen kehitettyyn School Burnout Inventory (SBI-10) -kyselylomakkeeseen.

THL Kouluterveyskysely 2021

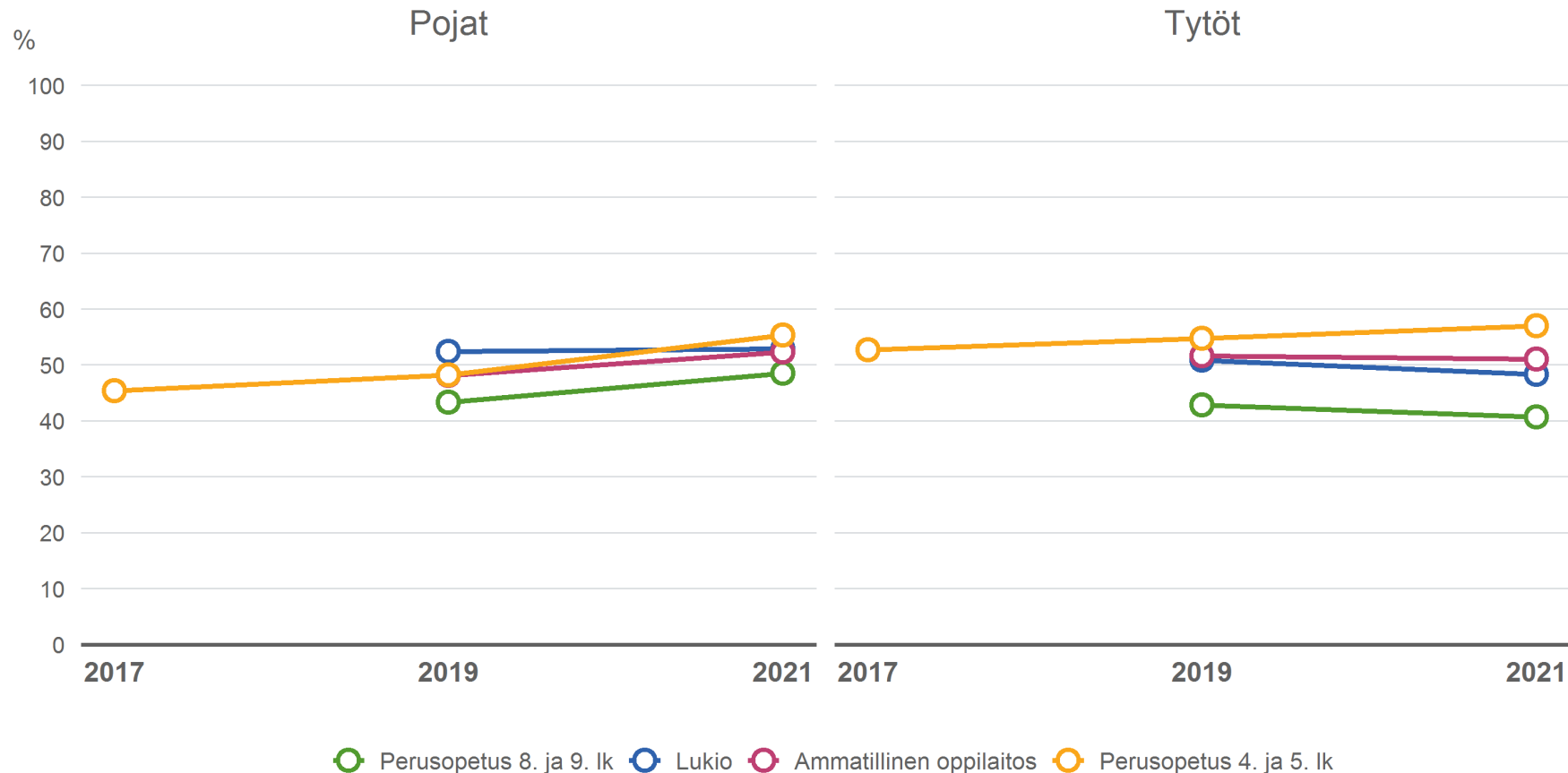

Osallisuuden kokemuksia & vuorovaikutusta

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (%)

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista

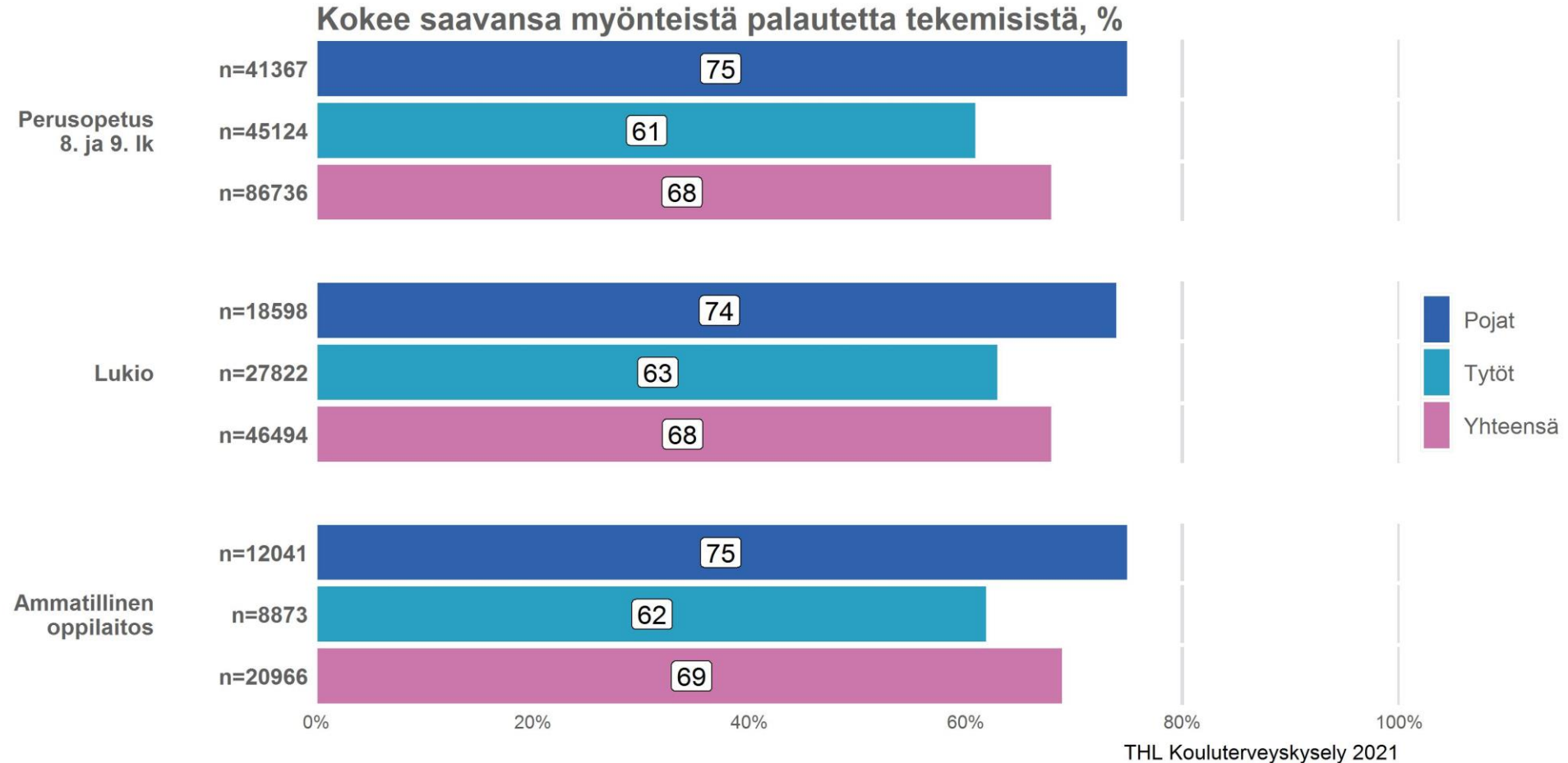

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko koulussasi joku aikuinen, jonka kanssa voit tarvittaessa keskustella mieltäsi painavista asioista?".

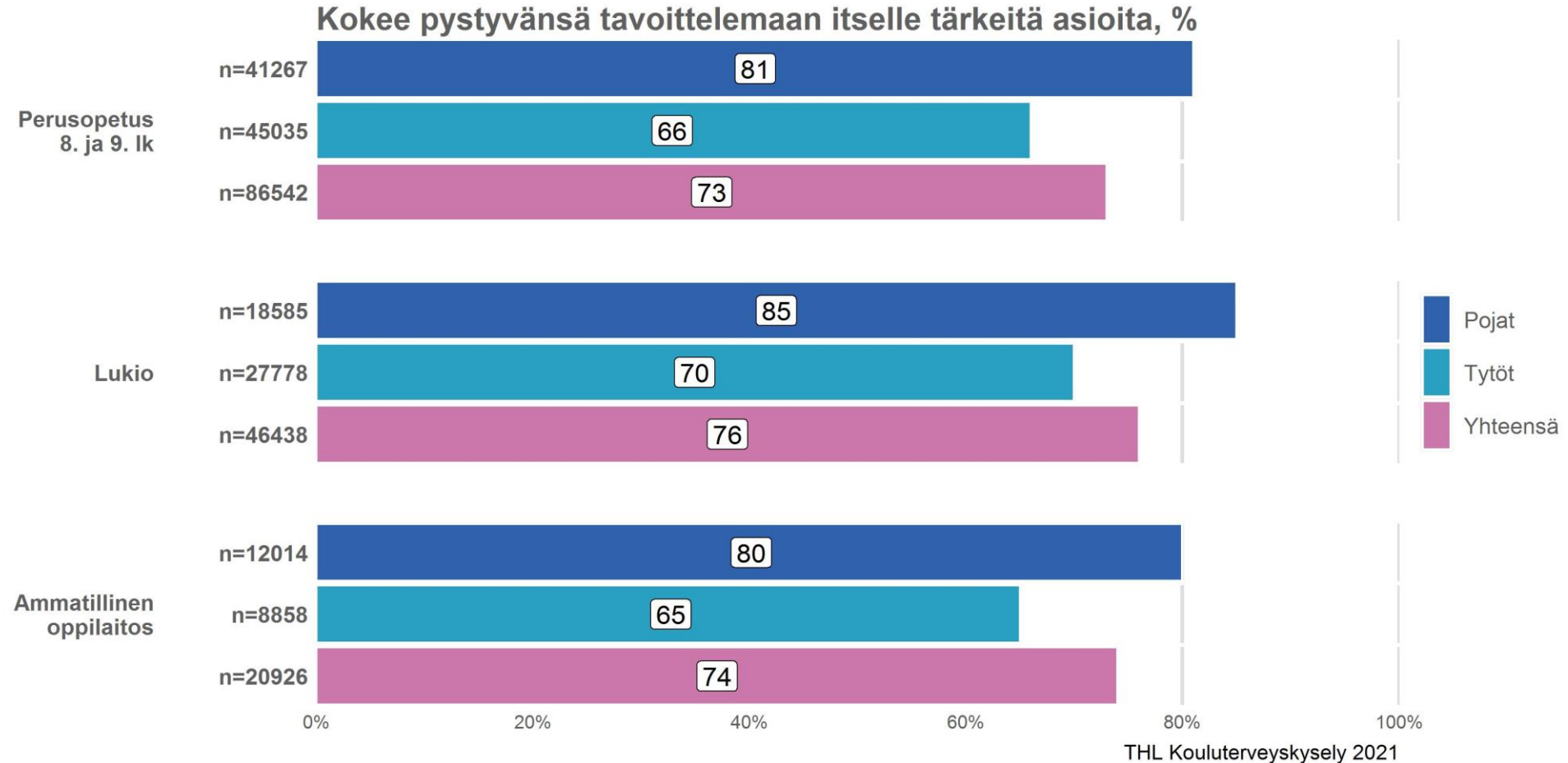
Vastausvaihtoehdot:
1) ei, 2) kyllä, 3) en tiedä.

Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2.

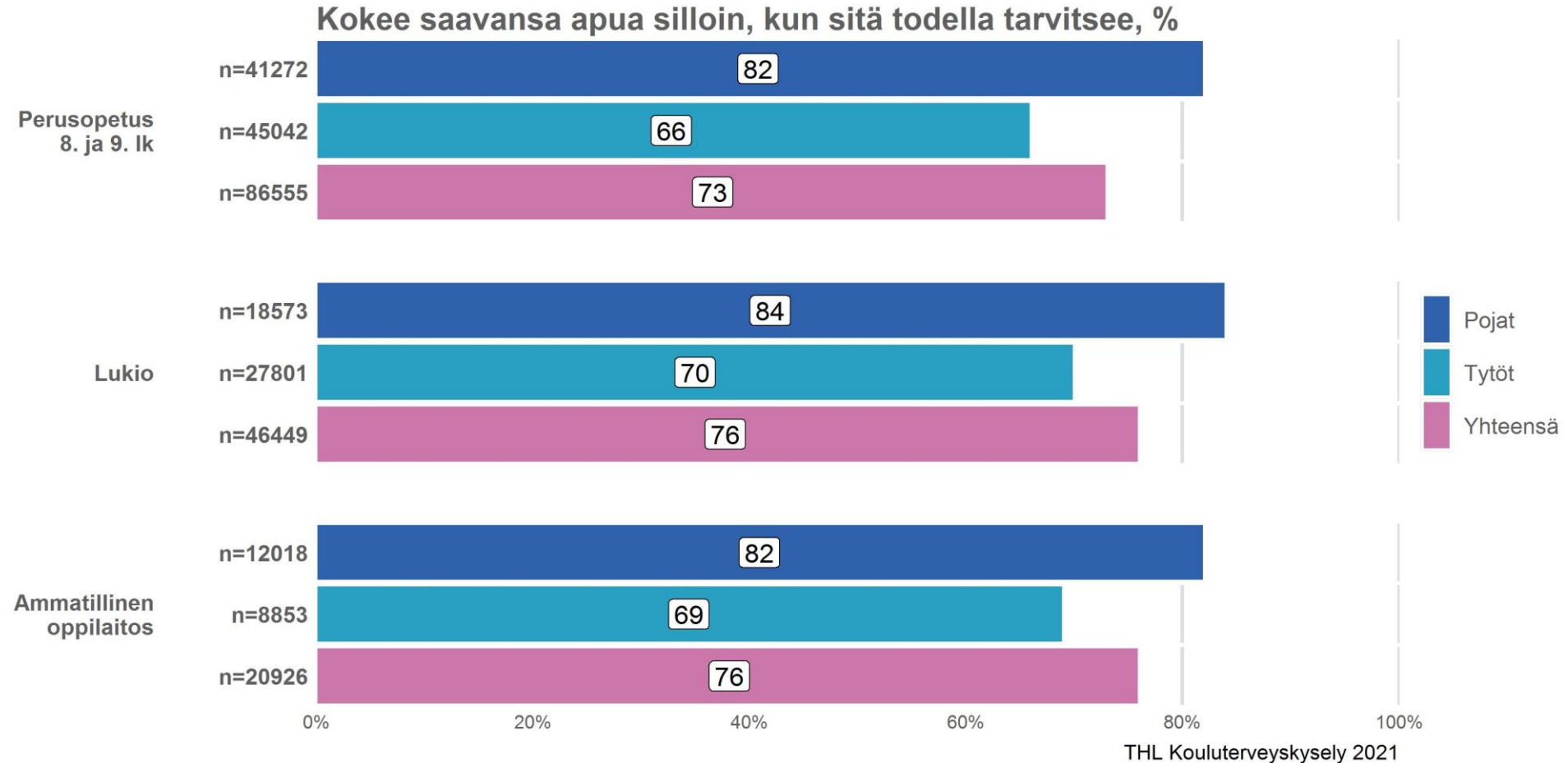
Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistään, %

Kokee pystyvänsä tavoittelemaan itselleen tärkeitä asioita, %

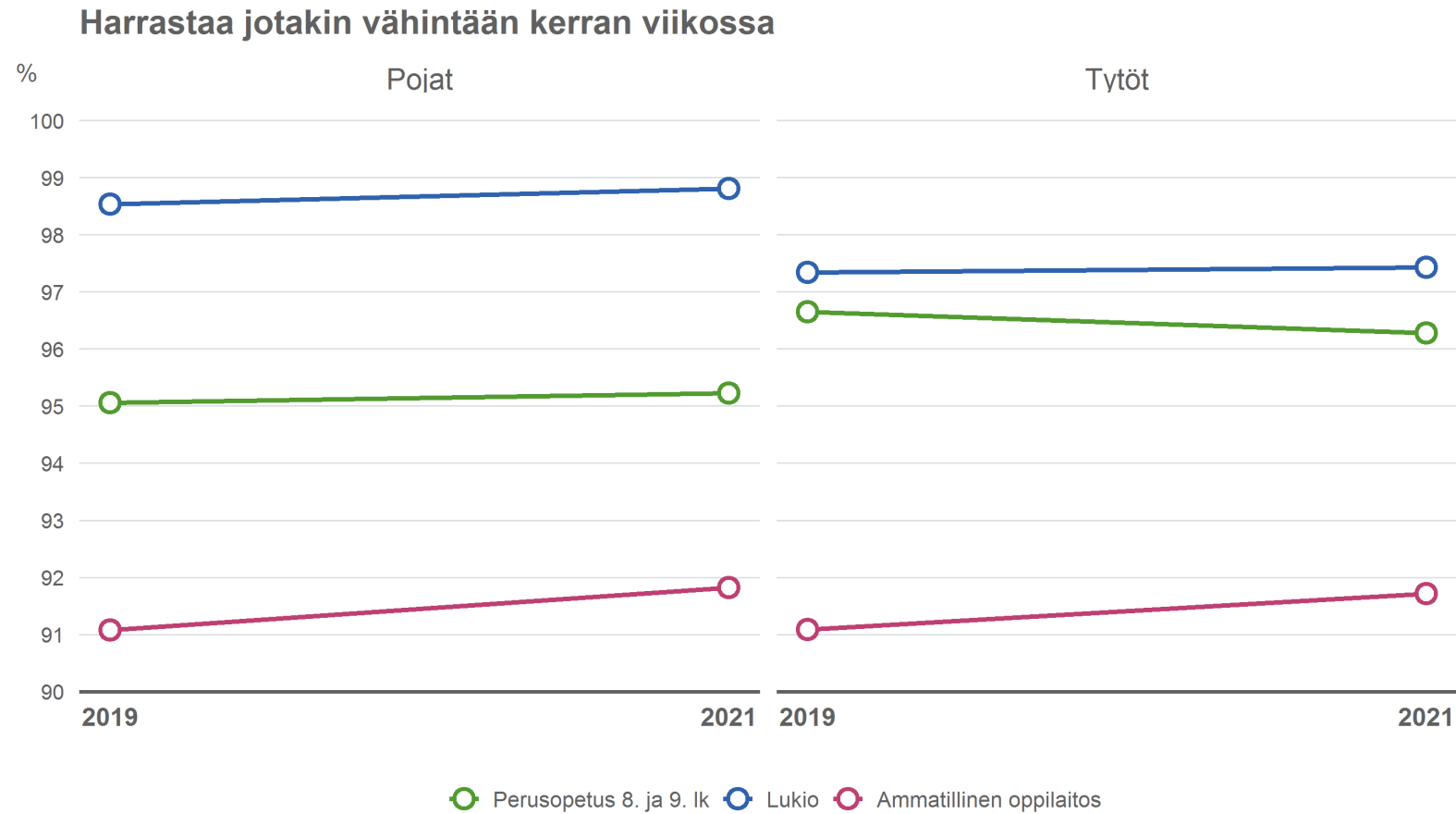
Kokee saavansa apua silloin, kun sitä todella tarvitsee, %

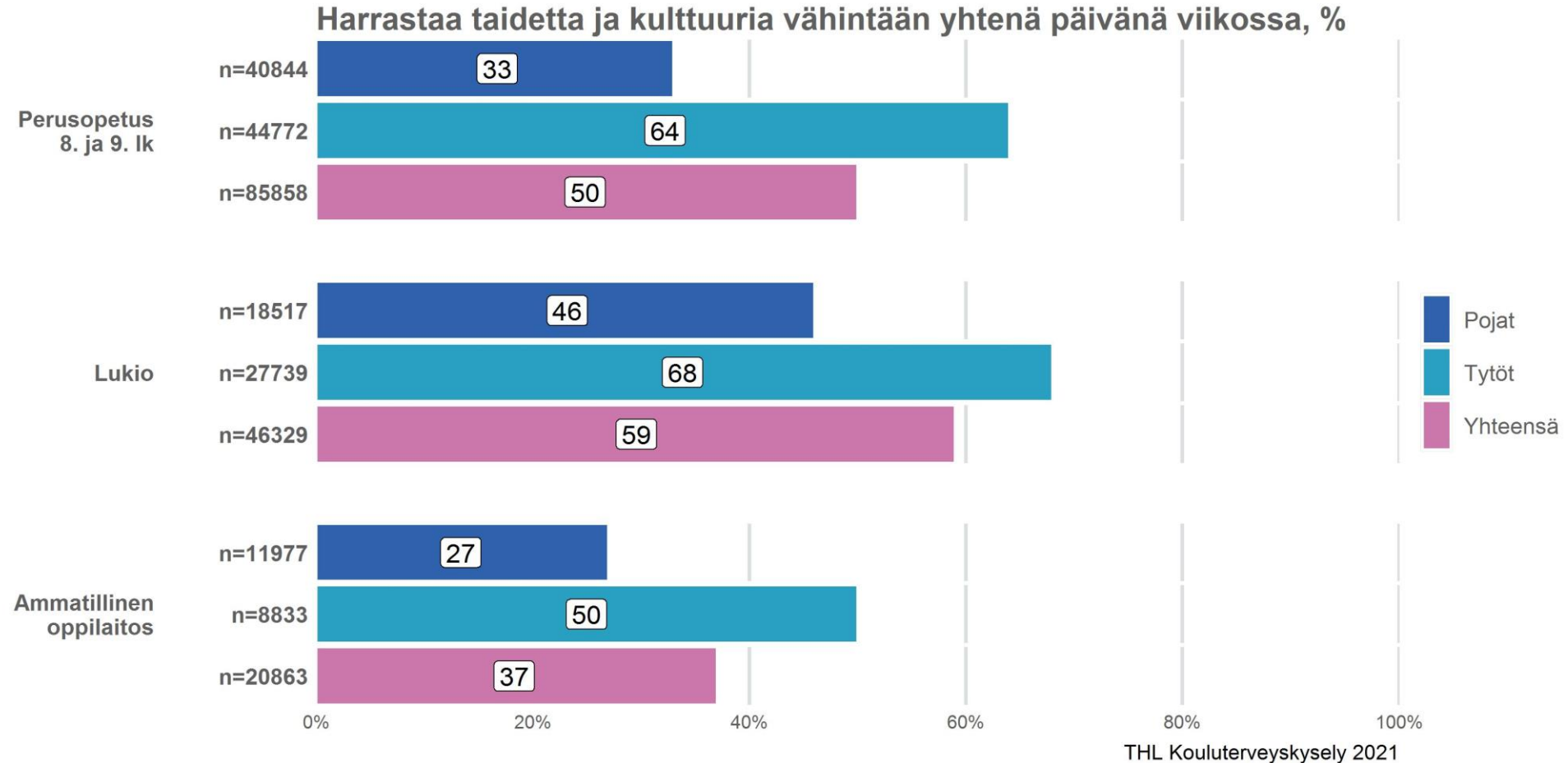

Vapaa-aika

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, %

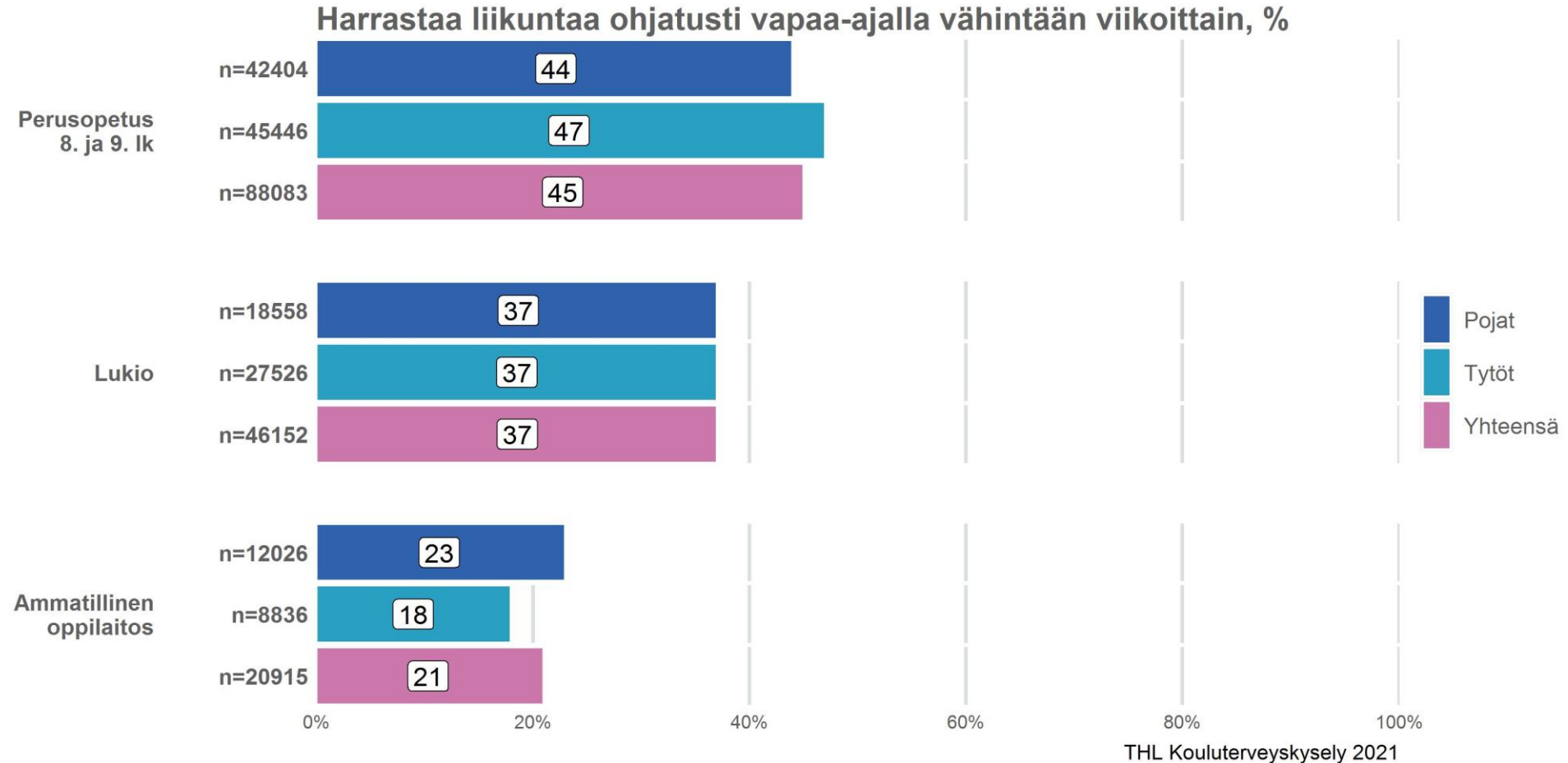

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, %

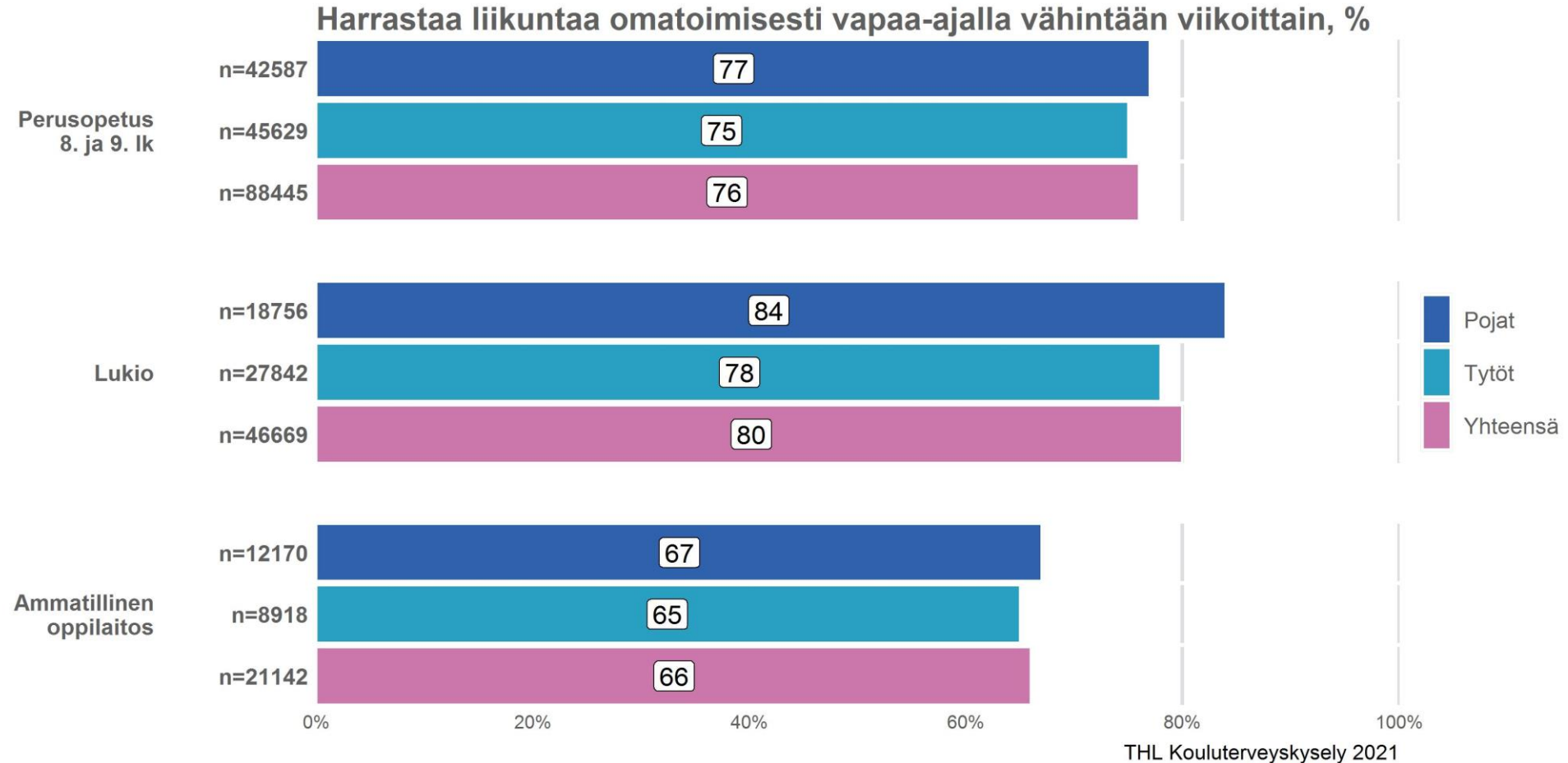

Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain, %

Harrastaa liikuntaa omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain, %

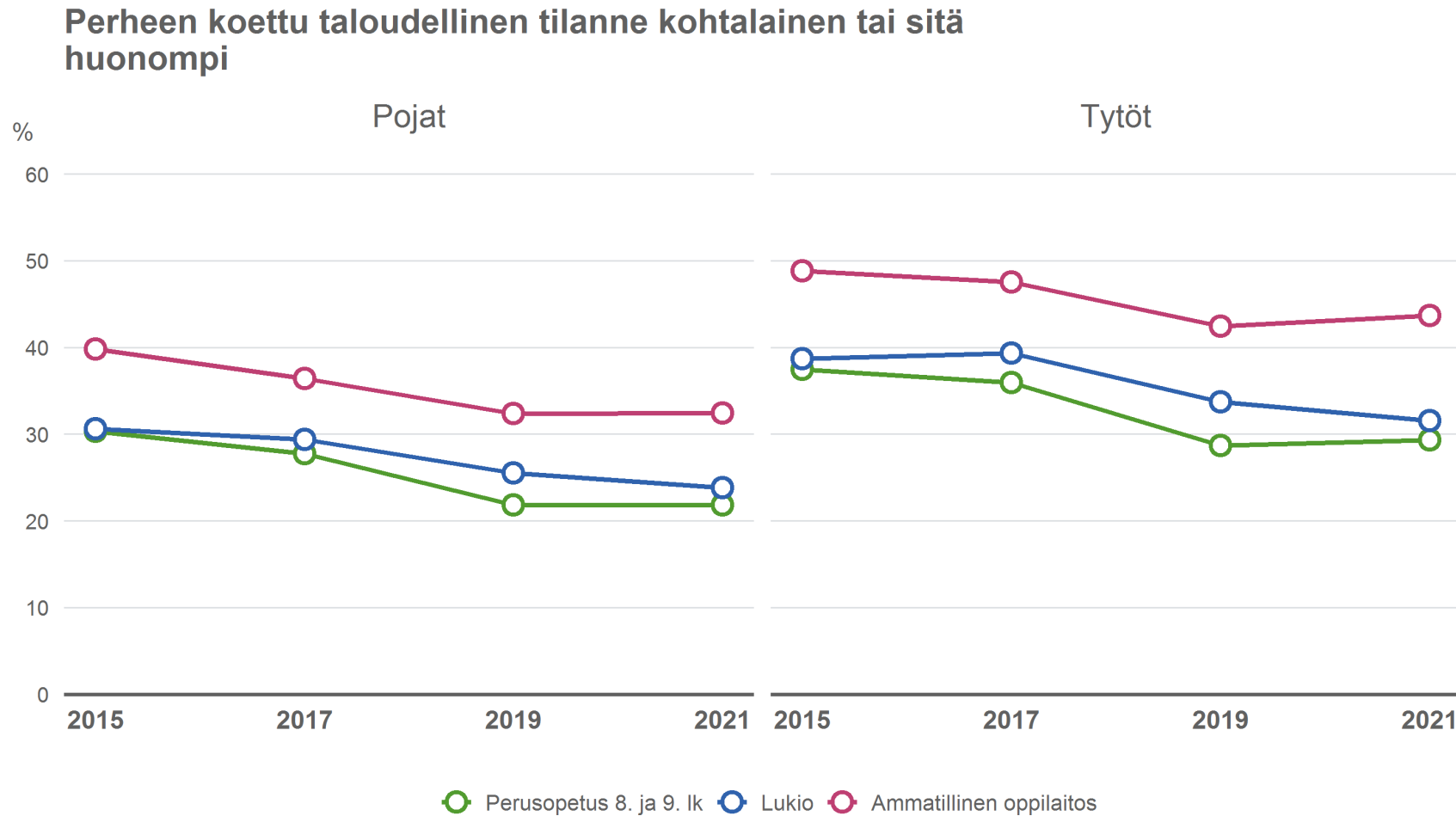
Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi, %

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Millaiseksi arvioit perheesi taloudellisen tilanteen?".

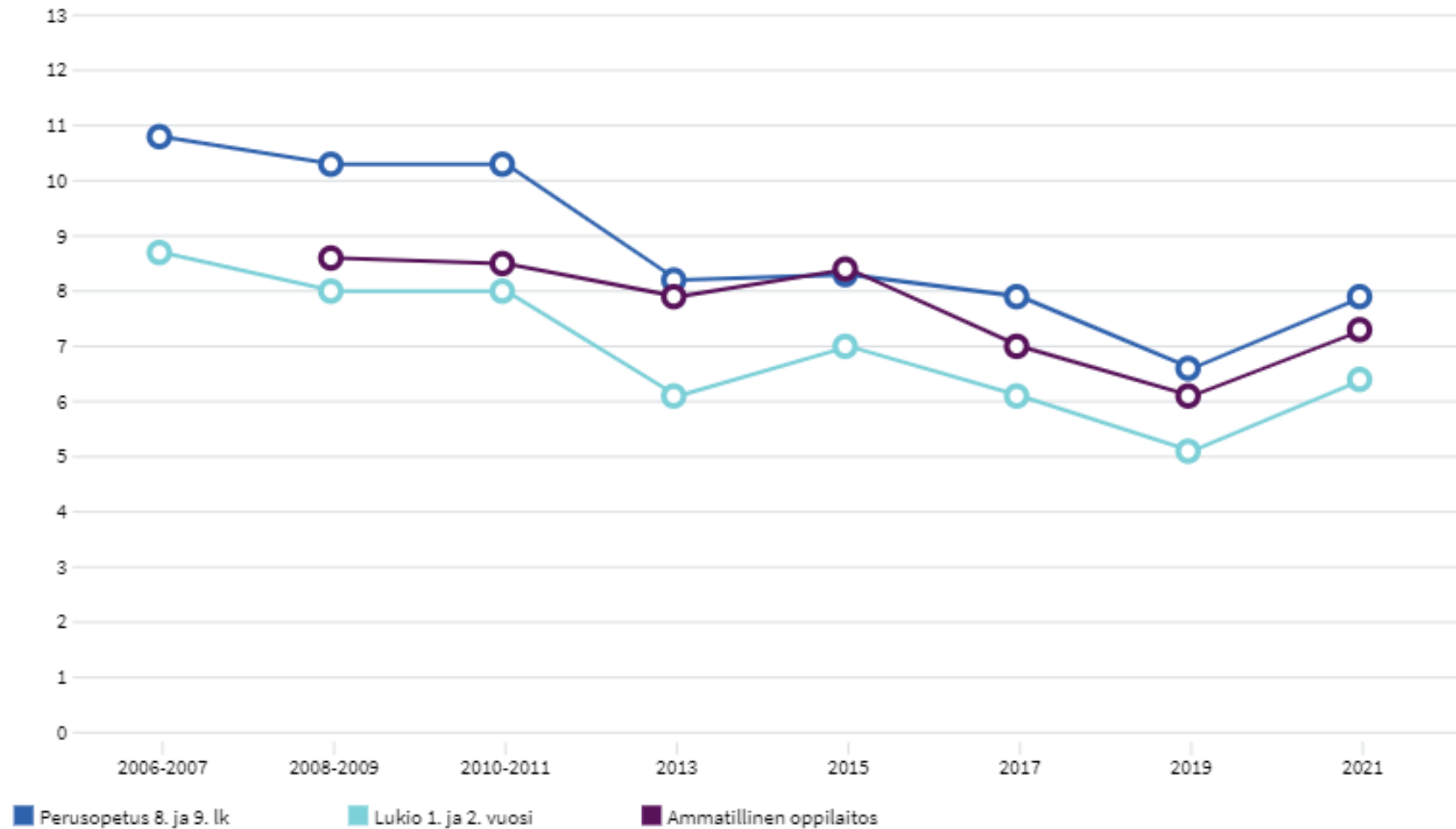
Vastausvaihtoehdot:

- 1) erittäin hyväksi, 2) melko hyväksi, 3) kohtalaiseksi, 4) melko huonoksi, 5) erittäin huonoksi.

Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 3, 4 tai 5.

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, %

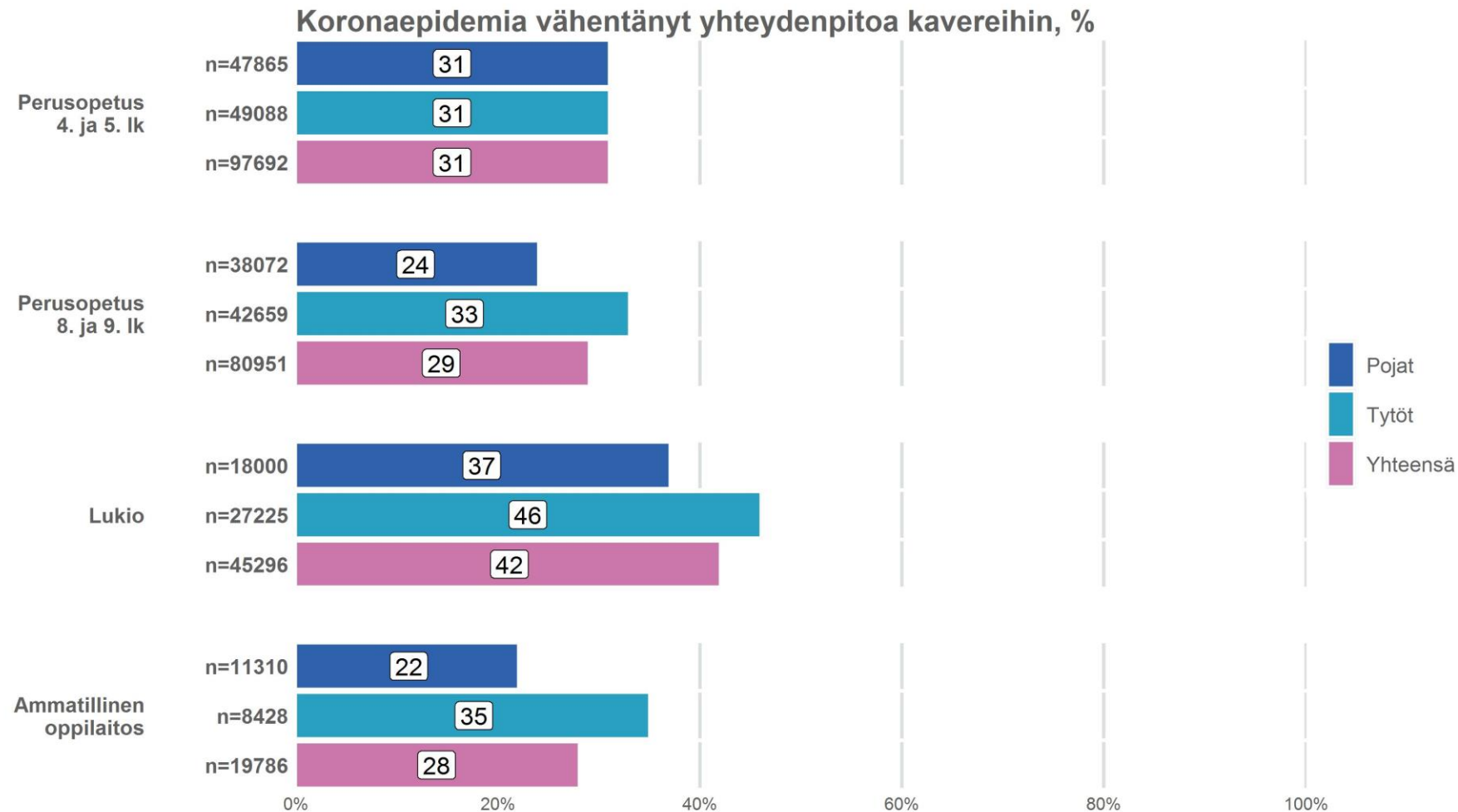

Mielenterveys ja korona-aika

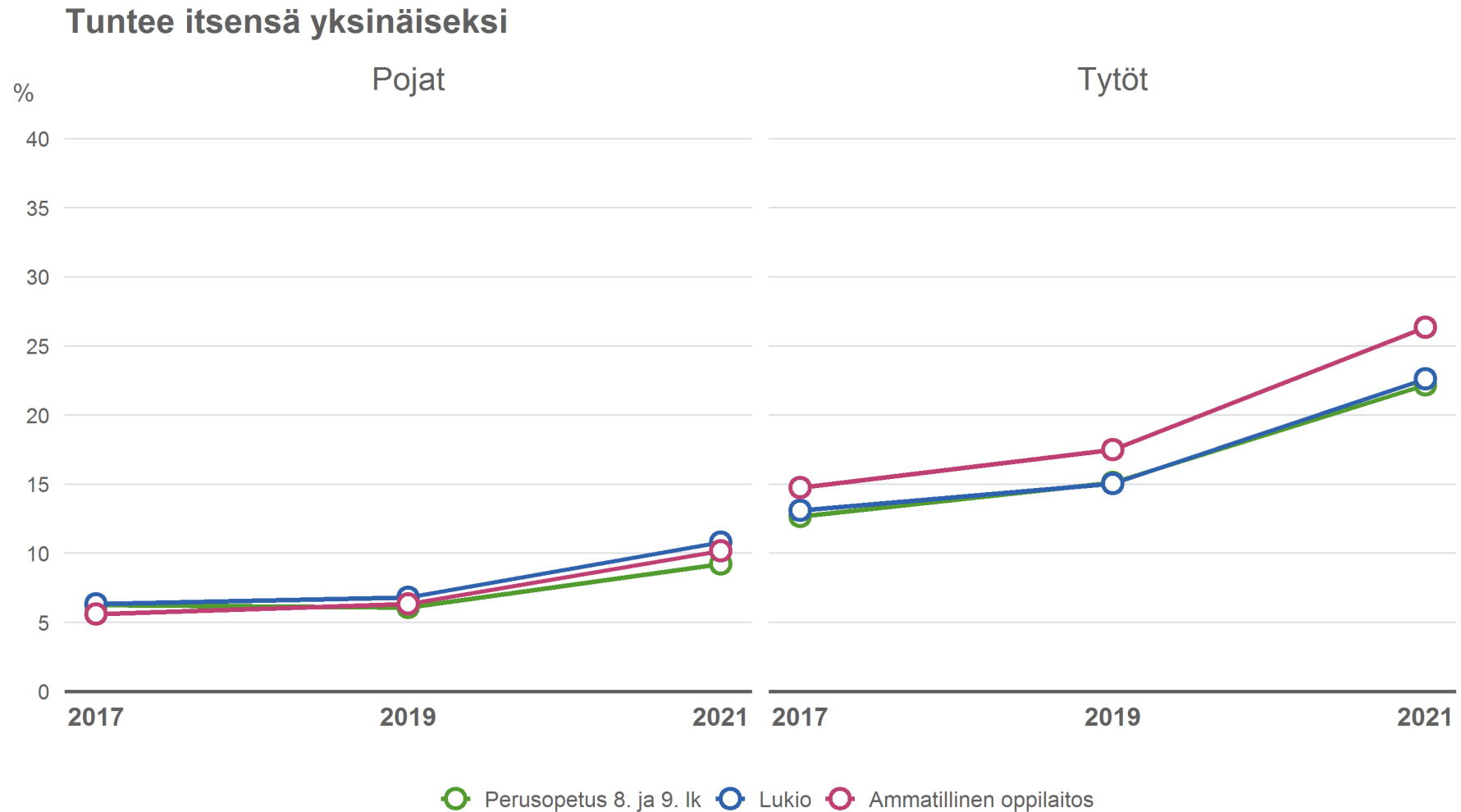

Koronaepidemia vähentänyt yhteydenpitoa kavereihin

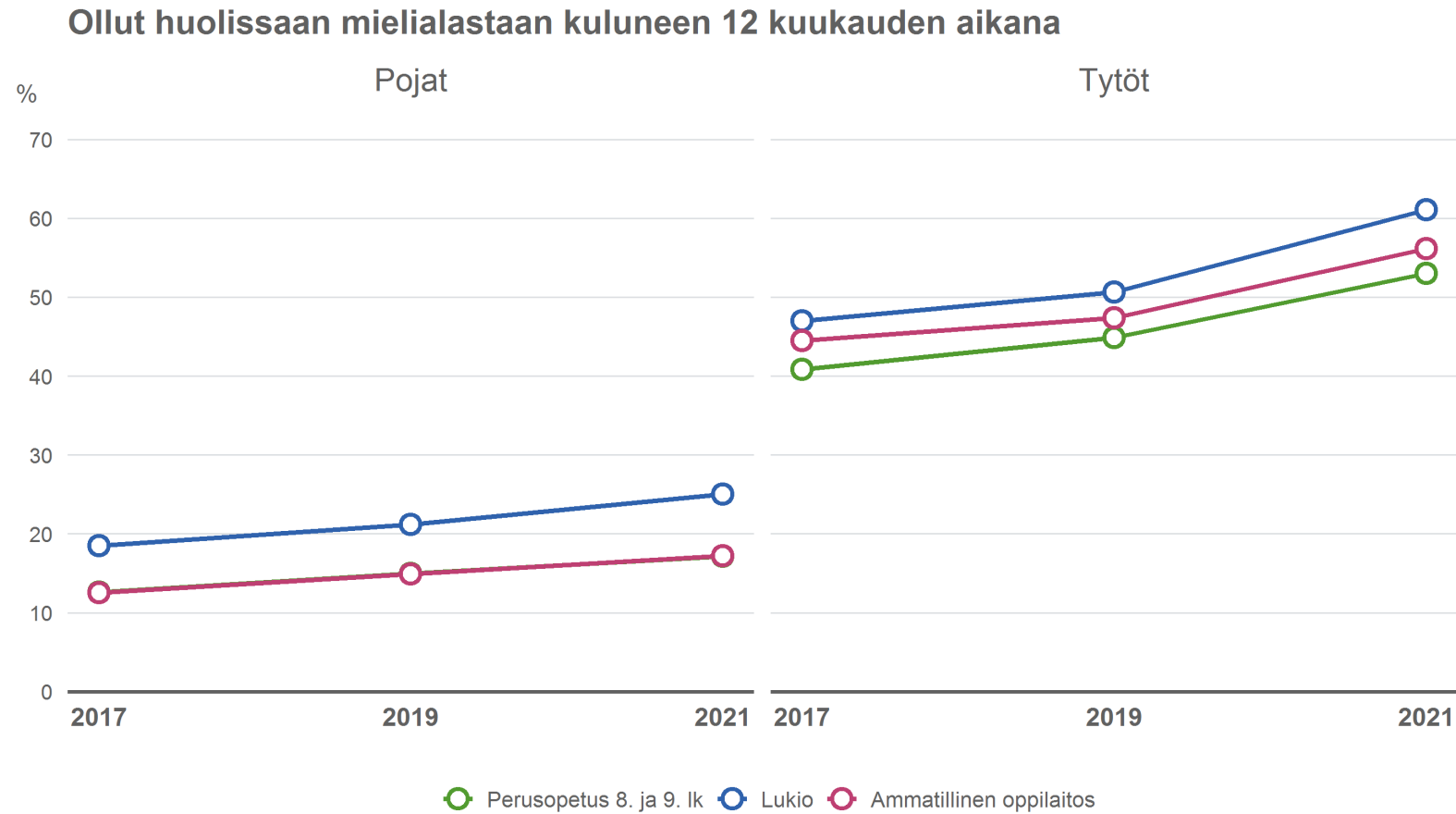

THL Kouluterveyskysely 2021

Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

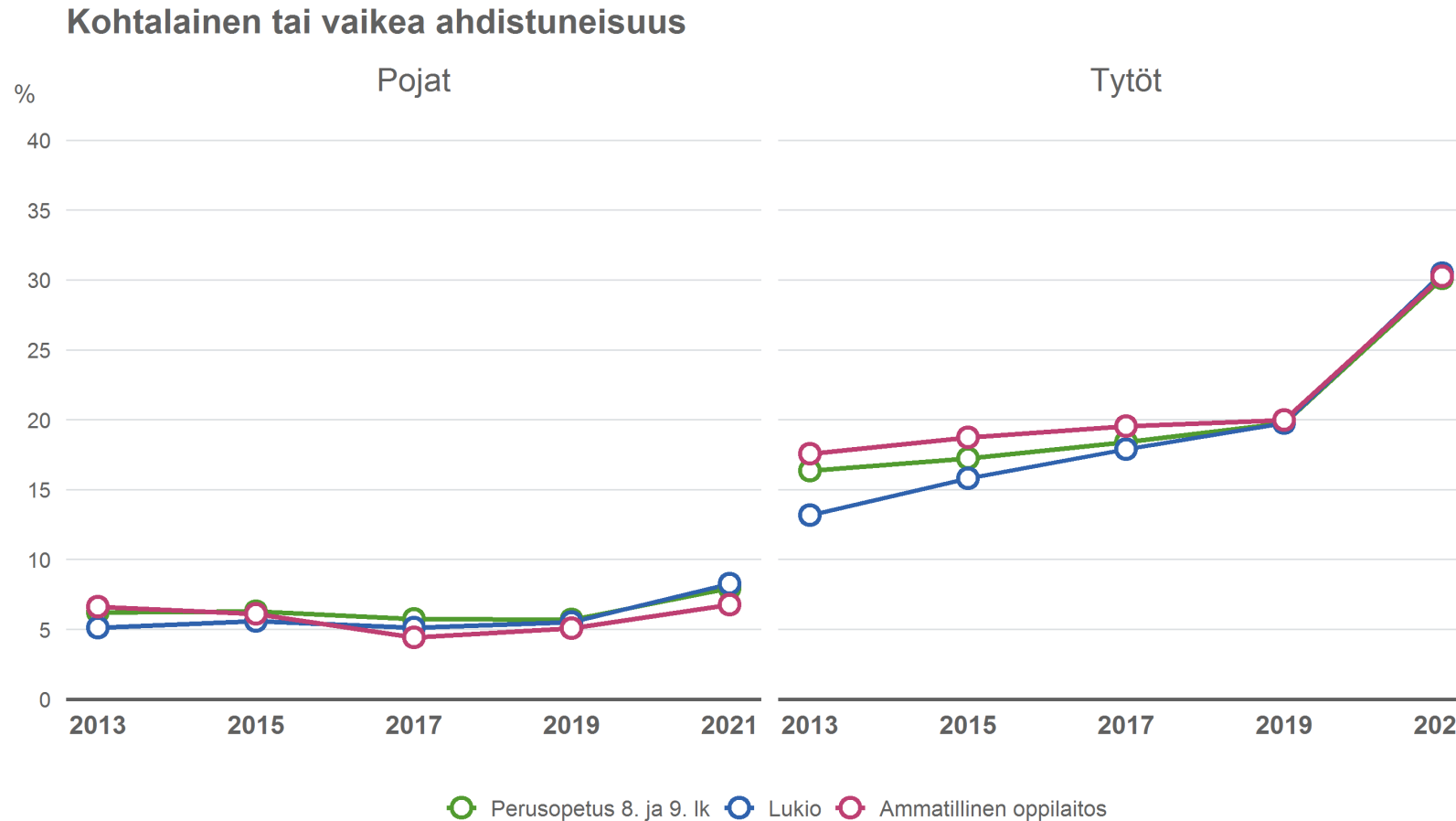

Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana, %

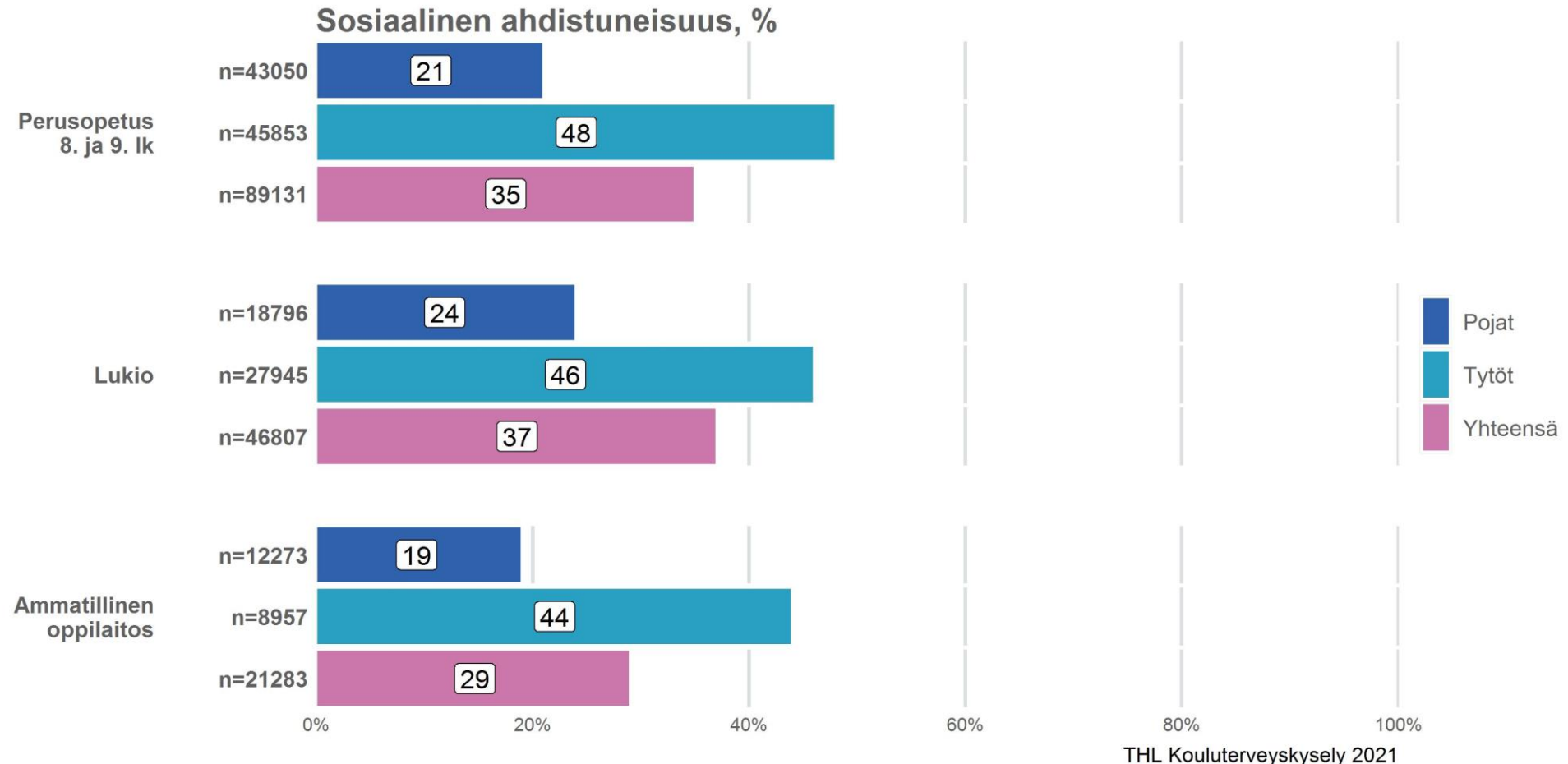

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus sukupuolen ja kouluasteen mukaan, %

Lähde: Kouluterveyskysely 2013 - 2021

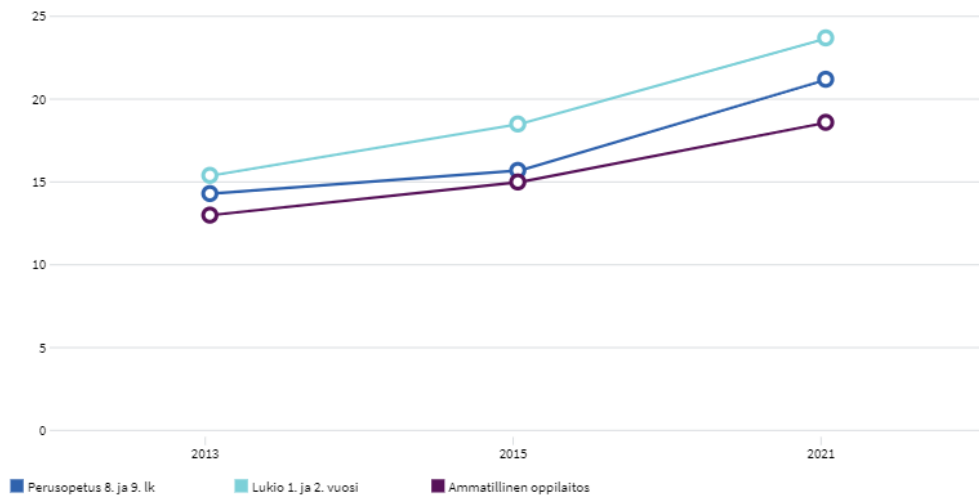
Sosiaalinen ahdistuneisuus, %

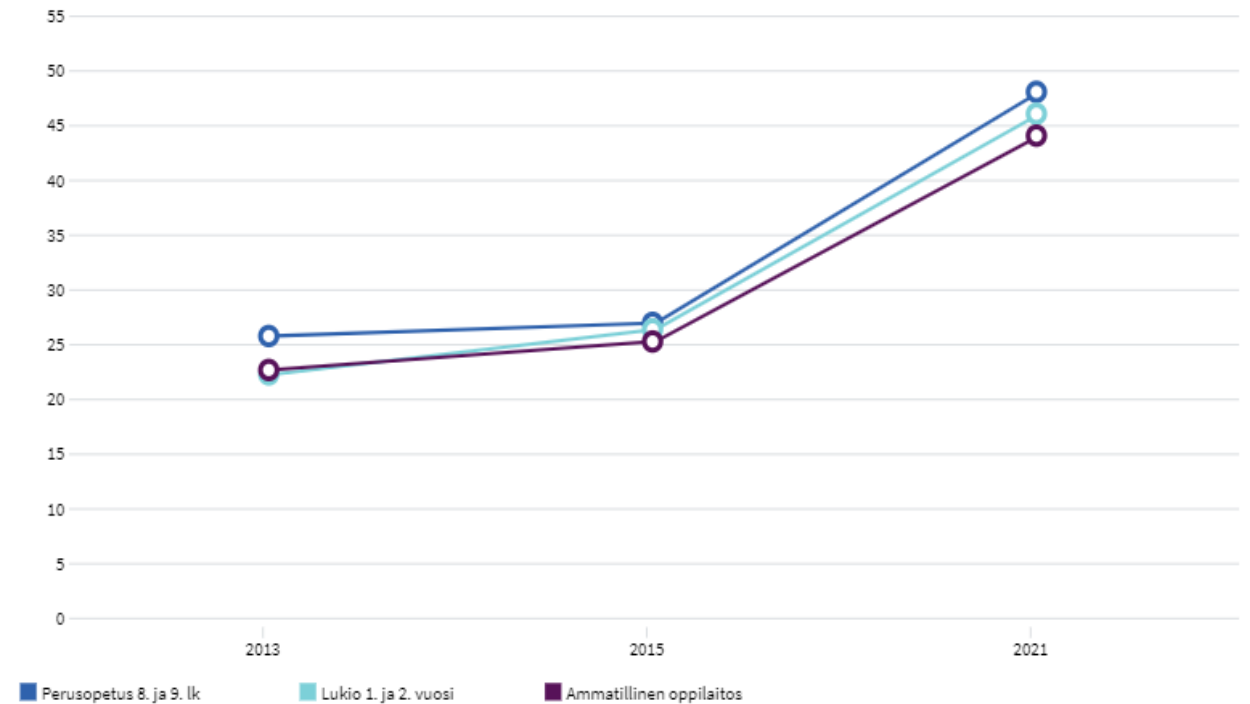
Indikaattori perustuu kysymykseen: ”Kuinka paljon seuraavat ongelmat ovat vaivanneet sinua viimeksi kuluneen viikon aikana?” Summaindikaattori muodostuu kolmesta kysymyksen osiosta: 1) Nolostumisen pelko saa minut välttämään joidenkin asioiden suorittamista tai puhumista toisille ihmisille, 2) Vältän tekemisiä, joissa olen huomion keskipisteenä, 3) Nolostuneeksi tuleminen tai tyhmältä vaikuttaminen kuuluvat pahimpiin pelkoihini. Vastausvaihtoehdot: 1) Ei yhtään, 2) Vähän, 3) Kohtalaisesti, 4) Hyvin paljon, 5) Äärimmäisen paljon. Pisteytys kustakin kysymyksestä: Ei yhtään = 0, Vähän = 1, Kohtalaisesti = 2, Hyvin paljon = 3, Äärimmäisen paljon = 4. Yhteenlaskettu pistemäärä 6 tai enemmän viittaa sosiaalisten tilanteiden pelkoon. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet 6 pistettä tai enemmän. Indikaattori perustuu Mini-Spin mittariin (Connor ym. 2001).

Sosiaalinen ahdistuneisuus, %

Pojat

Tytöt

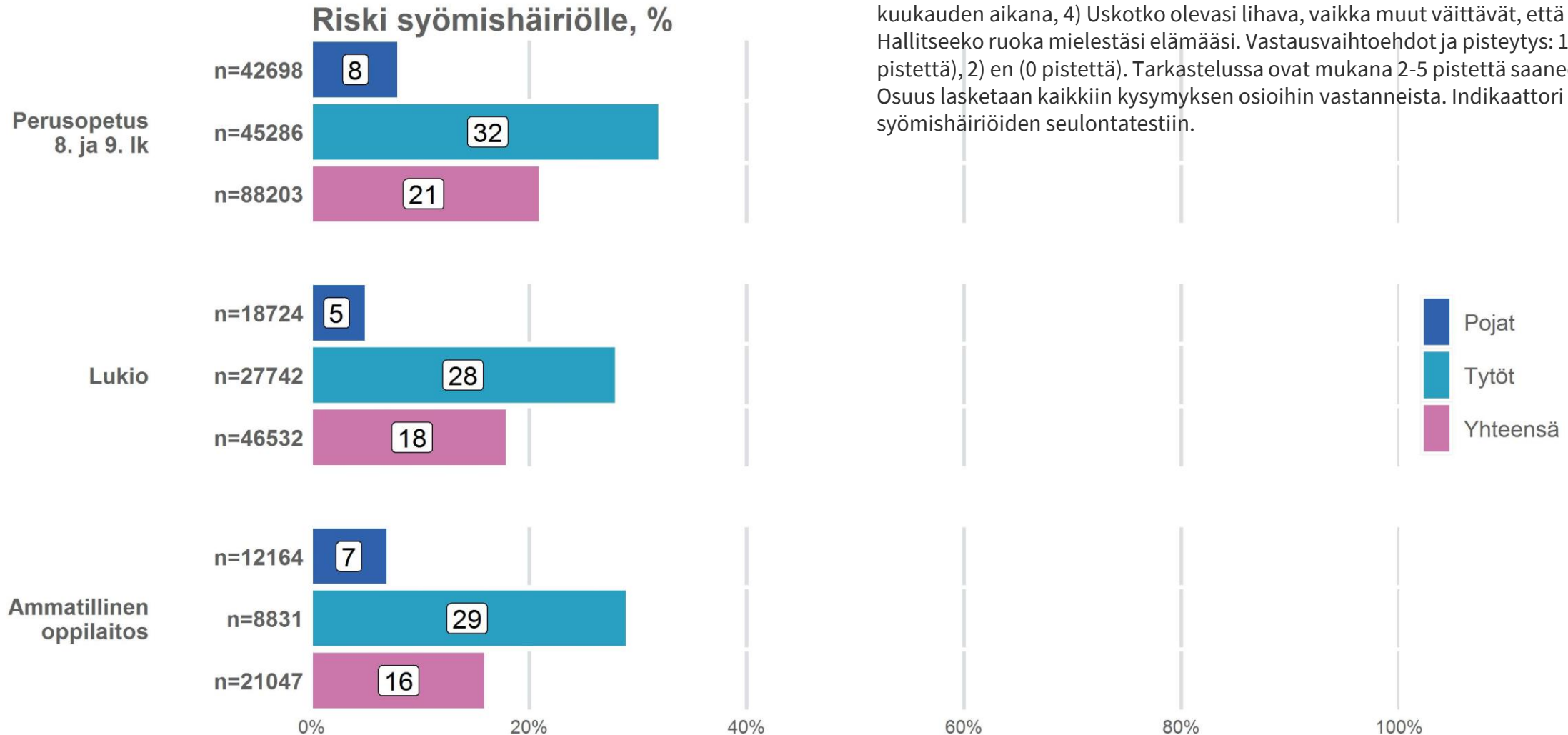

Indikaattori perustuu kysymykseen: ”Kuinka paljon seuraavat ongelmat ovat vaivanneet sinua viimeksi kuluneen viikon aikana?” Summaindikaattori muodostuu kolmesta kysymyksen osiosta: 1) Noloistumisen pelko saa minut välttämään joidenkin asioiden suorittamista tai puhumista toisille ihmisille, 2) Vältän tekemisiä, joissa olen huomion keskipisteenä, 3) Noloistuneeksi tuleminen tai tyhmältä vaikuttaminen kuuluvat pahimpiin pelkoihini. Vastausvaihtoehdot: 1) Ei yhtään, 2) Vähän, 3) Kohtalaisesti, 4) Hyvin paljon, 5) Äärimmäisen paljon. Pisteytys kustakin kysymyksestä: Ei yhtään = 0, Vähän = 1, Kohtalaisesti = 2, Hyvin paljon = 3, Äärimmäisen paljon = 4. Yhteenlaskettu pistemäärä 6 tai enemmän viittaa sosiaalisten tilanteiden pelkoon. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet 6 pistettä tai enemmän. Indikaattori perustuu Mini-Spin mittariin (Connor ym. 2001).

Riski syömishäiriölle, %

Indikaattori perustuu kysymykseen ”Arvioi jokaisen väittämän kohdalla, sopiiko väittämän kuvaus tämänhetkiseen tilanteeseesi.”

Summaindikaattori muodostuu viidestä kysymyksen osiosta: 1) Yritätkö oksentaa, koska tunnet olevasi epämiellyttävän kylläinen, 2) Huolestuttaako sinua ajatus, ettet enää pysty hallitsemaan syömisesi määrää, 3) Oletko laihtunut lähiaikoina yli kuusi kiloa kolmen kuukauden aikana, 4) Uskotko olevasi lihava, vaikka muut väittävät, että olet laiha, 5) Hallitseeko ruoka mielestäsi elämääsi. Vastausvaihtoehdot ja pisteytys: 1) kyllä (1 pistettä), 2) en (0 pistettä). Tarkastelussa ovat mukana 2-5 pistettä saaneet vastaajat. Osuus lasketaan kaikkiin kysymyksen osioihin vastanneista. Indikaattori perustuu SCOFF-syömishäiriöiden seulontatestiin.

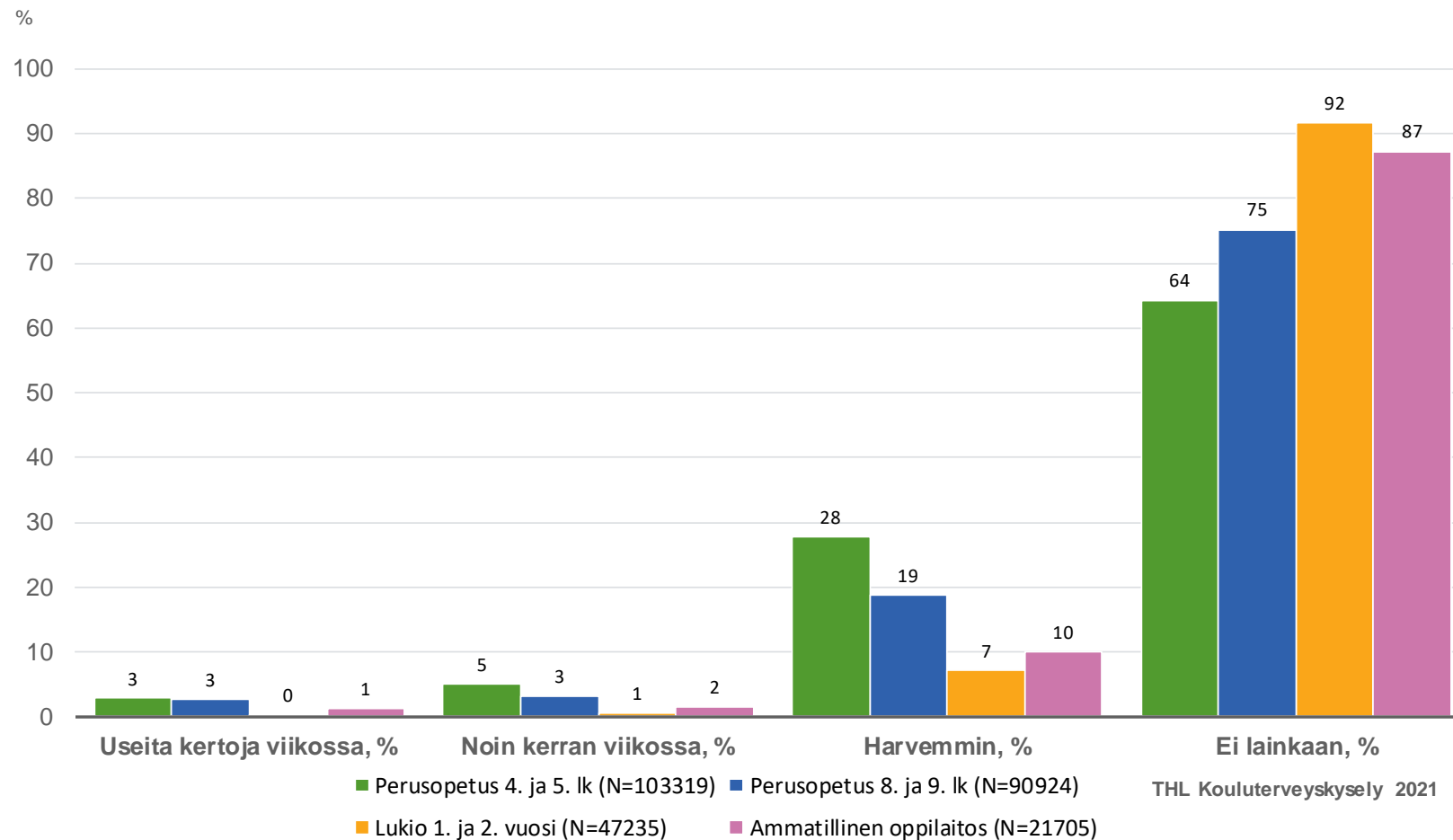
THL Kouluterveyskysely 2021

Kiusaaminen, väkivalta ja seksuaalinen häirintä

Suurin osa lapsista ja nuorista ei koe kiusaamista koulussa tai oppilaitoksessa, koko maa, %

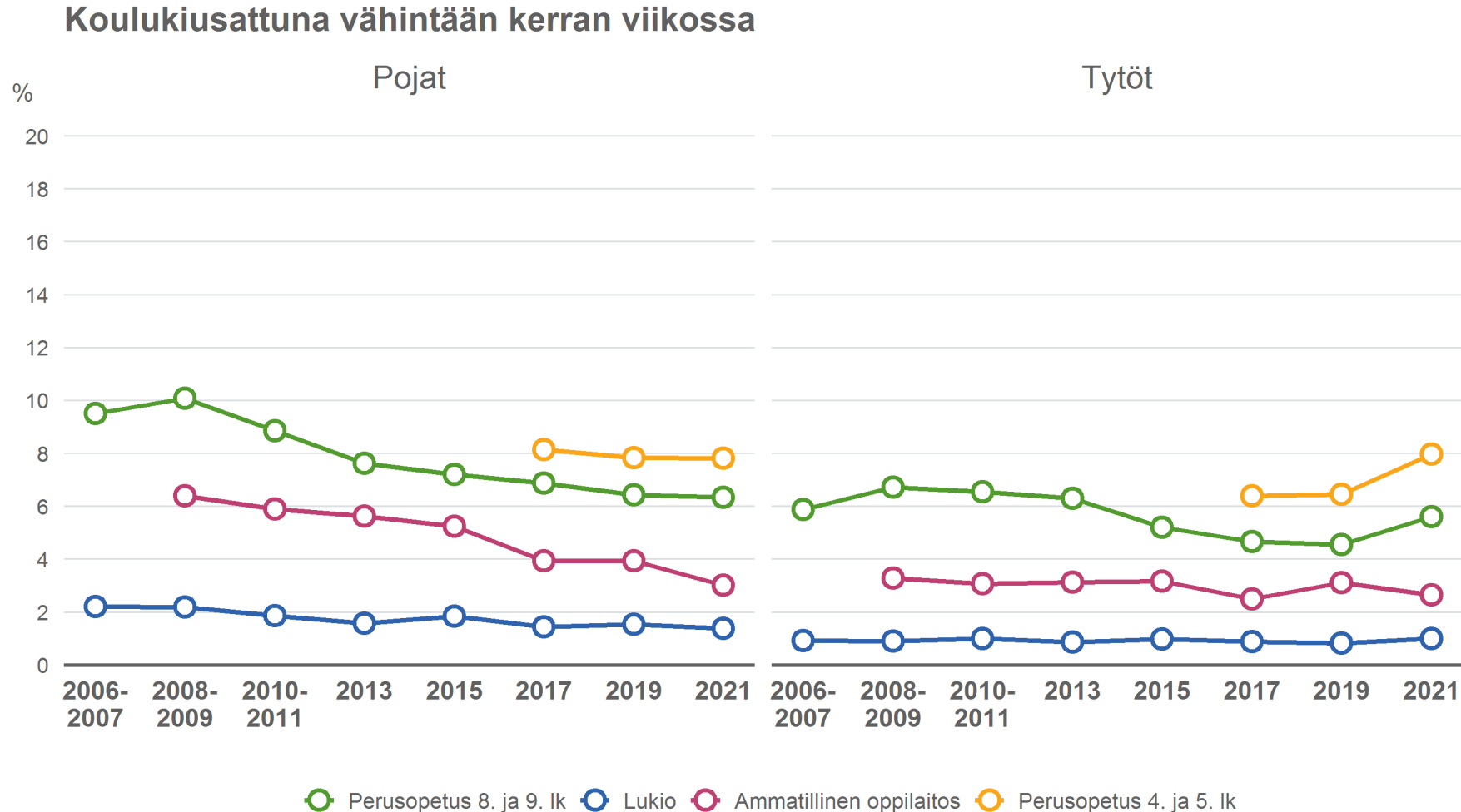
Kuinka usein kiusattu koulussa tai oppilaitoksessa lukuvuoden aikana

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa tämän lukukauden aikana?". Vastausvaihtoehdot: 1) useita kertoja viikossa, 2) noin kerran viikossa, 3) harvemmin, 4) ei lainkaan. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdot 1 tai 2.

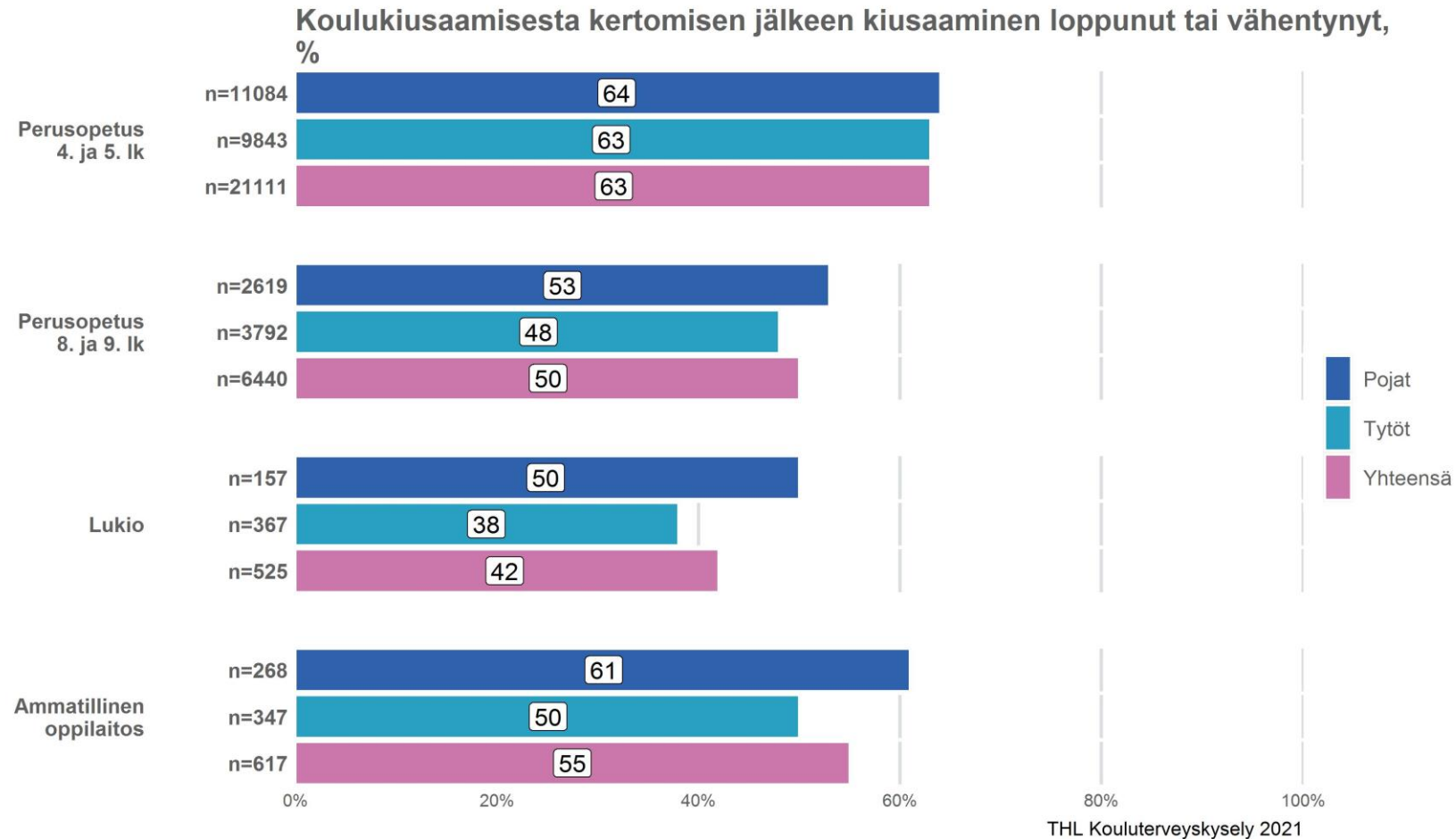
Indikaattori perustuu WHO-Koululaistutkimuksen (Health Behaviour in School-aged Children, HBSC) koulukiusaamista koskeviin kysymyksiin.

Koulussa kiusaamista vähintään kerran viikossa kokeneet

Kun oppilas tai opiskelija on kertonut kiusaamisesta, se on loppunut tai vähentynyt

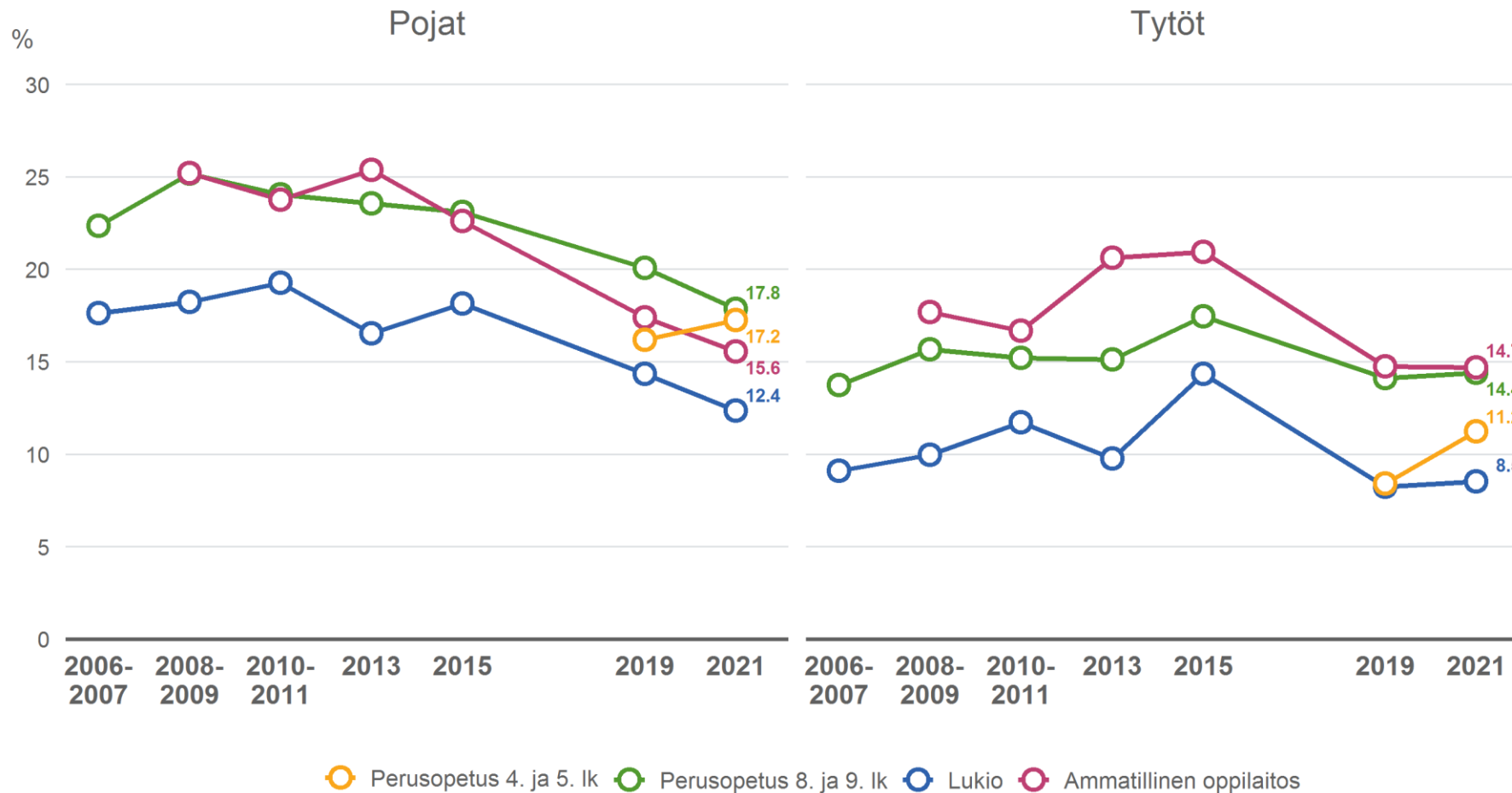
(% niistä, jotka ovat kertoneet kiusaamisesta)

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

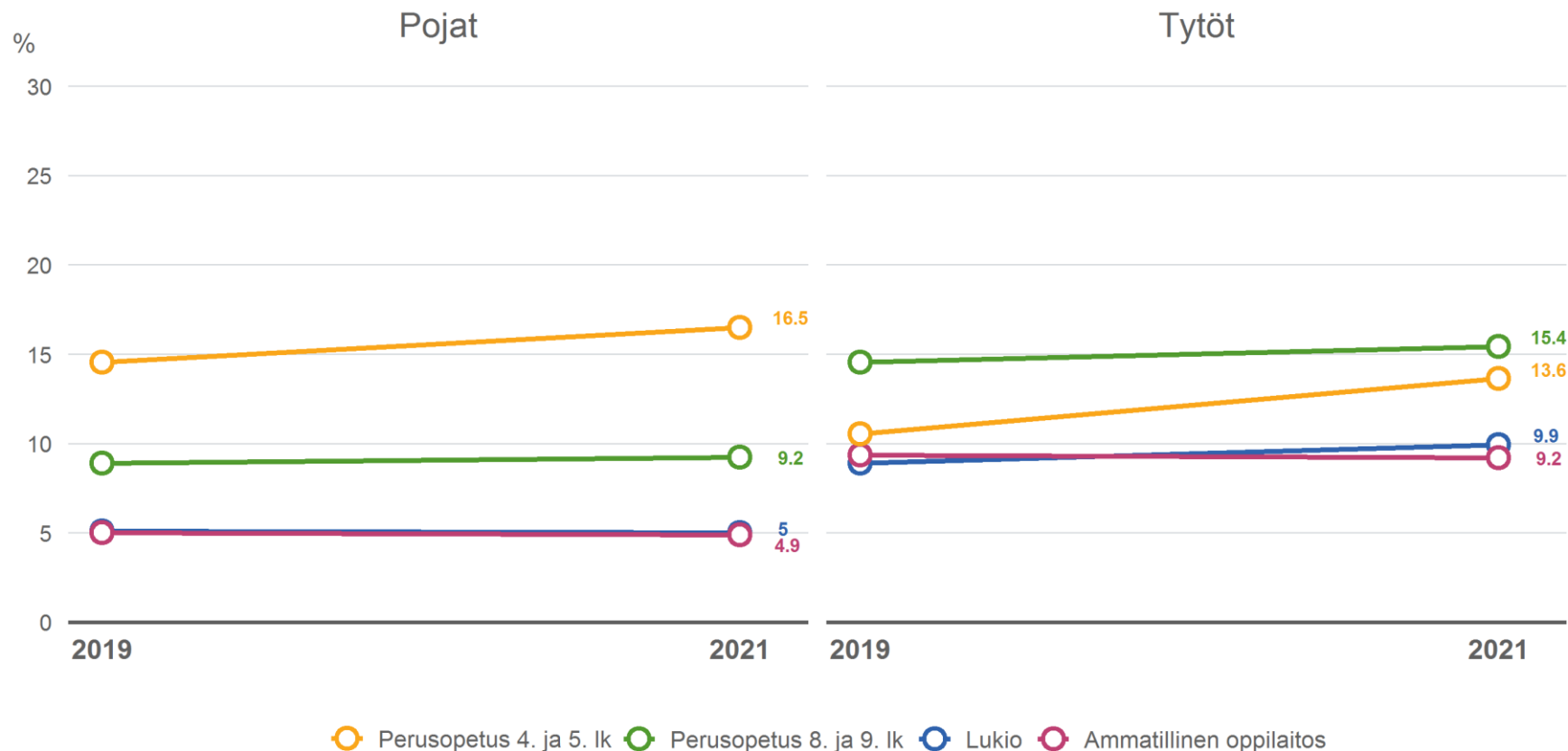
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

- Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä
- Muuten varastettu jotain
- Uhattu vahingoittaa fyysisesti
- Käyty fyysisesti kimppuusi kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta

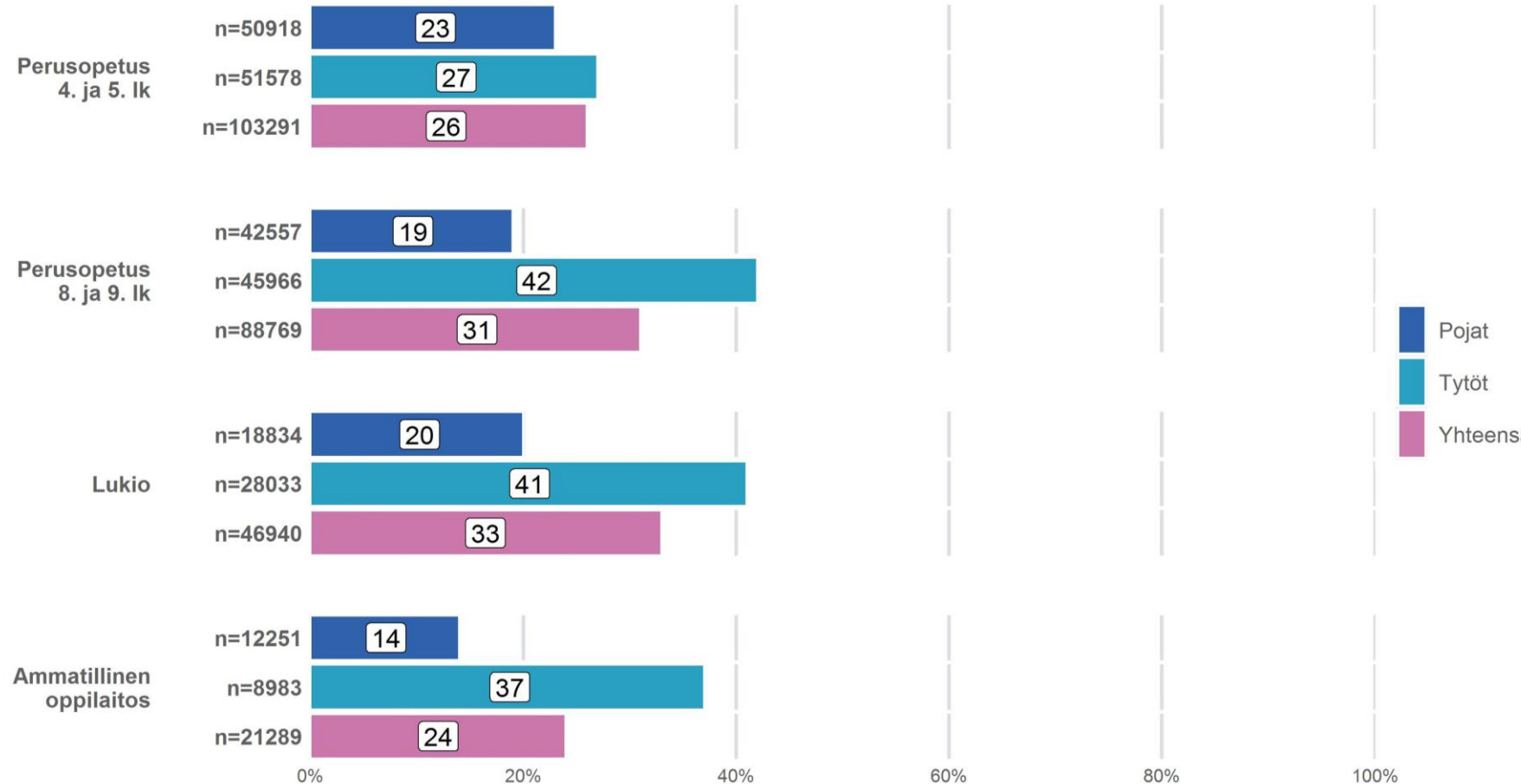
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana

THL: Kouluterveyskysely

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa

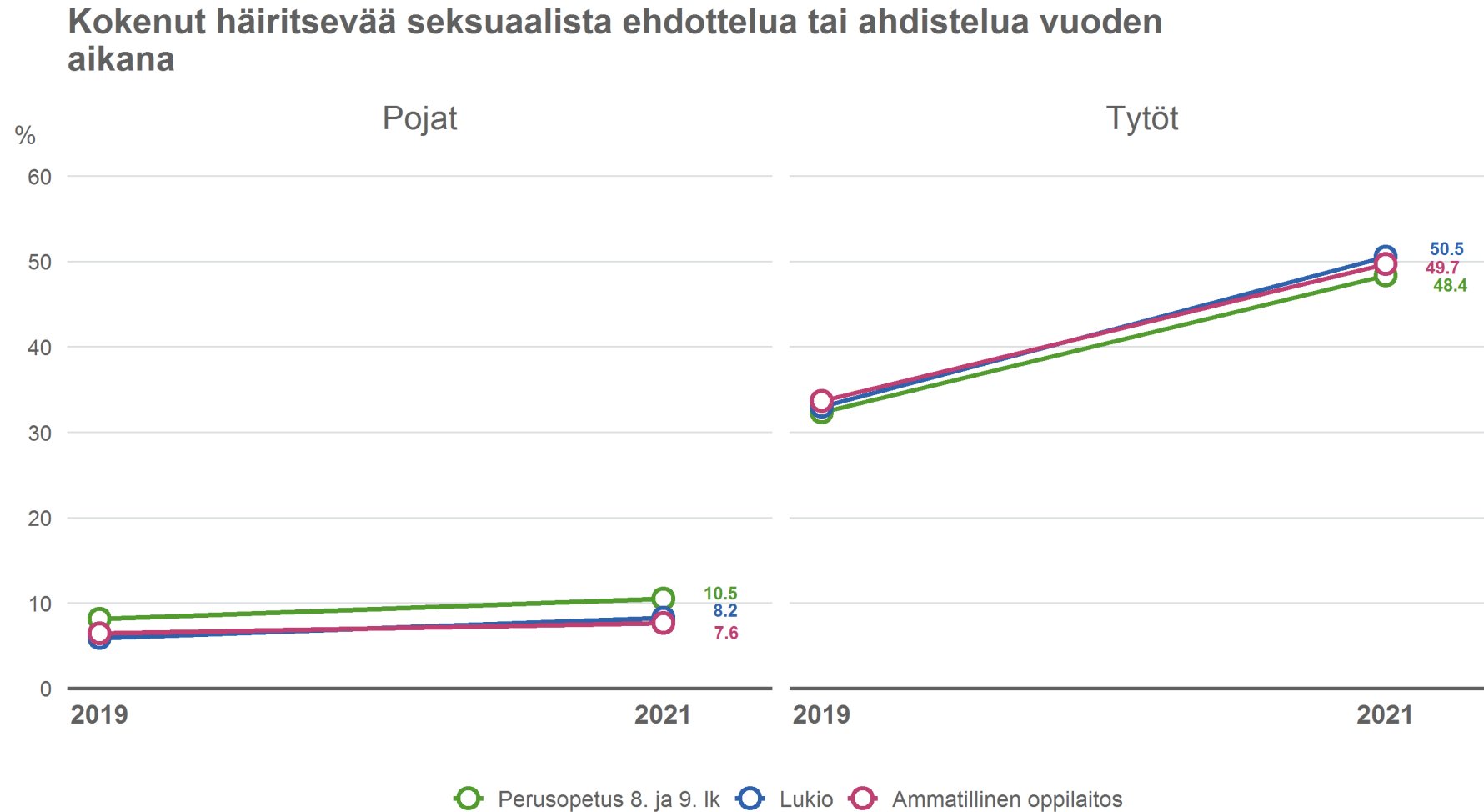
Onko vanhempasi tehnyt sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?

- Kieltäytynyt puhumasta sinulle pitkän aikaa
- Loukannut sanallisesti, esimerkiksi haukkunut sinua
- Nöyryyttänyt tai nolannut sinua
- Uhannut hylätä tai jättää sinut yksin
- Heittänyt, lyönyt tai potkinut esineitä (esim. paikonut ovia)
- Lukinnut sinut johonkin paikkaan
- Uhannut sinua väkivallalla

■ Pojat
■ Tytöt
■ Yhteensä

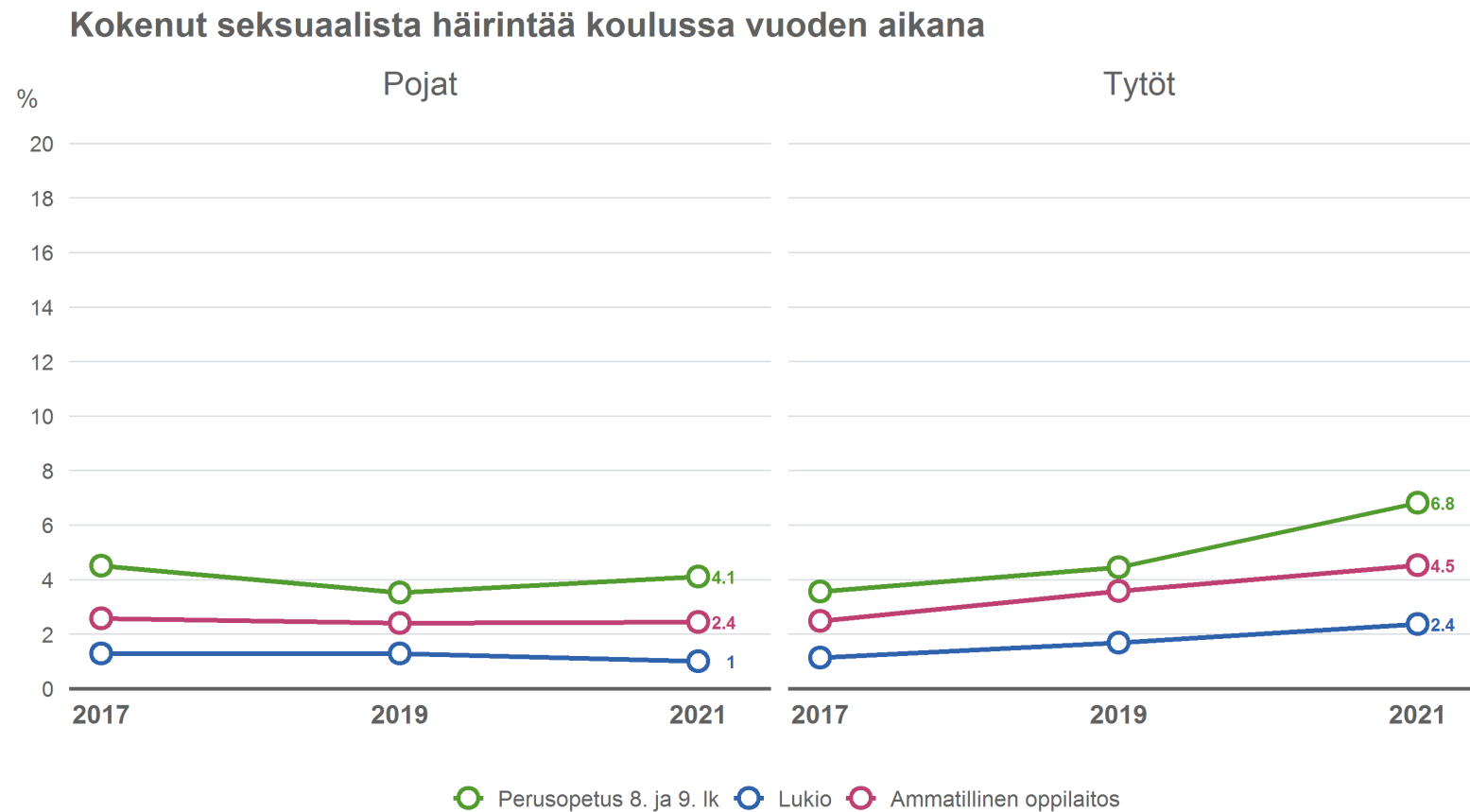
THL Kouluterveyskysely 2021

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana

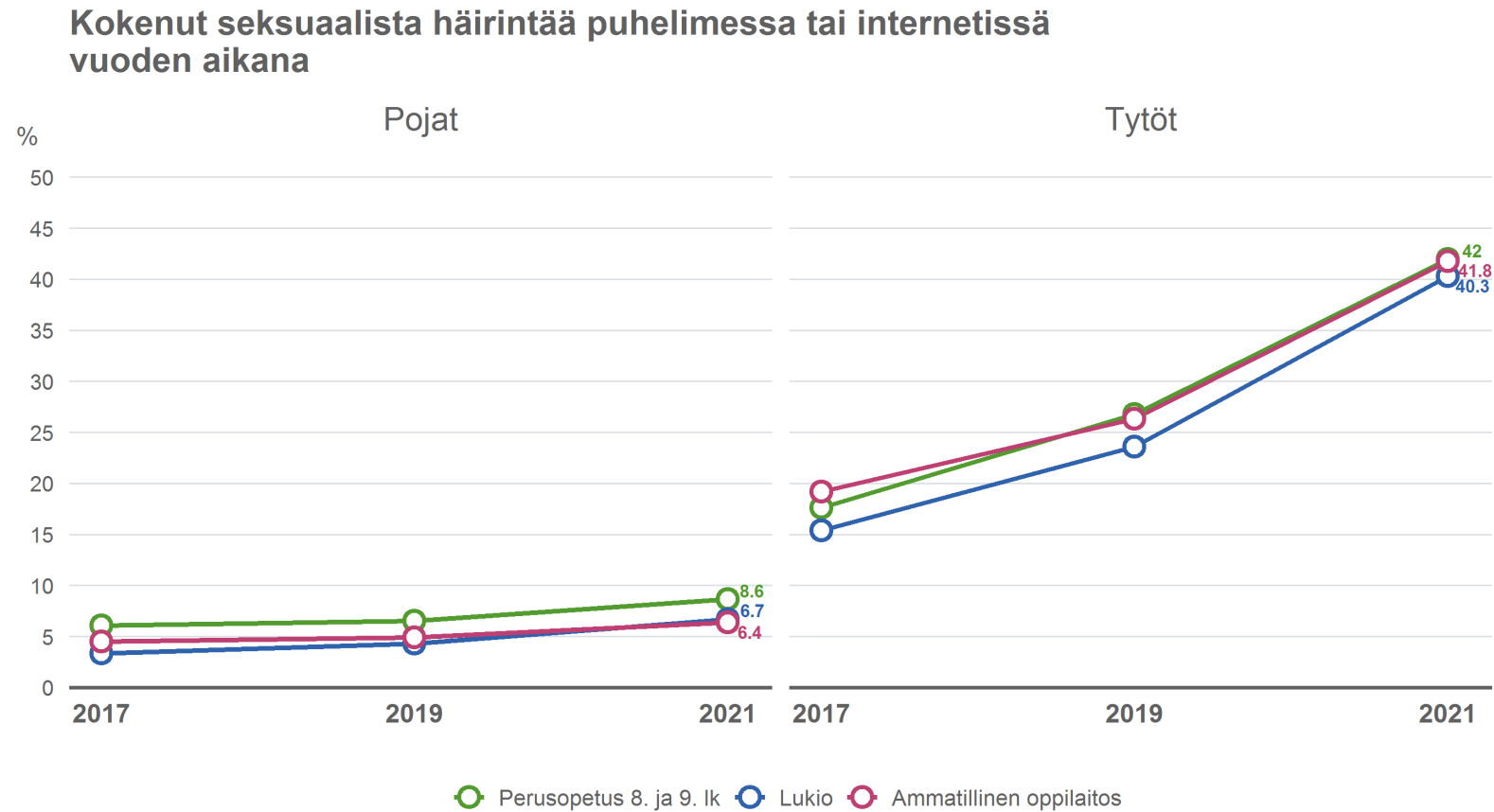
THL: Kouluterveyskysely

Kokenut KOULUSSA seksuaalista häirintää vuoden aikana

THL: Kouluterveyskysely

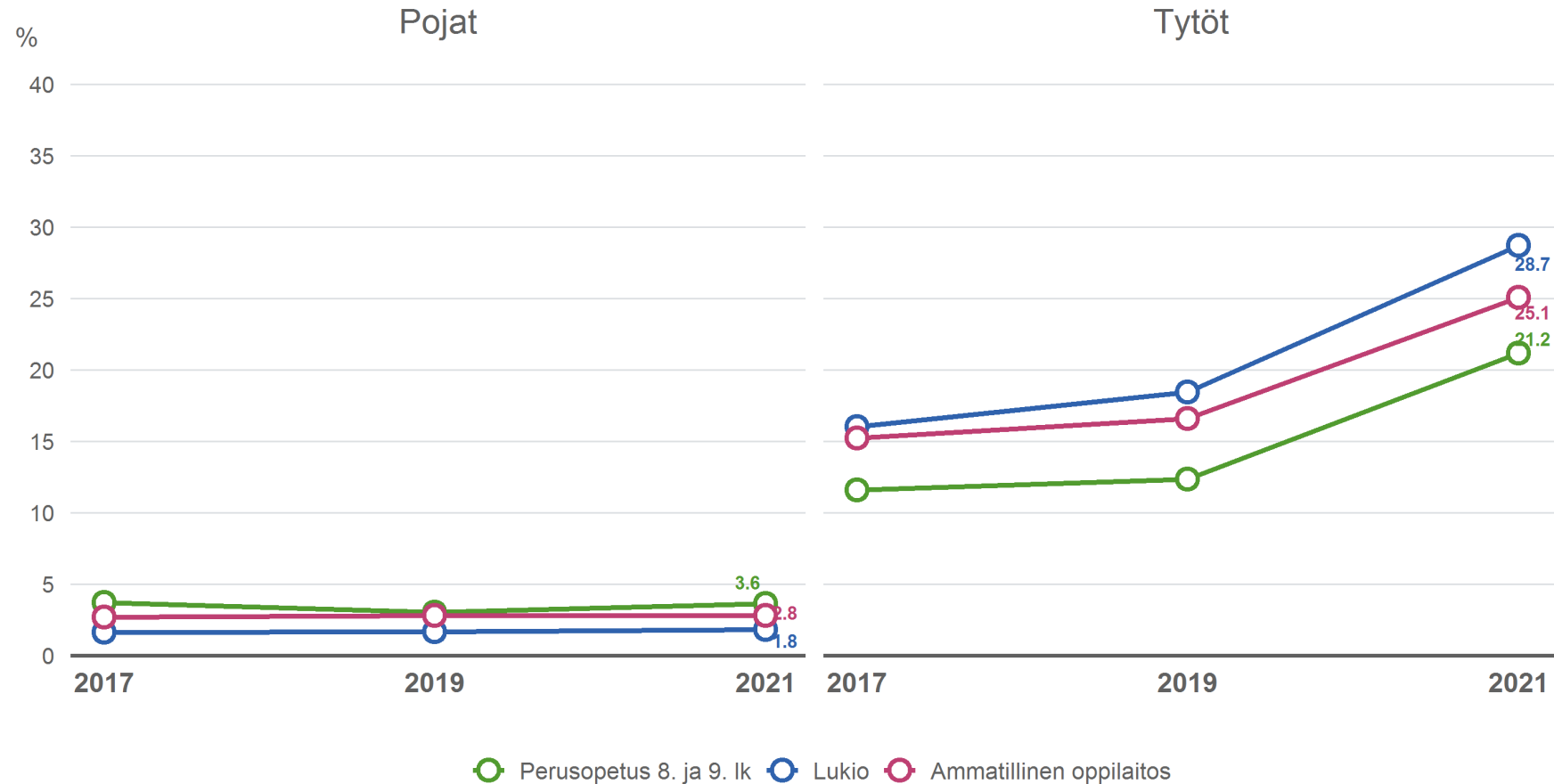
Kokenut PUHELIMESSA TAI INTERNETISSÄ seksuaalista häirintää vuoden aikana

THL: Kouluterveyskysely

Kokenut seksuaalista häirintää kadulla, kauppakeskuksessa tai muussa julkisessa tilassa

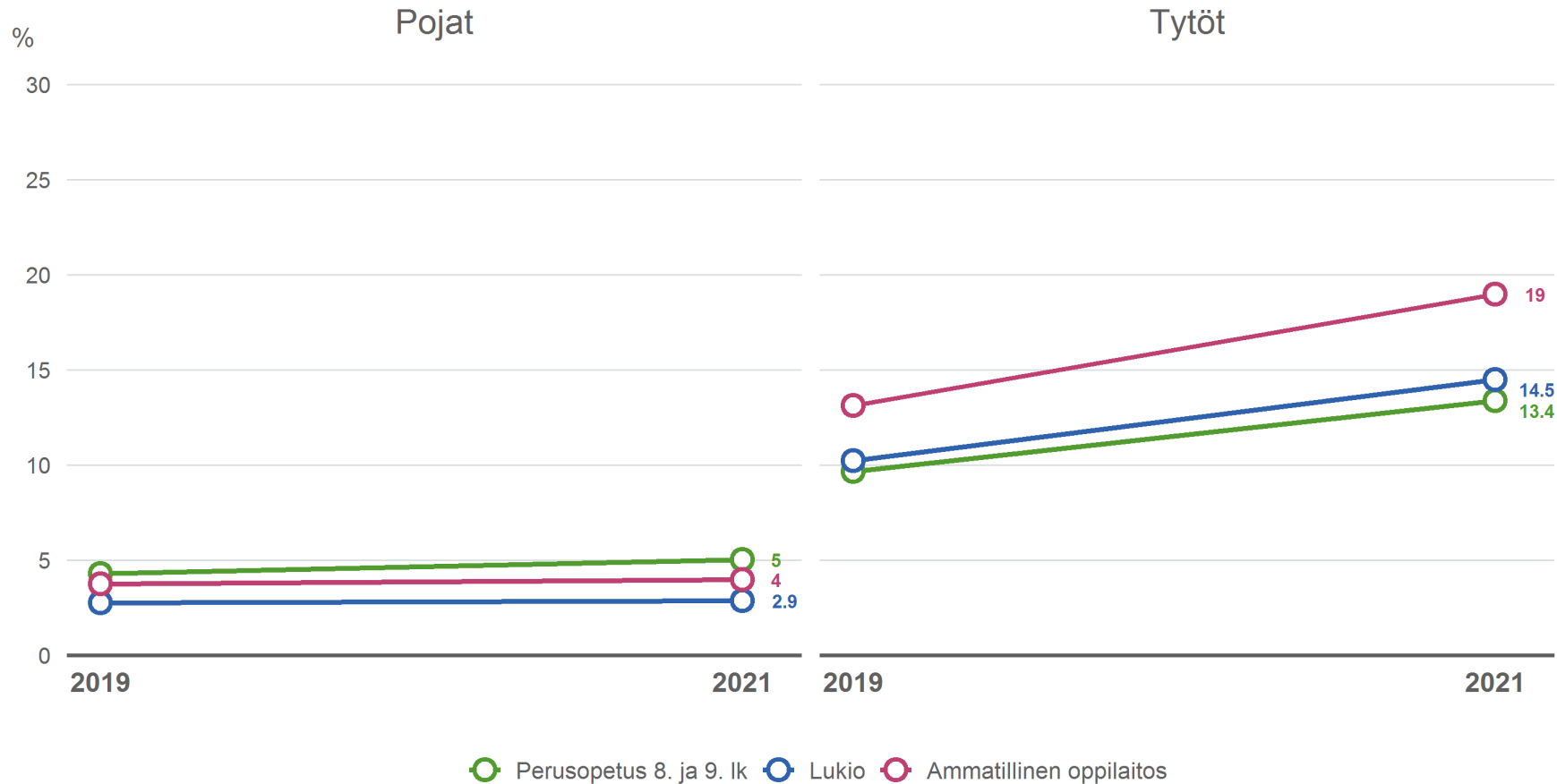
Kokenut seksuaalista häirintää julkisessa tilassa vuoden aikana

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". THL: Kouluterveyskysely
 Kysymyksen osio: 4) kadulla, kauppakeskuksessa tai muualla julkisessa tilassa. Vastausvaihtoehdot: 1) kyllä, 2) en. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1.

Kokenut seksuaalista väkivaltaa vuoden aikana

Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut jotain seuraavista viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?".

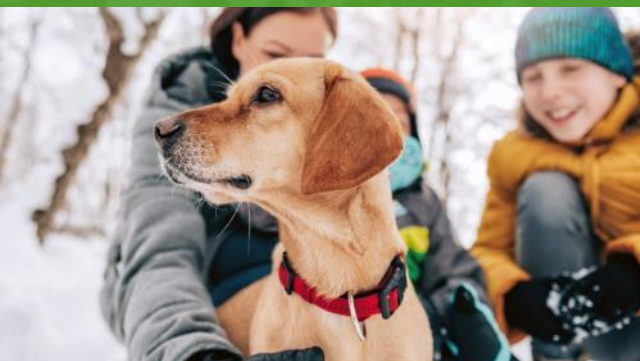
Kysymyksen osiot:

- 1) pakottamista riisuuntumaan,
- 2) kehon intiimien alueiden koskettelua vasten tahtoasi,
- 3) yhdyntään tai muunlaiseen seksiin painostamista tai pakottamista,
- 4) rahan, tavarain tai päihteiden tarjoamista sinulle vastineeksi seksistä.

Vastausvaihtoehdot: 1) kyllä, 2) en. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vähintään yhteen kysymyksen osioon vaihtoehdon 1. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista.

THL: Kouluterveyskysely

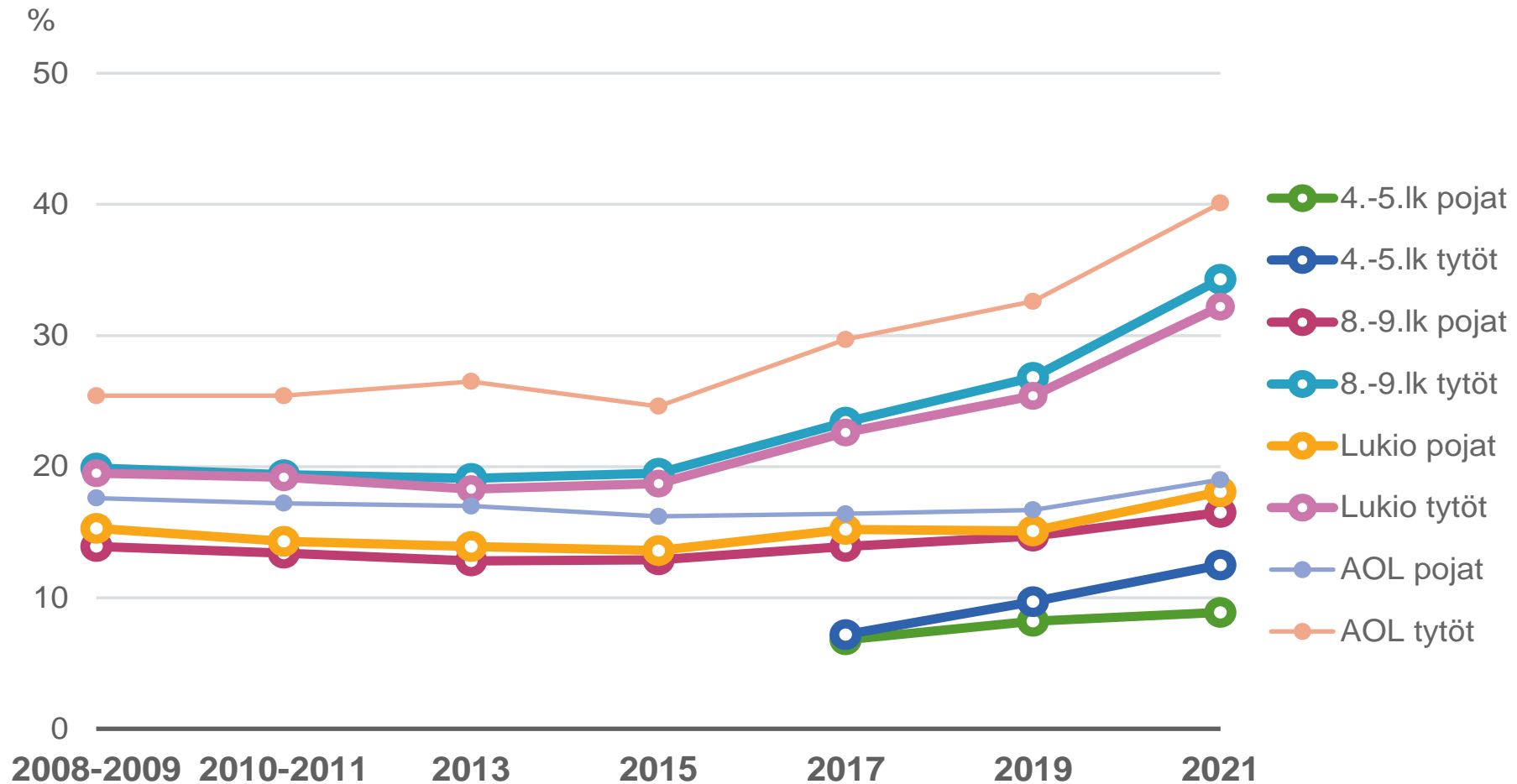

Elintavat ja terveys

Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden lasten ja nuorten osuus sukupuolen ja kouluasteen mukaan vuosina 2008–2021, %

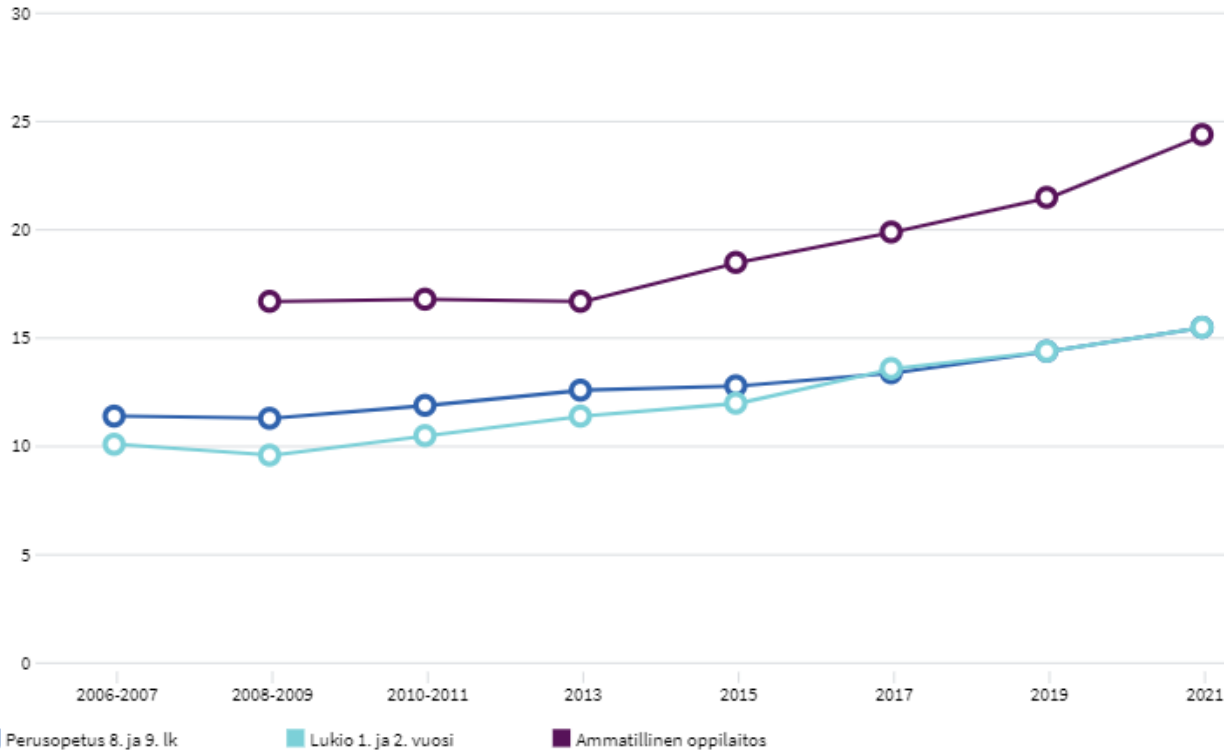

Ylipainoisuus %

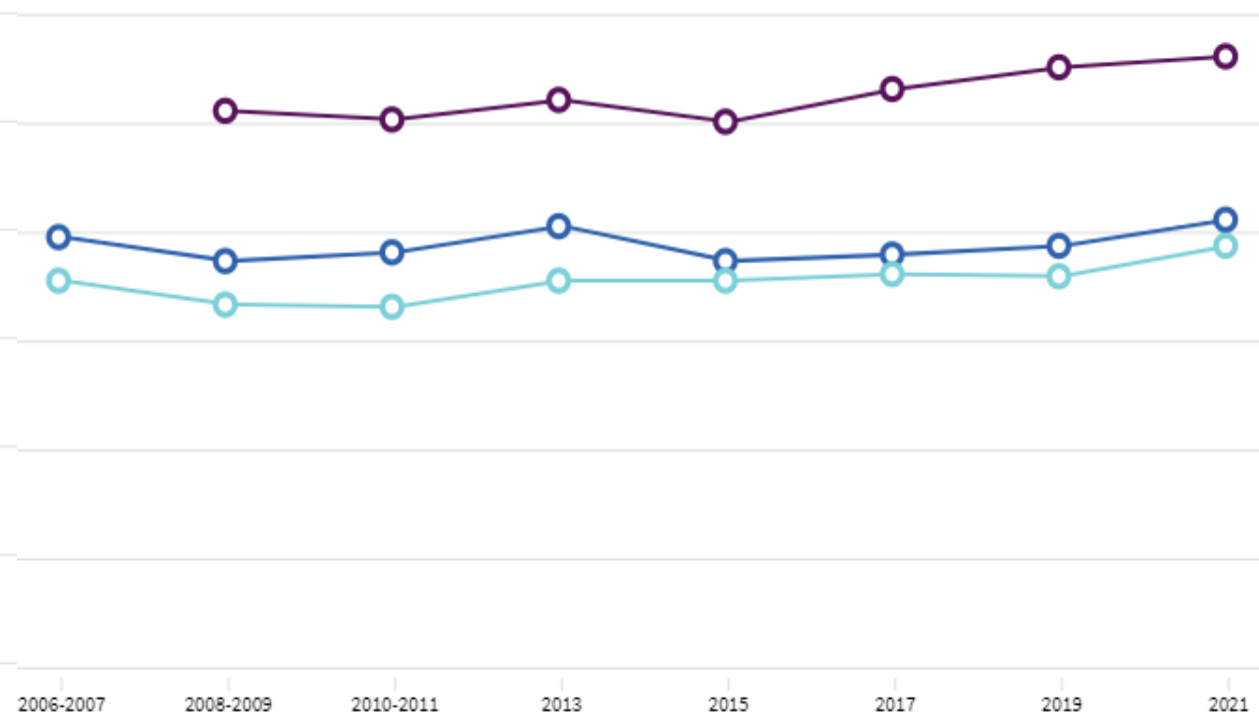
Indikaattori perustuu kysymykseen: "Pituus ja paino (merkitse kokonaislukuina)". Kysymyksen osiot: 1) pituus ja 2) paino. Painoindeksi (BMI) on laskettu jakamalla paino (kg) pituuden (m) neliöllä.

Ylipainon raja määritelty on iän ja sukupuolen mukaan: 18-vuotiailla raja on 25 ja nuoremmilla ikäryhmillä pienempi (ks. Cole ym. BMJ 2000:320). Pisteytys: BMI alle ylipainon rajan = 0; BMI vähintään raja-arvo = 1. Tarkastelussa ovat vastaajat, joiden pistemäärä on 1.

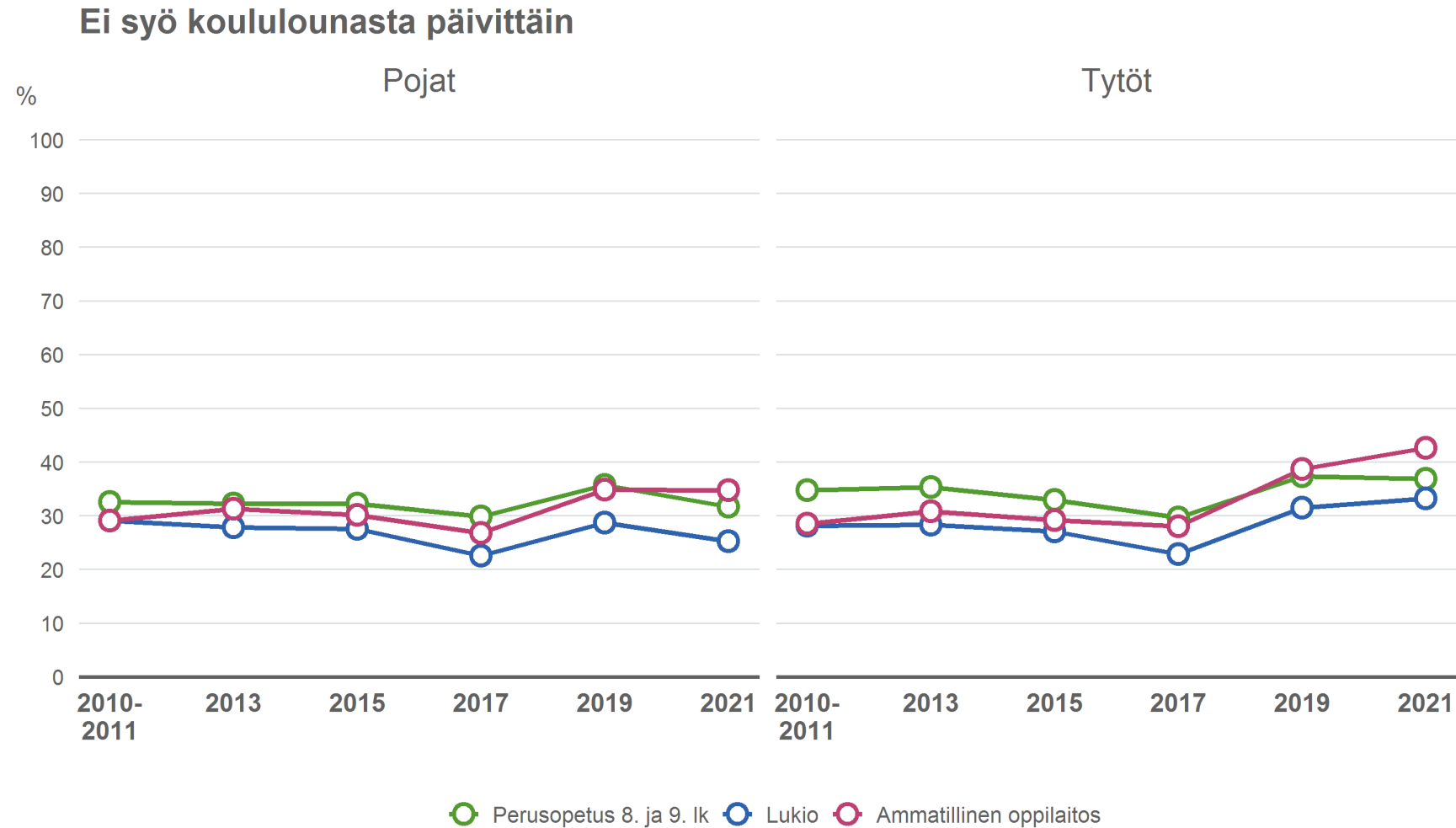
Tytöt

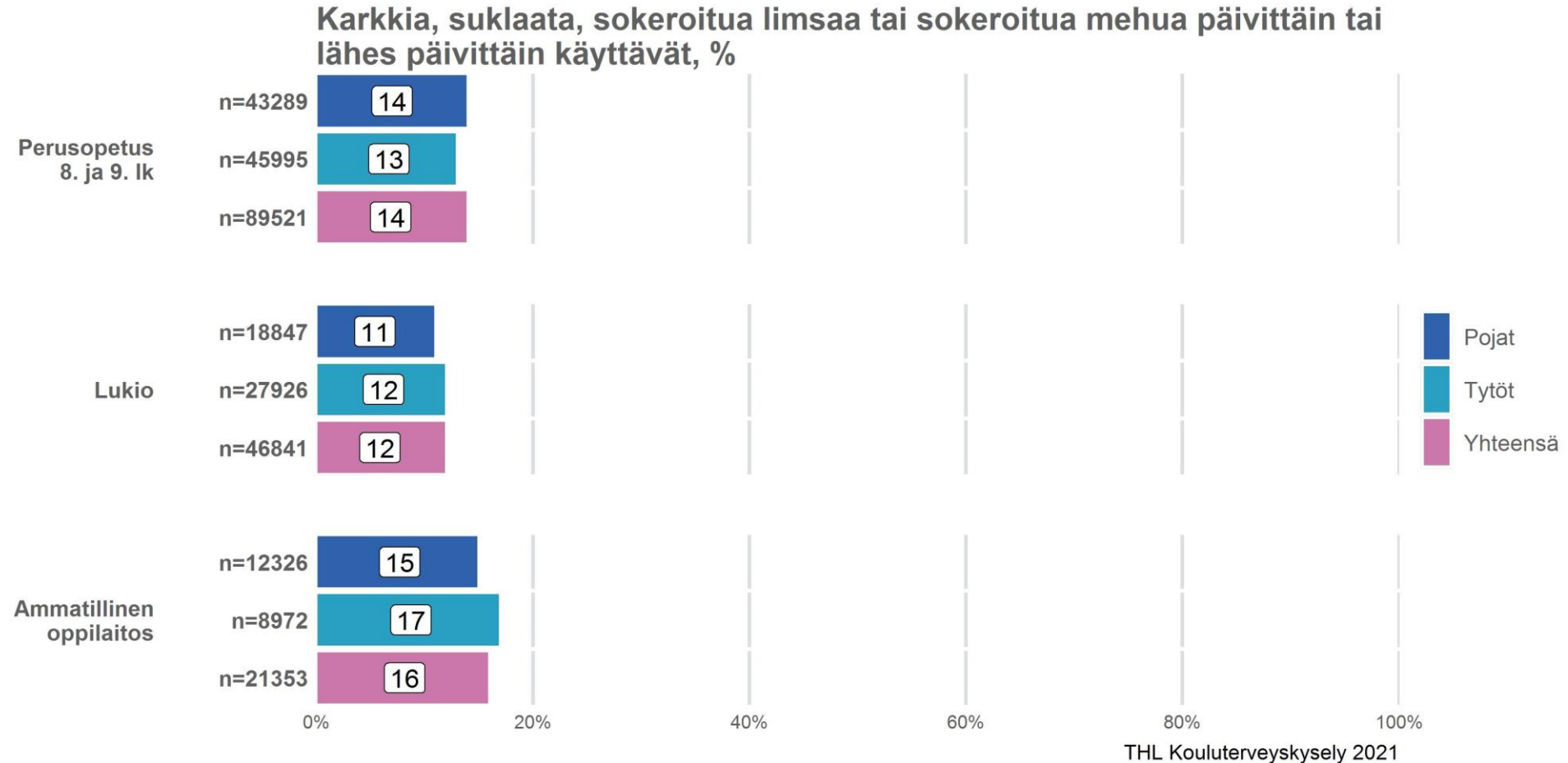
Pojat

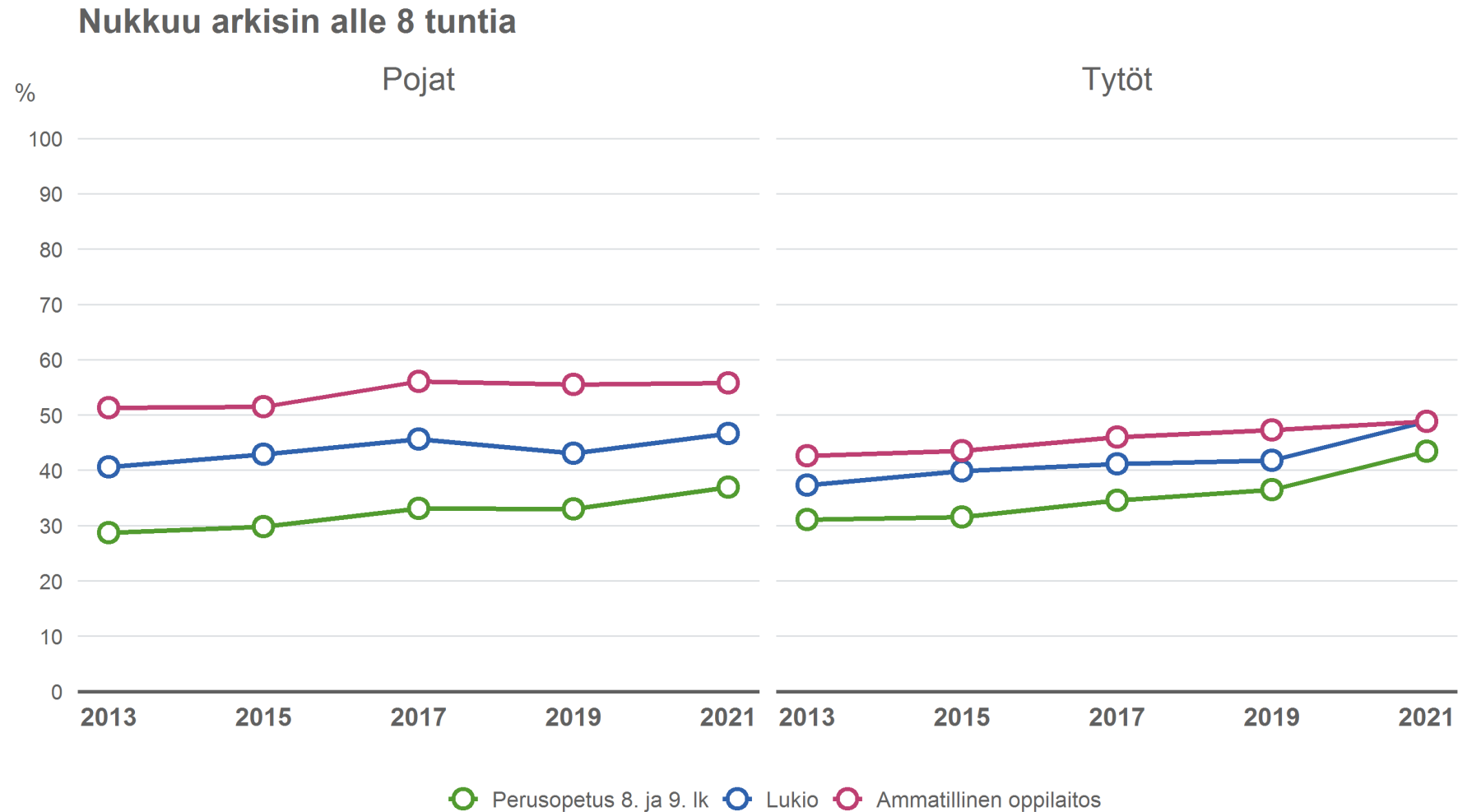
Ei syö koululounasta päivittäin

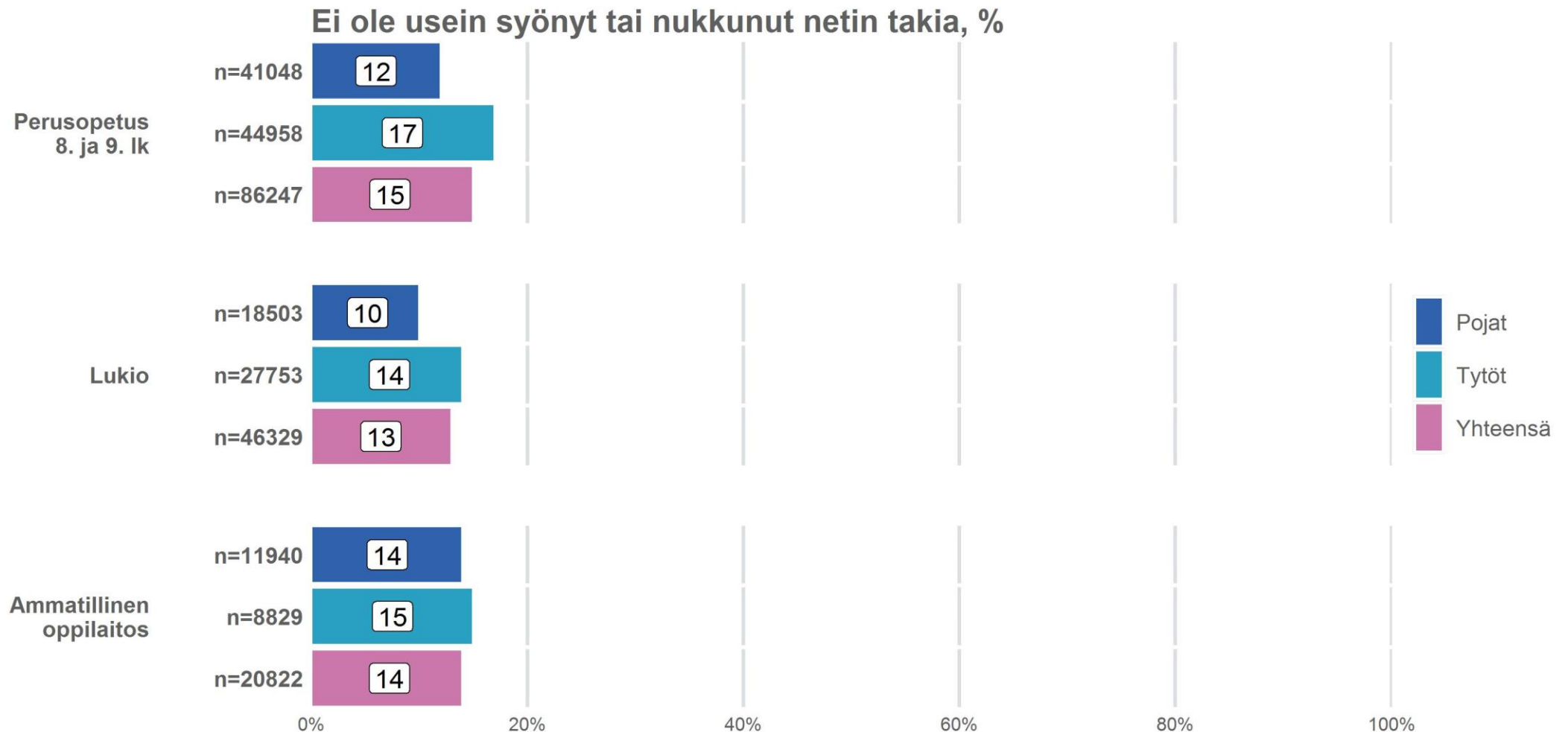
Karkkia, suklaata, sokeroitua limsaa tai mehua päivittäin tai lähes päivittäin käyttävät, %

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia

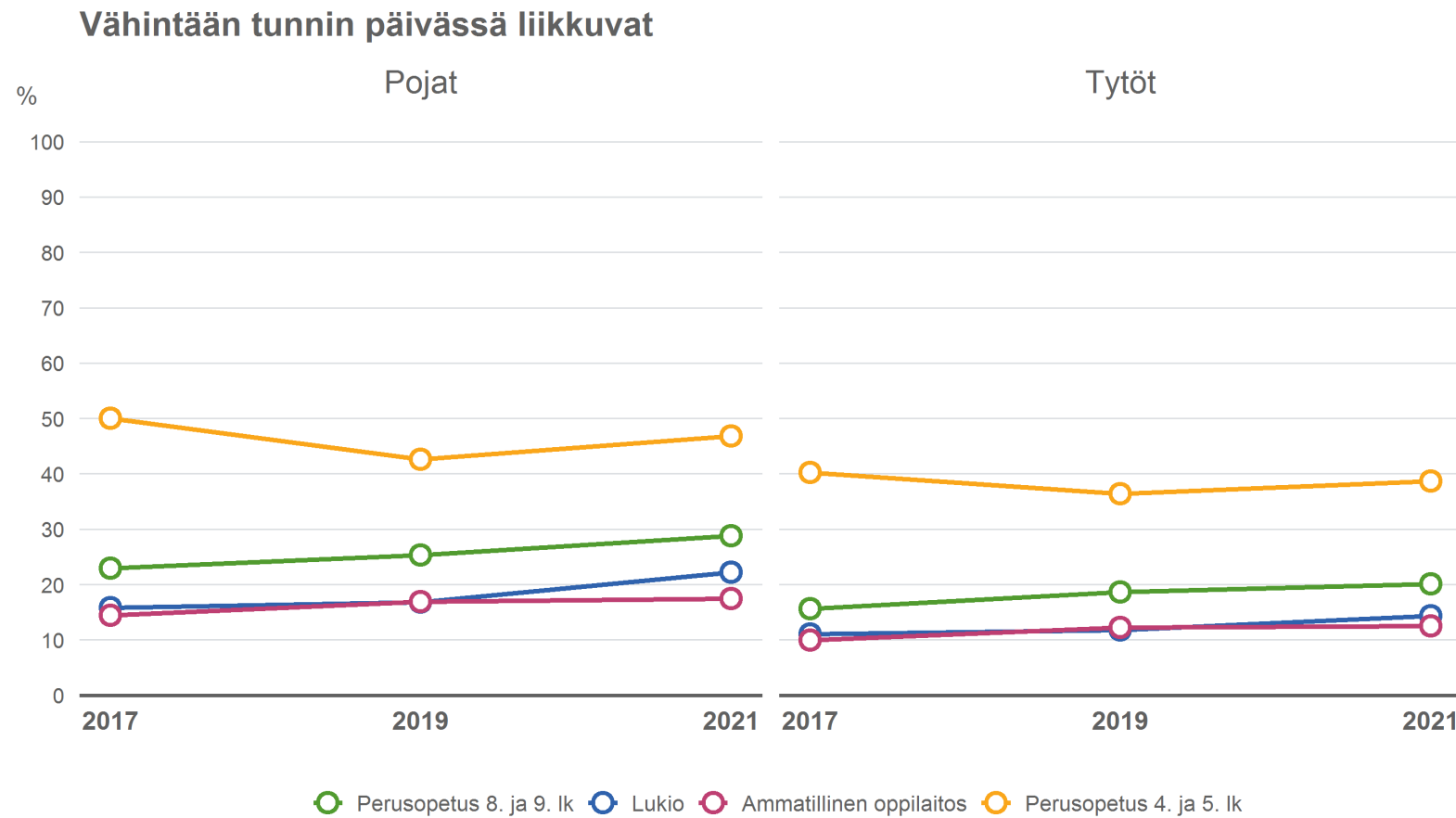

Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia

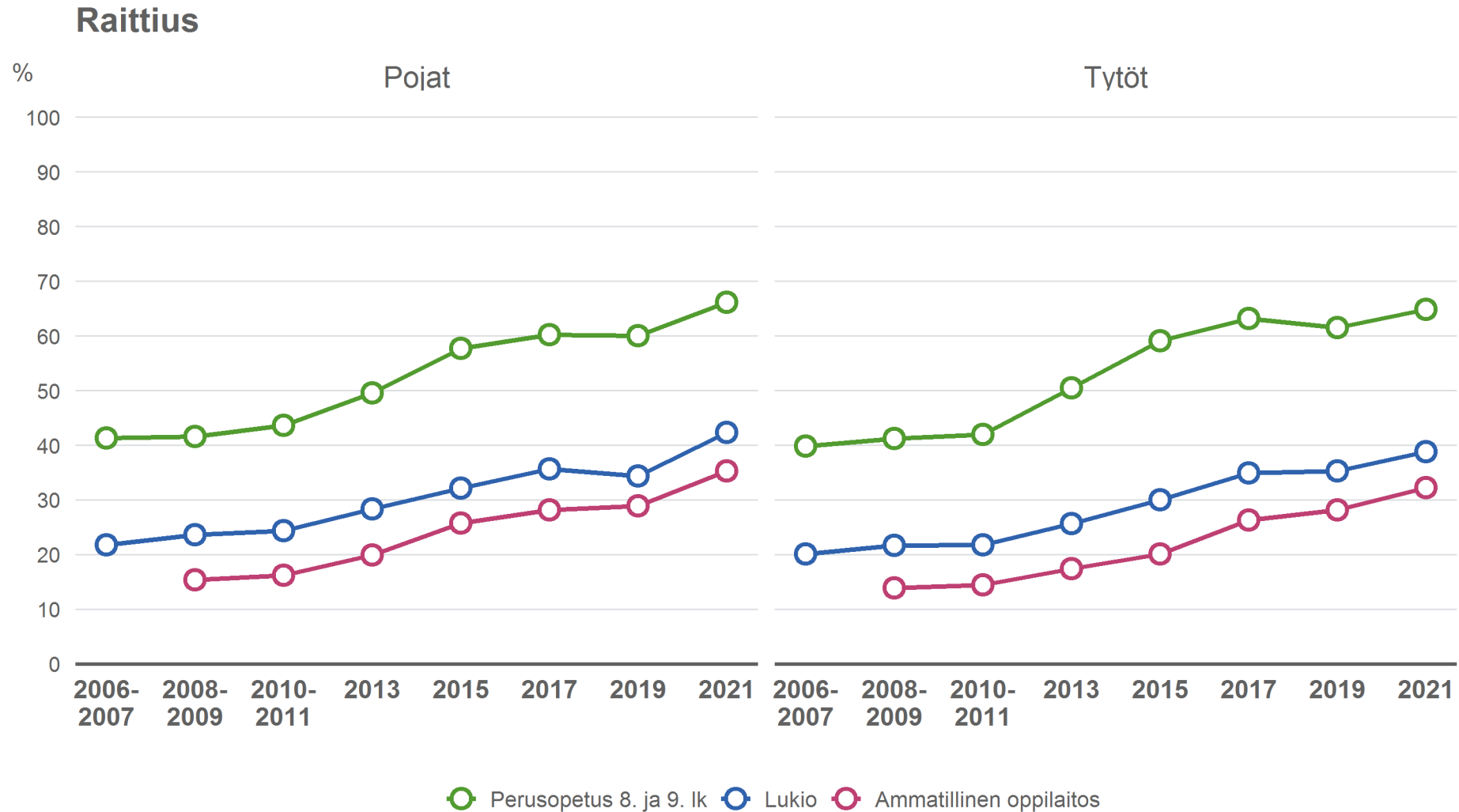
THL Kouluterveyskysely 2021

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

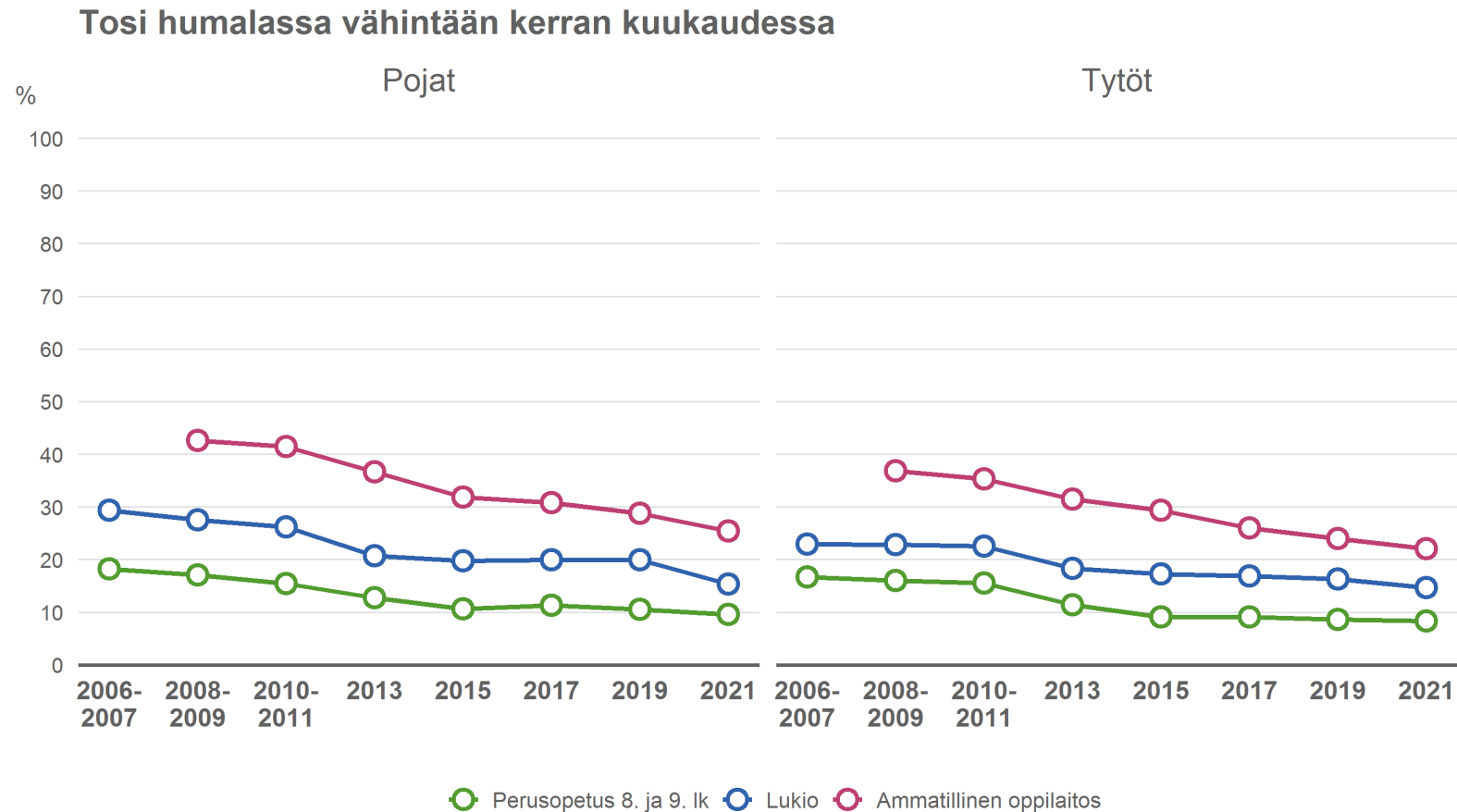

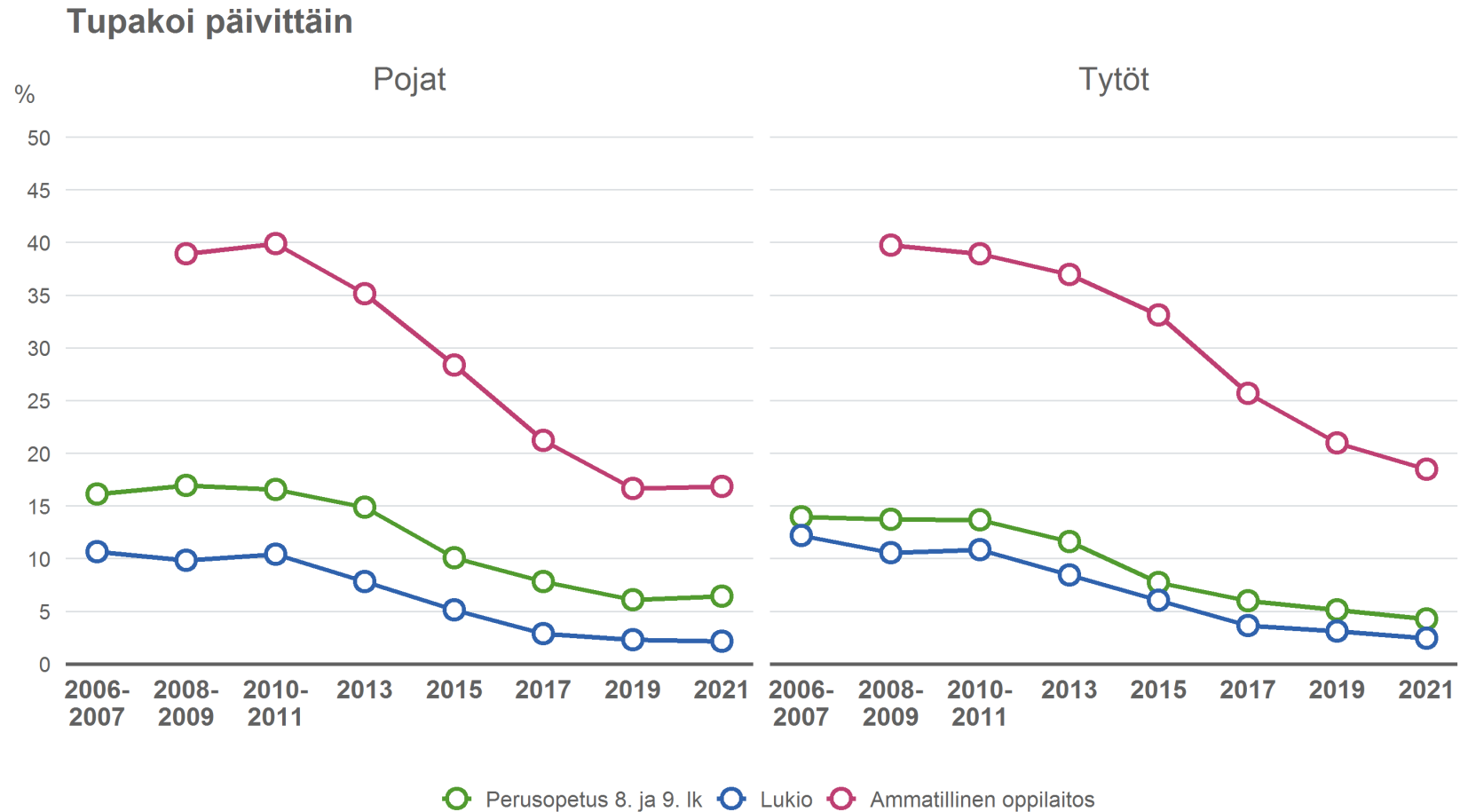
Raittius

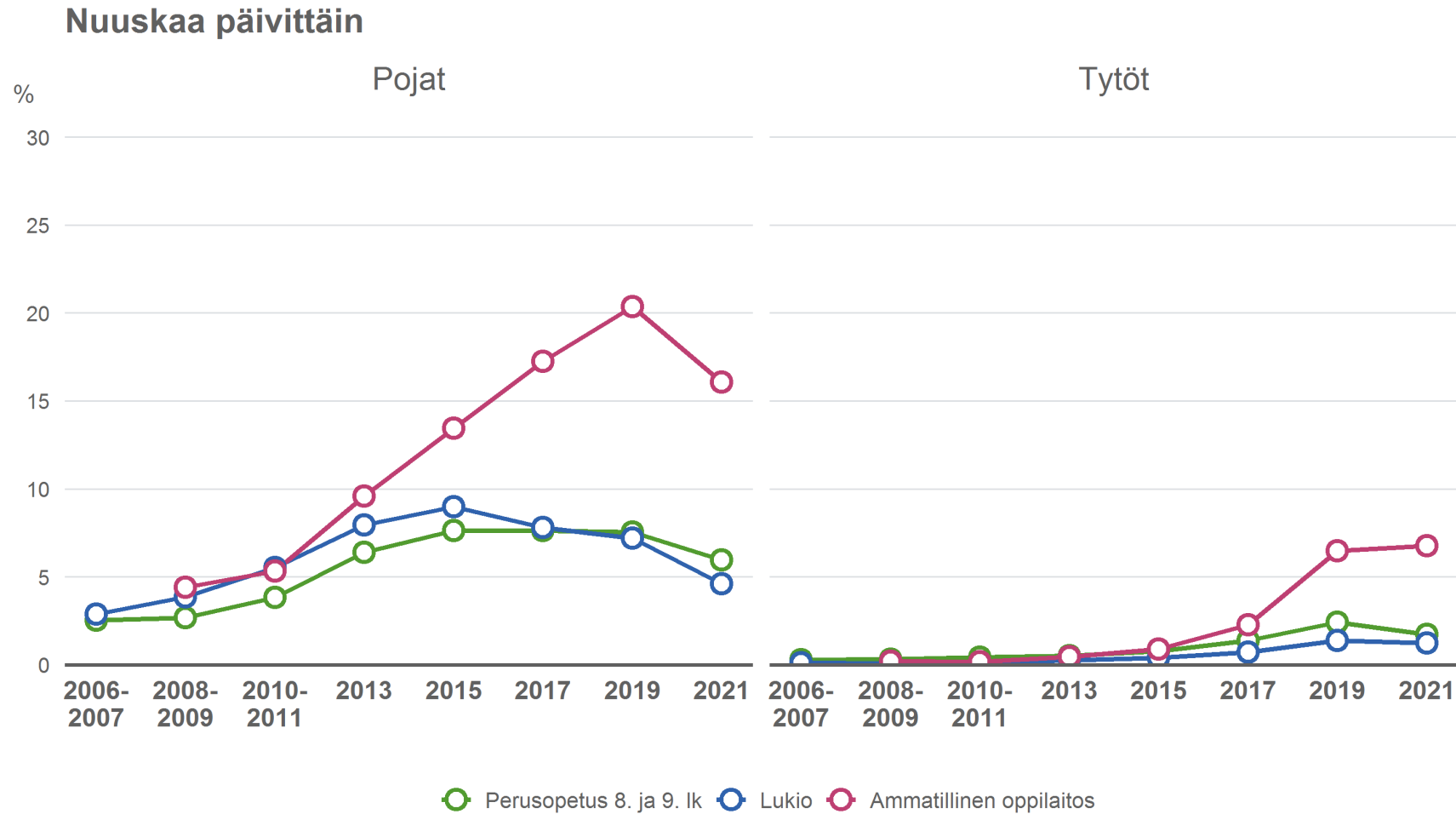
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa

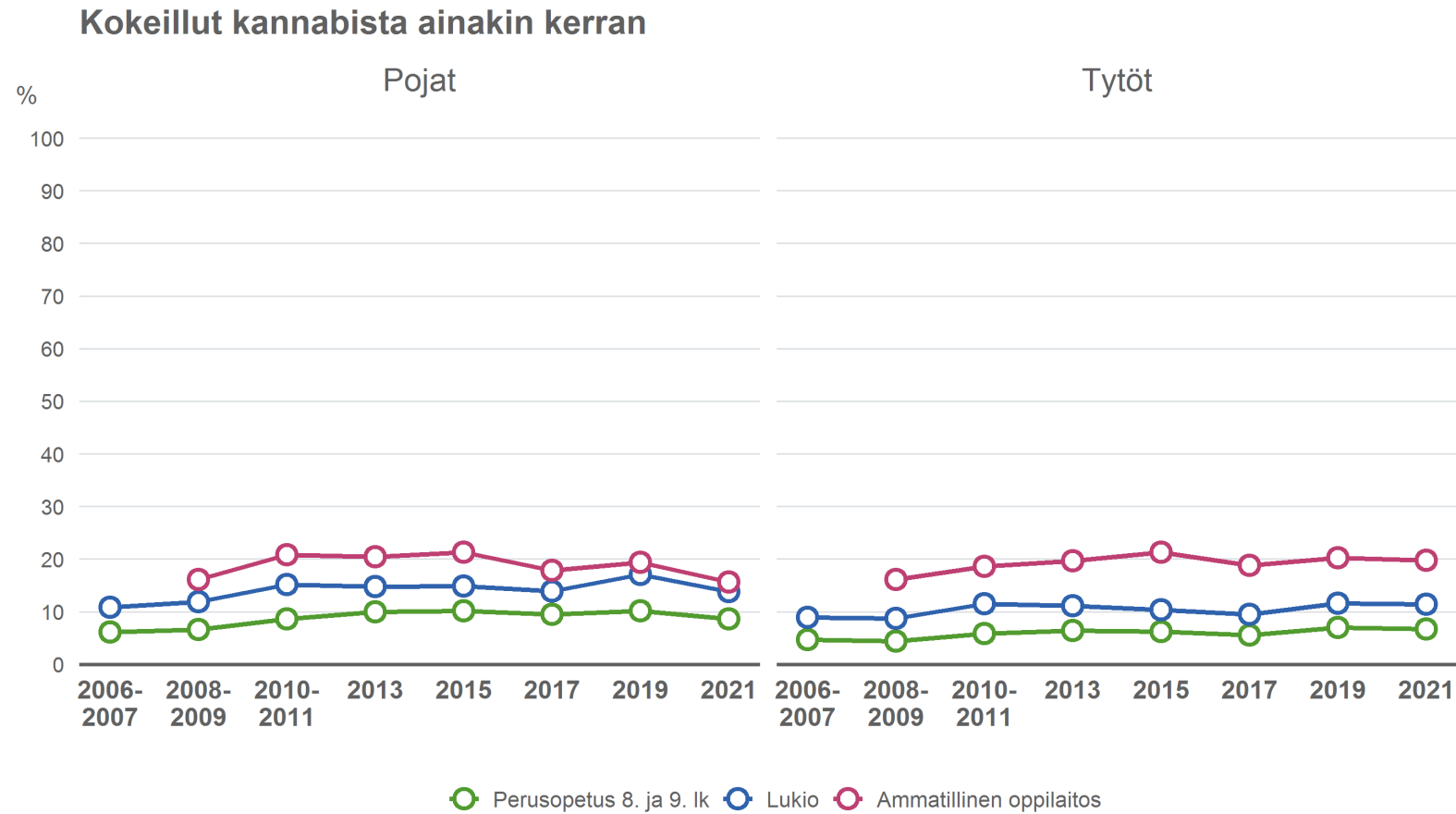
Tupakoi päivittäin

Nuuskaa päivittäin

Kokeillut kannabista ainakin kerran

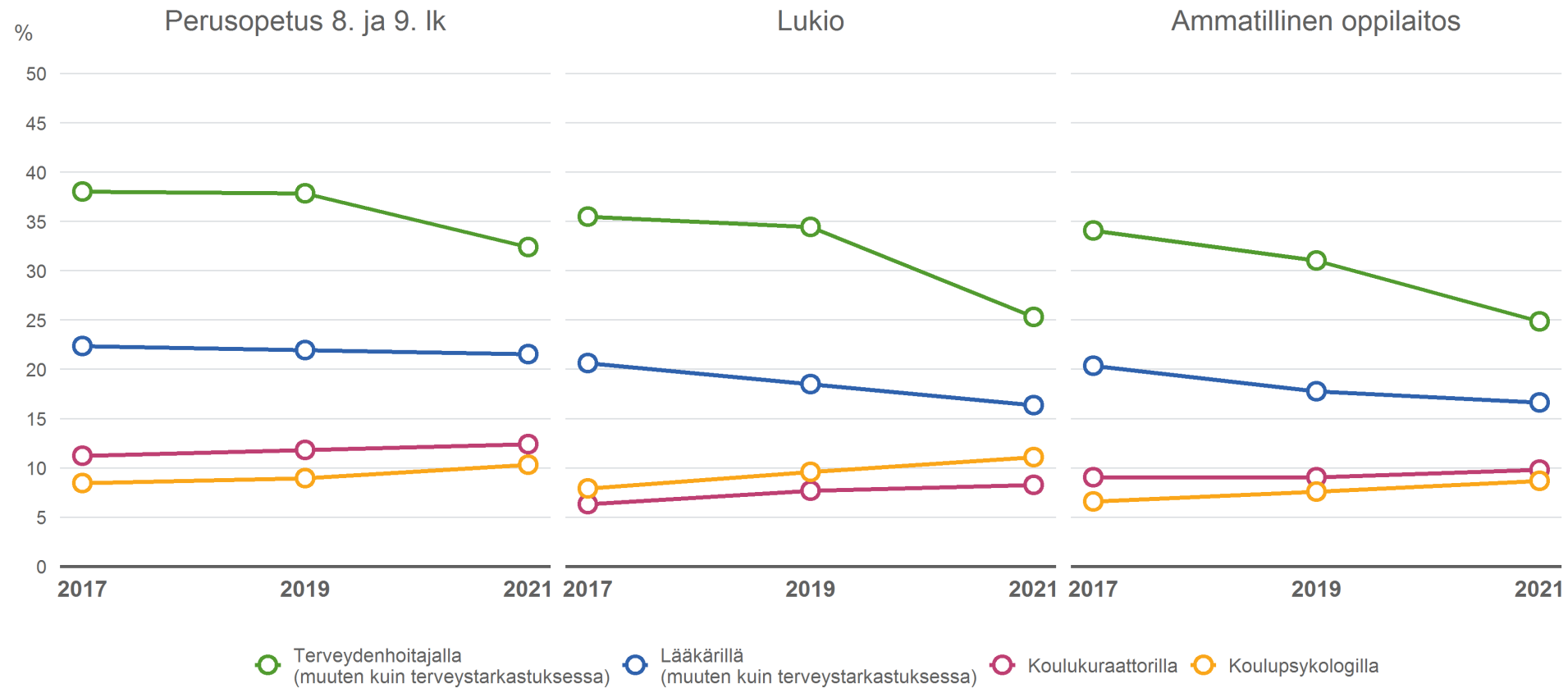

Kokemukset koulussa saadusta tuesta ja opiskeluhuollon palveluista

Käynyt opiskeluhuoltopalveluissa 2017-2021

Kouluterveyskysely, osuudet (%) vastaajista

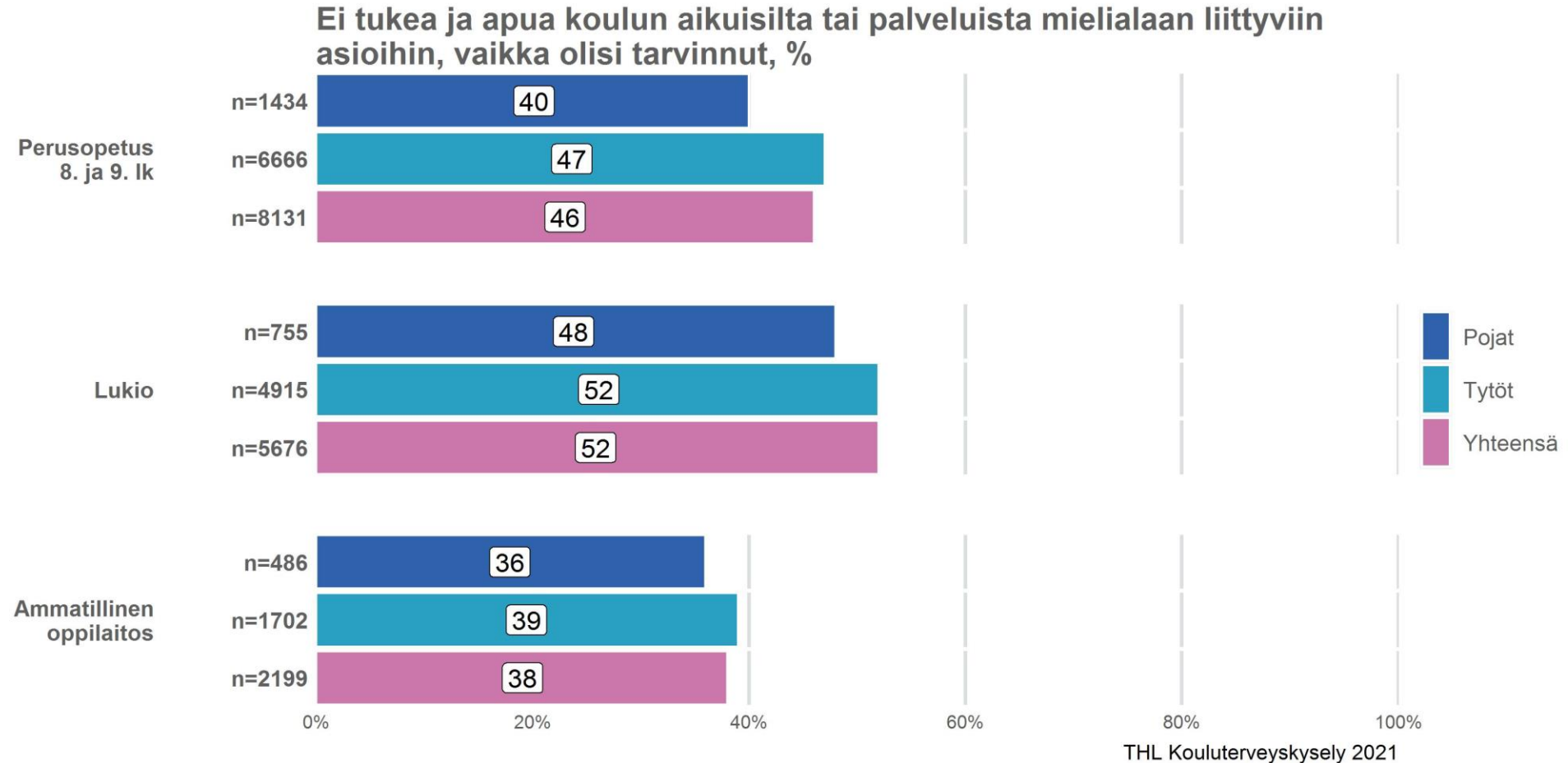
THL: Kouluterveyskysely

Ei ole päässyt yrittämisestä huolimatta seuraaviin opiskeluhuollon palveluihin lukuvuoden aikana, %

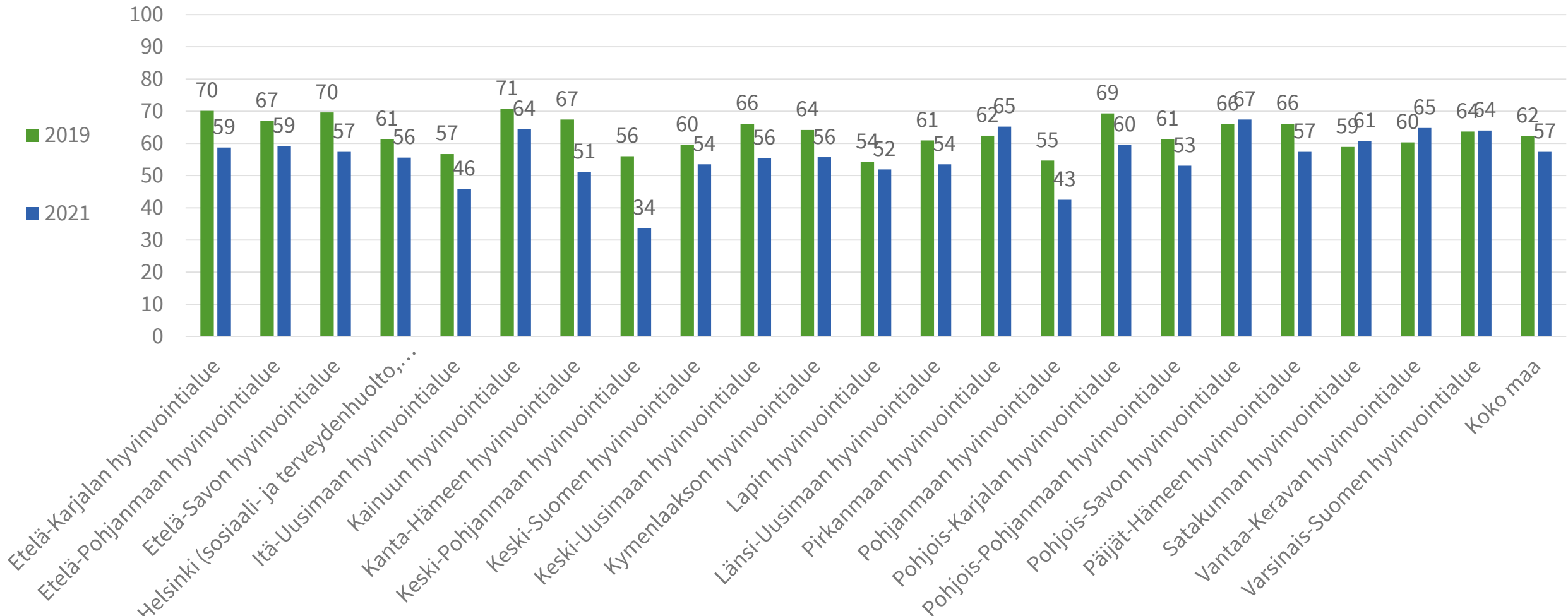

Ei tukea ja apua koulun aikuisilta tai palveluista mielialaan liittyviin asioihin, vaikka olisi tarvinnut, %

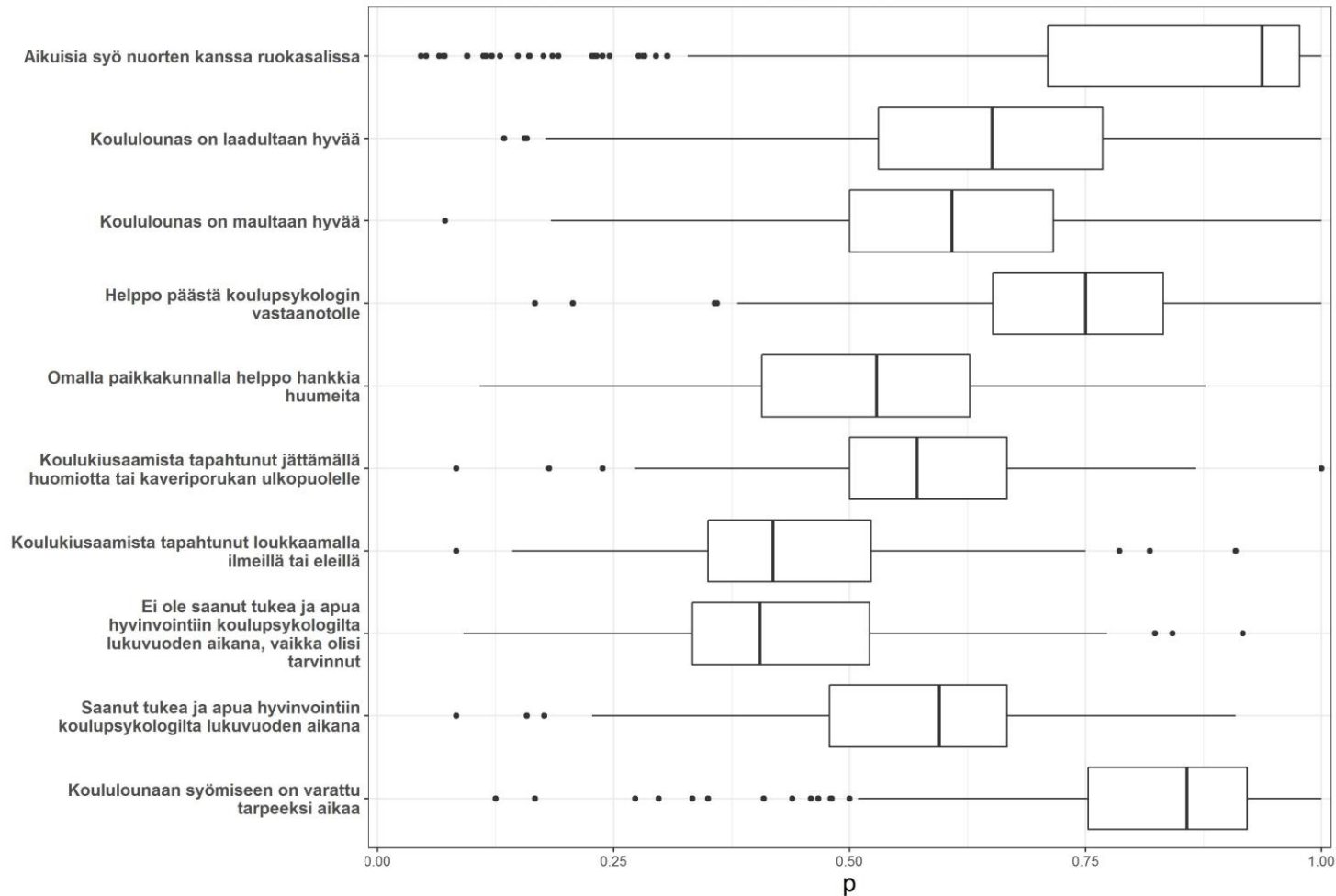
Esimerkki hyvinvointialuekohtaisesta vertailusta:

Saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulupsykologilta lukuvuoden aikana, lukio %

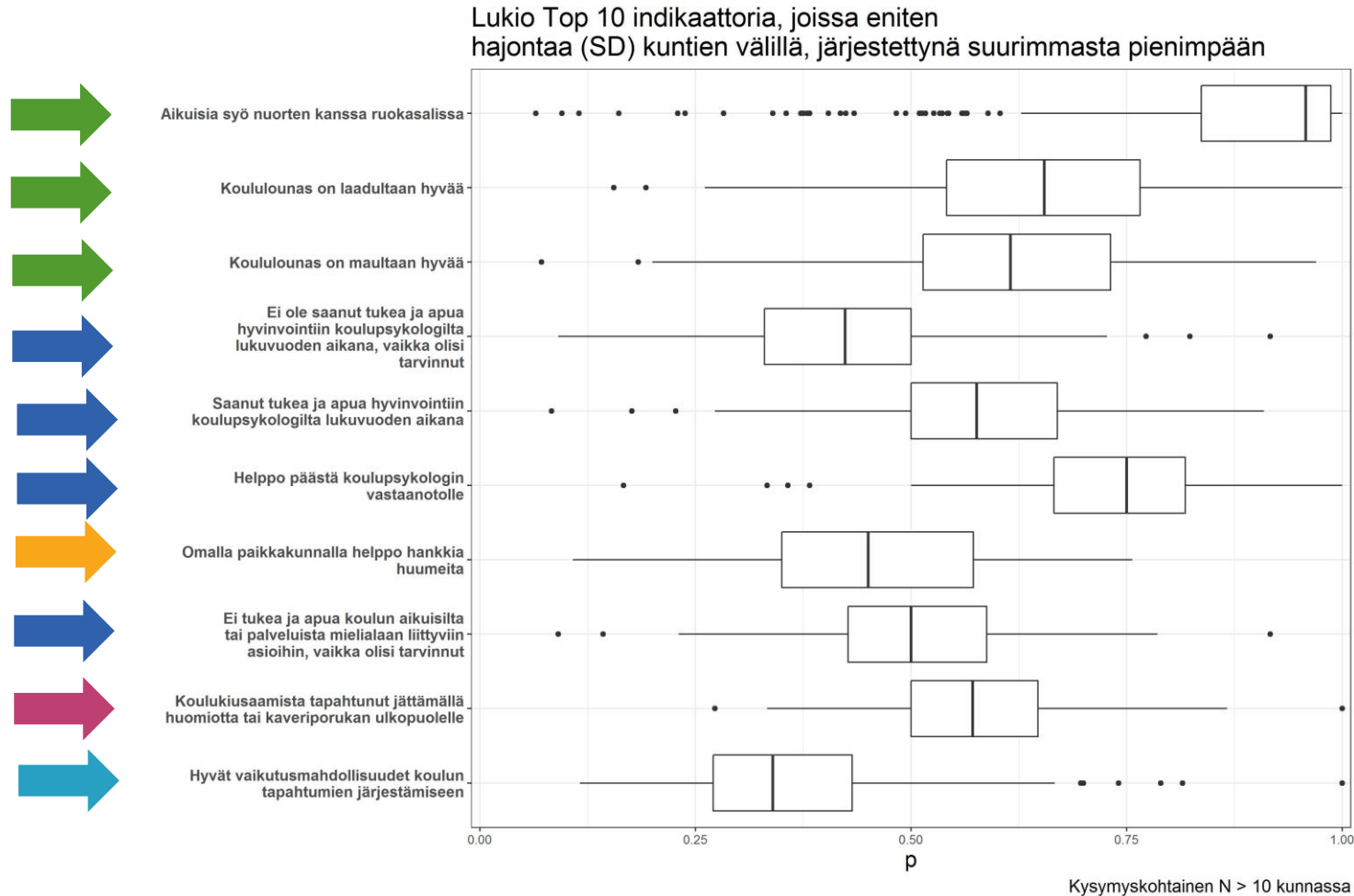
Aiheita, joissa tuloksissa eniten hajontaa lukioiden välillä

Lukio Top 10 indikaattoria, joissa eniten hajontaa (SD) koulujen välillä, järjestettynä suurimmasta pienimpään.

Mukana koulut, joissa N>10

Aiheita, joissa tuloksissa eniten hajontaa kuntien välillä

Lopuksi.

1. Mielen terveyden haasteet ovat lisääntyneet korona-aikana. Miten opiskelijoille tarjotaan riittävästi tukea?
2. Oppimistaidoissa on yhä useammalla vaikeuksia. Miten niitä tulisi vahvistaa?
3. Sosiaalinen ahdistuneisuus on aiempaa yleisempää. Miten luodaan opiskeluryhmiä, jossa ei tarvitse pelätä nolaamista?
4. Arkirytmä on useimmilla kunnossa. Miten tuetaan niitä, joilla ei ole?
5. Opiskeluhuoltopalvelujen saatavuus / palvelukokemukset. Miten varmistetaan, että opiskelijat saavat opiskeluhuollosta tukea hyvinvointiinsa ja että palveluihin pääsee helposti?

Kiitos!

Julkaisuja Kouluterveyskyselystä

Tutustu Kouluterveyskyselyyn: <https://thl.fi/kouluterveyskysely>

Kouluterveyskyselyn tulospalvelu: <http://thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset>

Kouluterveyskyselyn esite https://thl.fi/documents/10531/3554284/THL_Kouluterveyskysely_esite_fi.pdf/201709be-cee1-a9e3-0778-0c486ad80bbc?t=1631018756969

Helakorpi S. & Helenius, J. 2021. Nuorten arki – Kouluterveyskysely 2021: Moni nuori liikkuu liian vähän. Tilastoraportti 46/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021121460375>

Helakorpi, S. & Kivimäki, H. 2021. Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2021: Iso osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä – yksinäisyyden tunne on yleistynyt. Tilastoraportti 30/2021, THL. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021091446139>

Hietanen-Peltola M, Jahnukainen J, Vaara S, Kivimäki H, Ervasti E 2021. Asiointi ja avunsaanti perusopetuksen opiskeluhoitopalveluissa – Kouluterveyskysely 2021. Tutkimuksesta tiiviisti 53/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-734-0>

Jahnukainen J, Hietanen-Peltola M, Vaara S, Kivimäki H, Ervasti E 2021. Asiointi ja avunsaanti toisen asteen opiskeluhoitopalveluissa – Kouluterveyskysely 2021 Tutkimuksesta tiiviisti 54/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-735-7>

Saariluoma, L., Heino, T., Eriksson, P. & Utriainen, S. 2021. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten koulunkäynti ja hyvinvointi koronan varjossa vuonna 2021. Tutkimuksesta tiiviisti 72/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-781-4>

Muuta aiheeseen liittyvää:

www.teaviisari.fi Ohje: Voit katsoa yksittäisen koulun, oppilaitoksen tai kunnan tilanteen syöttämällä sen nimen TEAvisarin hakukenttään

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa – TEA 2019. THL. Tilastoraportti 15/2020. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020051938346> Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa – TEA 2021. THL. Tilastoraportti 13/2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021050729216>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Jahnukainen J, Laitinen K (2021) Voimavarana yhteistyö. Opiskeluhoitopalvelujen seuranta OPA 2020 perusopetus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 4/2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-654-1>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Laitinen K, Jahnukainen J. Etäkoulu heikensi avun ja tuen saantia opiskeluhollosta – myös kuraattori- ja psykologipalveluissa. Tutkimuksesta tiiviisti 40/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-605-3>

Wiss K, Hietanen-Peltola M, Ruokolainen I, Hatakka S & Saaristo V. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 2020. Tutkimuksesta tiiviisti 18, 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-647-3>